

viti s tem, s čemur se je presegel prvotni sklep hranilničnega zbora. — Al denar je potekel; glejmo tedaj, kako se je prvotni sklep hranilničnega občnega zbora presukal, in kako je tekla obravnava v deželnem zboru 10. januarja t. m. —

Finančni odsek je predlagal, naj zbor sklene, da hoče vse storiti, kar je hranilnica zadnji čas zahtevala, namreč, da se na vrtu deželnem, ki nasproti stoji realkinemu poslopju, posekajo visoka drevesa in da se od vrta brezplačno odstopi ves prostor, ki ga hranilnica želi, ona naj pa le to stori, da deželi in mestu zagotovi, da poslopje za zmirom ostane realki in da tedaj sklep njen 23. sept. 1869 se vpiše v javne knjige, se vé da lastnina hiše zaradi tega zmirom ostane hranilnici. To zagotovilo pa zahteva varnost deželnega in mestnega denarja, katerega čakajo veliki stroški za hišno opravo, opravo kabinetov itd.

Razprava v zbornici se je potem začela.

Grof Thurn je bil prvi govornik. On je poln hvale krasnega poslopja; brezplačni odstop 130 □ sežnjev deželnega vrta je le pobot za brezplačno gostje realke v tem poslopju; posekana velika drevesa ne bodo na poti boljši svetlobi šolski. Da ostane to poslopje zmirom realki, kaže že to, da se na hiši bere napis „Oberrealschule“. Druzega zagotovila ni treba, kakor zaupanja v besedo hranilnice. On tedaj ni za predlog finančnega odseka, ki zahteva vpis zagotovila v javno knjigo.

Za njim poprime dr. Costa besedo in govori tako-le:

Jaz hočem le na kratko razjasniti naše stališče. Očividno je iz poročila finančnega odseka, da smo enoglasno bili za to, naj se odstopi ta del dvornega vrta, katerega je zahtevala hranilnica Ljubljanska, in sicer brezplačno, Ljubljanskemu mestu zaradi olepšanja mesta. Če bi bilo prišlo to vprašanje po mestnem zastopu v deželni zbor, potem bilo bi tudi opravičeno začudenje gospoda predgovornika, kako da mi na enkrat pri tej obravnavi, da odstopimo en del dvornega vrta mestu, umešamo Kranjsko hranilnico. Res se je čuditi, kaj to briga hranilnico in zakaj da skuša dobiti vrt za mesto. Če se ne odstopi, bi škodovano bilo le mesto, ne pa Ljubljanska hranilnica.

Al reč ne stoji tako.

Gosp. predgovorniku je gotovo znano, da odstop vrta tirja hranilnica, in začudenje toraj ne more biti na oni strani, temveč le na naši, da hranilnica nekaj tirja od deželaega zbora, oziroma od dežele, kar ni v nobeni zvezi s poslopjem realke. Gosp. predgovornik je konstatiral, da nima realka prav nič od tega, ali se odstopi ta del vrta ali ne, da pa smo mi enoglasno za to, naj se vendar odstopi in sicer brezplačno ta del vrta mestu. S tem smo mi konstatirali prvič, da tudi dejansko hočemo hvaležni biti hranilnici in podati se temu pogoju, ki ni v nobeni zvezi s tem, da je hranilnica mislila deželi v korist zidati poslopje za našo realko. Drugič, da je deželni zbor tudi pripravljen v vsakem primerljeji za olepšanje mesta po svoje storiti in sicer brez velikega tirjanja.

Gospod predgovornik je rekel, koj na poslopju se bere, da je to poslopje namenjeno realki; in jaz grem še dalje in rečem, ne samo na poslopju, ampak tudi v veži je na tabli pisano, da je ta hiša zidana za tehniške Kranjske šole. O tem tudi dvombe ni. Če se ozremo nazaj na zgodovino tega poslopja, beremo, da je občni hranilniški zbor 13. oktobra leta 1870. sklenil kupiti prostore za novo realko. To je sklep bil občnega zbora, tedaj ne samo, da je pisano na poslopju samemu, da ta nova hiša je namenjena realki, tudi občni zbor hranilnice je to izrekel. Sklenil je namreč zi-

dati to poslopje ravno v namen realke. O vsem tem ni dvombe. Zatoraj moram se začuditi, kako je vodstvo hranilnice, kakor je to razvidno iz sporočila deželnega odbora, to reč tako zasukalo, kakor da bi bilo vendar še vprašanje: ali se bode dalo to poslopje deželi in mestu za realkine namene, in, če se bode dalo, pod katerimi pogoji? Gospod predgovornik se je sklicoval na dopis hranilnice Ljubljanske od meseca februarja 1870. l.; al mi moramo gledati na zadnji dopis od meseca avgusta 1873. leta in v tem je rečeno: „Če vi ne odpravite velikih dreves, če ne odstopite vrta, „wird die Sparkasse ihre weiteren Bedingungen je nach der Annahme oder Ablehnung dieser ihrer Bedingung (tedaj po pogojih, kateri so se stavili) einrichten“. S tem je rečeno, če mi ne odstopimo kosa vrta, potem je še le vprašanje, kakošne pogoje nam bode hranilnica stavila, in dvomljivo je, če nam bode sploh brezplačno dala potrebne prostore v novem poslopju za realkine namene.

Če se na vse to pogleda, če se premisli, da ta pogoj ni v nobeni zvezi z realko, moram dvomiti, da bi se našel kak drug deželni zbor, ki bi tako dragovoljno se udal neupravičenim zahtevam hranilnice, kakor tu predlaga finančni odsek, marveč vsak bi moral reči: „ti mi ne moreš pogojev staviti, ki niso v nobeni zvezi s tem, kar si ti že enkrat sklenila!“

Al mi vendar nismo tako trdovratni, mi se podvržemo pogojem. Ne samo, da popolnoma brezplačno izgubimo 130 □ sežnjev, ampak mi naredimo tudi brez odškodovanja novo ogrado. To pa, kar mi zahtevamo, je toliko, kakor nič; mi nič druzega ne zahtevamo, kakor da se to, kar je pri občnem zboru hranilnice 13. oktobra 1870 sklenjeno bilo, ponovi, in da bo brati namen tega poslopja ne samo na vratah, na tabli, kar se lahko v enem dnevu prenaredi ali izbriše, ampak tudi v javnih knjigah; le to vedno ostane. Če je to v javne knjige vpisano, potem še le imamo za realko v resnici lastno poslopje; zdaj ga še nimamo, ker po tolmačenju nekaterih hranilnica vsak dan lahko odstopi od tega namena.

(Dalje prihodajič.)

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

Bil sem končal večo kmetijsko in obrtnijsko šolo v A., kamor sem bil po očetovi volji in deloma po svojem nagnenji šel se pripravljat za svoj prihodnji stan. Moj oče so bili namreč posestnik in njihovo posestvo bilo je eno najlepših v celi okolici mesta K. Kot priletnemu vdovcu jim je bilo že težko oskrbovati obširno posestvo, toraj jim je bila želja, meni, edinemu sinu, to skrb kmalu izročiti; zato so me vrnivšega se iz A. domá pri sebi obdržali, da bi se nekoliko časa še praktično uril v kmetijstvu in gospodarstvu, ker — kakor vsak skušen gospodar — niso verjeli prav mojim izvrstnim šolskim spričalom, marveč so hoteli videti pri meni dokaze, da to res umem, zaradi česar so me spričala hvalila.

V tem času mojega praktičnega poduka se mi je pripetilo to, kar mislim povedati bralcem, če mi verjamejo ali ne. Pa saj je vse, kar je tiskano, tudi resnično, toraj bo tudi to, posebno če pristavim, da nisem o lažnjivem Kljukcu nikdar nič slišal.

Peljem se nekega dne v malo, čez uro oddaljeno mesto nakupit nekaj potrebnih reči. Konjič, ki je očeta peljal že mnogokrat v mesto, me zapelje brez posebnega opominjevanja na dvorišče k „belemu volu“, kakor

je bilo z bahajočo se ošabnostjo napisano nad že popolnoma rujavo podobo vola, ki je zunaj visela. Krčmar, dobro podstavljen v podnožji in tiste debelosti, ki živo priča, da se v njegovi gostilnici nikomur, posebno pa njemu ne, slabo ne streže, se približa vozu, potrka mojemu konjiču na vrat kakor staremu znanecu, potem se obrne proti meni, pomakne svojo kapico iz desnega na levo uho, pomoli svojo meseno roko meni in začne brez posebne prošnje iz mojih ust brskati po vozu ter se polasti moje torbice, mojega plašča in velike besage; med tem se je hlapec, meni prijateljsko z glavo prikimavši, lotil mojega konjiča in jel ga spravljati iz vezil, s katerimi se je držal mojega voza.

„Me prav veselí,“ pravi krčmar in se obrne, da bi šel pred mano v hišo, „da tudi sin ne pozabi, da se oče vedno tu ustavlja. In povejte, so se li oče le enkrat še pritožili čez mojo gostilnico in konjski hlev, ali čez prenapet račun, he?“

„Jaz jih nisem slišal, res ne,“ odgovorim jaz, „toraj se nadjam, da boste svojo blagovoljnost od očeta prenesli na sina, oče krčmar?“

„O se ve da, se ve,“ odgovori oče krčmar in gré pred mano. „Kaj na priliko bova zajutrkovala? Pivo ali vino? In kaj prigriznila? Kake vampke? majhen zrezek? bržlice? ali morda malo mesa? morda klobasice?“

„Le stojte no,“ ga vstavim, „vrag si bo vaš jedilni list v glavi obdržal! Za zdaj prinesite piva!“

„Piva? Hm! Piva jaz ravno ne obrajam. Tudi imam za svoje boljše znance poseben sodič, tam v kotu, pipo zaklenjeno. Po tega bom šel — za vas. Poliček, kaj ne?“

„Naj bo no, če je res tako dober“, odgovorim, „dasiravno mi je dopoldne pivo ljubši. Toda zdaj naj bo, dobra kapljica se pije vsaki čas.“

Krčmar odloži mojo robo v stransko sobo, potem vzame iz omare polič in zvine za kake 3 minute; jaz se med tem vsedem za mizo v kotu, ki je bila okrogla in edina s prtom pogrnjena; vse druge so bile podolgaste in štirivoglate, a ne pogrnjene. Okrogla podoba krčmarja se vnovič prikaže skozi vrata, v roki steklenico rumene barve, vzame dva kozarca, postavi enega pred-me, drugega pred-se, natoči najprvo meni, potem sebi, vzdigne kupico in pravi:

„Na zdravje edinega sina in dediča mojega prijatelja! Bog vaju živi oba!“

Jaz trčim z njim, potem se vsede in praša, kake potrebe bi imel še sicer moj želodec; nasvetuje mi pa zrezek s takim prepričanjem, da pritrdim njegovemu nasvetu in naročim en zrezek, a on gré k oknu, ki drži v kuhinjo, in ukaže napraviti dva zrezka. Potem se zgubi skozi vrata, izgovarjajoč se, da gré v hlev gledat, kako je moj konj preskrbljen, in jaz ostanem sam pri poliču.

Lična kletarica prinese čez nekoliko časa dva zrezka poštene predmeščanske obširnosti in izdatnosti ter ju postavi na mizo.

„Čemu dva?“ pravim jaz in primem lično kletarico za ročico, „saj mi bo še eden preveč.“

„Drug je za gospodarja“, zavrne deklica in skuša svojo ročico izpuliti iz moje roke.

„A, tako,“ pravim jaz in spustim oklenjeno roko, „tedaj gospodar mi skaže to čast, da hoče pri meni zajutrkovati.“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Od Savine 10. sušca. (Svečanost slovanskih apostolov Cirila in Metoda in pa Celjski opat Wretschko.) V pri-

jaznej cerkvi sv. Jožefa pri oo. Lazaristih nad Celjem se je včeraj po zdaj že stari navadi obhajal god sv. Cirila in Metoda pri altariji tema svetnikoma posvečenem. Vsako leto se je za čas rajnega gospoda opata Vodušeka ta praznik slovesno obhajal, in dokler so telesne moči to dopuščale, smo vselej gosp. Vodušeka slišali ta dan Božjo besedo oznanovati ali slovesno sv. mašo služiti. Celje ima zdaj novega opata pri trdni moči na telesu, al kjer je treba kaj o slovenski domovini ali o starodavni veri Slovencev omeniti, tam tega gospoda nikjer ne najdemo. Pri včerajšnjem opravilu bili so nazoči Celjski kaplani, a ne njih gospod. In zakaj ne? Tega ne vemo, morebiti ni treba te bratovščine sv. Cirila in Metoda zdajšnji čas povzdigovati, ker je neki po lanskim poročilih čez 17.000 udov samo pri sv. Jožefu vpisanih, ali pa se gosp. Wretschko takih godov zato ogiblje, ker po zanesljivih poročilih rad trdi, da njemu je vsak jezik enako ljub, francoski ravno tako, kakor slovenski. — V „Novicah“ je nekdo lansko leto iz Savinske doline pisal, da „je nas britko zbolelo to, da v Celje na mesto pokojnega opata Vodušeka, ko smo se nadejali dobiti moža Slovincem milega, dobimo bivšega vojaškega kaplana g. Wretschko-ta. Imé Wretschko je že program sam po sebi!“ — To prebravši sem rekel sam pri sebi: ta sodba je gotovo preostra, ako Wretschki v svetnih službah napačno ravnajo, da se za svoj narod ne zmenijo, je to lahko razumljivo, al opat Wretschko svoje domovine vendar ne bo pozabil, vsaj so med duhovni odločni nemčurji silno redke prikazni. — Al, žalibože, da še predno je leto doteklo, se je pokazalo, da „Novična“ na videz preostra sodba bila je izgovorjena od moža, ki je Wretschko-ta že prav dobro poznal. Njegova volitev v državni zbor, ko je 23. oktobra odločno glasoval za brezvernega nemca dr. Forregger-ja, njegova volitev v soseskin zastop, njegovo nemško pridigovanje pri pokopu narodnjaka na Laškem, njegovo izogibanje slovesnosti sv. Cirila in Metoda nas je potrdilo v britkem prepričanju, da imamo zdaj na važnem mestu Celjske opatiije moža, ki se ziblje le v nemških vzorih in ne bo nikdar več svojih napačnih načel odložil. Da bi vedel in videl vse to rajni naš Slomšek, vzdihnil bi globoko rekoč: kaj doživeli so mili moji Slovenci zadnja leta na Štajarskem!

Rojan 9. marca. — Star pregovor pravi, da resnica oči kolje, in to je istina, kajti ljudje, kateri ne morejo strpeti, da se jim istina v obraz pové, so ribči v kalni vodi. Dopis v 7. listu „Novic“ je neke modrijane tako razkačil, da so celih 14 dni sledili po predrznem pisatelju, nedolžne ljudi sumili in nadlegovali razne strokovnjake, naj bi spisali nasprotni dopis. Naposled se jih je usmilila vendar šestorica Ciceronov in skovala pisarijo v 52. št. „Naroda“. Dopisnik trdi, da sem po krivici črtil nekatere; to pa je grda laž prav tako, kakor ta, da sem žalil igralke in igralce, pa tudi društvo. Da čitalnica napreduje bolj ko pred tremi leti, tega dopisunu ne odrekam, al vprašam le: kako? Morda vidijo nekateri kosmetikarji v tem napredek, da se v slovenskem društvu na mernike laščine omlati? Se le s tem dela za narodni razvoj, ako se le pleše in pleše? Se morda le pridno časniki berejo in knjige? hodijo le štirje iz pravega namena v čitalnico? Ne, in ne! Samo to hočem danes odgovoriti, akoravno vem, da bo pa le ropot v Izraelu. Al kdor biva v stekleni hiši, naj ne meče kamenja ven, da ne dá streti in razbiti svoje hiše. Društvo bode napredovalo kljubu „Noviškemu“ dopisniku. Dobro! Ravno to želimo tudi okoličani; a s takim napredovanjem, kakor je zdaj, Bogu bodi potoženo! se ne bodo v sto letih kmetje Rojanski za las naprej pomaknili. Kura, ki dosta kokodače, ne leže jajc. —

ta izjava bila brezpogojna! Hranilnica naj le izjavi to, da je ona pri volji prepustiti na večne čase toliko prostorov v tem poslopju, kolikor jih potrebuje realka, se ve da s predpravico rezervnega zaklada, oziroma upnikov. Mi tedaj le zahtevamo, kar je samo po sebi razumljivo, kar je mogoče, in kar nobenih utemeljenih ovir nima. Saj je moj gosp. predgovornik rekel: Vsa stvar stoji na tem, ali imamo vzajemno zaupanje, ali ima zaupanje hranilnica do nas in mi do hranilnice. Ona nima pri tem — to morem reči — zaupanja do nas; sicer bi ona dala poslopje in rekla: jaz sem prepričana, da bode deželni zbor o svojem času, kedar pride res da tega, da se Gradiše ne bode samo na eni strani, temveč tudi na drugi strani pred Križankami, kjer so še strašne tesnobe, popolnoma v red spravljalo, prepustil potrebni del vrta za olepšanje mesta. Če bi to bilo, bi bila hranilnica pokazala, da nam popolnoma zaupa. Od nas pa se zahteva, da imamo popolnoma zaupanje, med tem ko hranilnica tako stvar, ki ni v nobeni ozki zvezi z realko, za pogoj stavlja. Kar dalje zadene zaupanje, bilo bi lahko marsikatero besede spregovoriti; al jaz se za zdaj ne spuščam v to, nečem govoriti o tem, ali je res utemeljeno, popolnoma zaupati ali ne. Rečem le to, da ima lahko zaupanje privatni človek do družega privatnega človeka, al tam, kjer gre za deželno premoženje, ne more biti govor o zaupanju, tam se mora varovati interes ali korist dežele. (Dobro!) Korist dežele pa ni to, ali se ohrani ta del vrta ali ne; na tem, da odstopimo kos vrta, je malo ležeče. Ali druga stvar je korist dežele, in sicer to, da poslopje, zidano z izrečenim namenom za realko, se realki ohrani. To je tedaj, kar mi imamo danes dolžnost zahtevati. Naj nam ona odstopi poslopje, potem odstopimo tudi mi brezplačno en del vrta.

Le še eno imam omeniti. Gospod predgovornik je rekel tudi to, da bode dežela vendar veliko koristi imela od tega poslopja itd. Tudi o tem bi se dalo več govoriti, vendar le to omenim: Najemščina za sedanjo realko stane 1800 gld. in od tega plačuje dežela 1200 gl. Pomnite si mojih desedi: če za novo realko tudi ne bomo nejemščine nič plačevali, nas bode realka vendar dvakrat ali trikrat toliko stala, kakor do zdaj plačujemo. (Res je! dobro!). — S tem sem razjasnil vse, kar se je proti govorilo, in priporočujem živo predlog finančnega odseka, ker zadostuje hranilnici na eni strani popolnoma, na drugi strani pa varuje tudi korist dežele. (Živa pohvala.)

(Daljna razprava prihodnjič.)

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

V tem vstopi krčmar, si obriše čelo, kakor da bi bil ravnokar kako sila težko delo dovršil, in se vsede k mizi. Zrezek ni bil prav slab, pa tudi ne prav dober; kar mu je v tem obziru manjkalo, je imel v velikosti preveč, ker je skoro na vseh stranéh čez krožnik visel. Komaj pol sem ga mogel spraviti pod streho svojega, dasiravno lačnega života, drugo polovico pa prepustim pèsu, ki je pri mizi jako silno beračil in zdaj mene, zdaj krčmarja po kolenih praskal.

Ta pes je bil rojen za lovski poklic, to je kazala njegova podoba, doli obešena ušesa, dolg rep in dlaka srednje dolgosti. V svojem gibanju kazal je veliko gibčnost, a v tem trenutku je menda vse druge njegove lastnosti zadušila lakota, ker po mojem zrezku je bilo,

kakor da bi pihnil. Kako je bil prišel v sobo, mi ni bilo znano, toda ker mu tudi krčmar pomoli ostali kos zrezka in mu vrže še kos kruha na tla, kar pes naglo v-se spravi, sem si mislil, da mora biti krčmarjev. Meni je bil jako všeč zarad postave in umnega pogleda, toraj ga malo pogladim po glavi, kar prav zadovoljno pripusti.

Po zajutru se vzdignem, da bi šel po svojih opravkih, in krčmar mi naznani, da bo kosilo za me že pripravljeno; naj le pridem, kedar se mi zdi, bom vse dobil, kar se sicer v mestu nikjer ne dobi. Obljubim, da bom prišel ob eni popoldne, in grem, najprvo k nekemu prijatelju očeta, pri kateremu sem imel poprašati po zdravju rodovine itd. Po njem in njegovi gospej ter treh ljubeznjivih hčeri vlijudno sprejet sedim ravno tik gopé v pogovoru, kar se čuje zunaj sobe prask na vrata, gospodičina skoči k njim, jih odpré in v sobo skoči — oni pès, katerega sem v gostilnici spoznal, ter se spusti vohaje po sobi, kakor da bi bil na lovu. Mislé, da je pes tú domač, se ne zmenim dalje za-nj in še le ko mlajša gospodičina zakriči in teče k oknu odprte stranske sobe, se obrne pozornost vsih tje; v istem hipu se odpro tudi vrata naše sobe in kuharica pogleda noter, prašajoča, ali so morda njo klicali. Pes, kateri se je bil menda krika tudi vstrašil, šine memo kuharice iz sobe, a vidi se, da v gobcu nekaj seboj nese. Za njim priteče mlajša gospodičina, kričé:

„Mama, mama, pès mi je vso pomado polizal, in — in“ —

„No, kaj še?“ vpraša oče, ko gospodičina noče dalje govoriti in obrača svoje oči po strani proti meni.

„Emilijin šinjon“, izgovori gospodičina, „in žajfo je pojedel.“

„Dober tek,“ pravi oče, „saj to ni taka nesreča!“

„Ni nesreča? Pomada veljá 1 gold., šinjon 7 gold. in — in“ —

„In tako dalje,“ pravi oče, „bo pa brez šinjona Emilija, saj me tako vsa ta neumnost in ti kópi na ženskih glavah v oči zbadajo.“

„Pa kako da ne odvadite pèsa takega okusa?“ se vtaknem jaz v litanije.

Vsi me debelo pogledajo.

„I, kaj ni ta pes vaš?“ me prašajo.

„Bog varuj, do danes ga še nisem videl.“

Na to se obrazi vsi spremené, hčere tekó druga za drugo v stransko sobo, mati pa ven, najbrže kuharico zmirjat, da je pèsa gori pustila. Iz stranske sobe pa se sliši iz trojih ust zaporedoma:

„Moje bonbone, ki jih imam zoper kašelj, je pozobal. — Pa moje mazilo zoper pičice po obrazu. — Moje Hofmanove kapljice za omedlevice tudi. — Meni polno škatljico homeopatičnih zrn, ki mi jih je včeraj gospod doktor zapisal. — Moja voda za zobé je tudi zginila itd.“

„No, no,“ pravi oče smehljajoč se, „ta pes bo gotovo zdrav, če je vse to snedel, ali pa bo počil.“

Jaz pa porabim ta trenutek in se priporočim ter odidem po družih opravkih. Ob eni popoldne se vrnem h krčmarju, kjer me čaka obilno, čeravno ne predobro kosilo, in povem krčmarju, kake različnosti je njegov pès danes zajutrkoval.

„Moj pès?“ praša krčmar. „Jaz nimam nobenega pèsa, toraj ne more biti.“

„Ta pes, ki je bil zjutraj tu in z nama prvič zajutrkoval!“

„Ali ni vaš?“ vpraša krčmar. „Jaz sem mislil, da je vaš, drugače bi ga bil zapodil, ker pèsov ne morem trpeti pri hiši, izvzemši pèse svojih prijateljev, in še te nerad gledam.“

„I, čigav pa bo?“ poprašujem dalje.

„Vrag vedi to, jaz ga pri nas še nisem videl.“

Na to se jameva meniti o drugih stvaréh in pes je kmalu pozabljen. Po kosilu se mislim odpeljati in prašam krčmarja za račun.

„Precej“ — pravi — stopi k omari, vzame iz nje košček krede, odgrne nekoliko prst na mizi in jame pisati: „Dva zrezka“ —

„Prosim“ — ga vstavim jaz — „kolikor se spominim, sem imel le enega.“

„Nič ne dé, je že taka navada pri meni,“ me zavrne in piše dalje vse po dvoje, tako, da je na ta način v svoji lastni gostilnici na moje stroške jedel in pil. Račun je bil vsled tega pa tudi jako zabeljen, toda jaz se nočem puliti s krčmarjem, temveč plačam vse, se vsedem na voz, kamor me gospodar krčmar lastnonožno spremi in tam pomaga nakupljeno robo primerno razdeliti po vozu, da bi mi ne bila na poti; potem prizdigne malo svojo kapico, mi želi srečno pot in da se kmalu zopet pripeljem, pozdravlja mojega očeta, se zasučje krog svoje akse ter majè proti hišnim vratam, jaz pa poženem konja in kmalu mi je mesto za hrbtom.

(Dalje prihodnjič.)

Za poduk in kratek čas.

* *Kdo je najbolje, kdo najslabeje plačan?* Neki Anglešk državnik je rekel: „Najbolje plačamo one, ki nas moré — generale; za temi one, ki ljudi slepijo — politikarje; za temi one, ki nas kratkočasijo — pevce in pevkine, plesalce in plesalke, muzikaše in gledišine igralce; — najslabeje pa one, ki nas v znoji svojega obraza podučujejo — učitelje“, — a rekli bi še, da one, ki nas v nevarnosti svojega življenja ozdravljajo — zdravnike.

„Škol. Prij.“

* V neki vasi Alzacije se bere napis na hiši, ki je vreden, da ga tudi v naš list prestavimo. Pač veliko modrosti za vsakdanje življenje je v sledečih vrsticah:

*V cerkvi pobožen,
Pri velikih gospodih nezaupen
Na ulicah spodoben,
Pri mizi zmeren,
Domá prijazen.
Kdor se drži teh pet reči,
Všeč je Bogu in ljudém!*

Mnogovrstne novice.

* *Rumenega snega* je prve dni tega meseca padlo veliko na več krajih Turčije, v Perziji in celó do Siroške puščave v Arabiji. V Bagdadu, enem največih Turških mest, je bilo tacega snega 1. sušca vse polno; rumen je bil, kakor da bi bil prah rumene ilovice potresen po njem. Enak rumen sneg je padal pred 10 leti prisensa meseca tudi na Šleskem, kjer so ga kemično preiskavali in našli, da rumena barva ni druga bila kakor prah Afrikanskih puščav. In tako je tudi sneg v gori imenovanih krajih Turčije in Perzije gotovo dobil rumeno barvo iz Afrike, od kodar so iz ondašnjih puščav siloviti viharji prah raznesli daleč okrog, ker je znano, da so ondi prve dni tega meseca hudi piši razsajali.

* *Petrograd lepo mesto.* Kakor časniki pripovedujejo, je Nj. velčanstvu cesarju našemu prestolno mesto Ruskega cara se tako dopalo, da je o pogledu njegovem začuden vskliknil: *Krasno mesto je res ta Petrograd!* In ko je gledal Rusko armado, da je rekel: vse žive dni nisem videl tacih junakov! — Na svečani smotri (paradi) so Ruski vojaki pozdravljali našega cesarja s klicem: „Zdravlje želajam!“ — Dalje piše „Pučki Pr.“ o go-

spodih, ki so cesarja našega spremljevali na Rusko, da so se vrnili vsi v Ruske bunde in kape zamotani domú, in iz samega Andrassy-a postal je pravi pravcati Rus; pred stricevo bundo ni bilo videti ne enega cifrastege Magjara. „Što čemo?“ — pravi „Puč. Pr.“ — „horeš moreš“ je rekel frater, pak je i tu tako; časti menjaju i običaje i navade.“

Naši dopisi.

Iz Trsta 15. marca. — V enem zadnjih listov „Sl. Naroda“ se je neki „nulla dies sine linea“ oglasil in na vse kripnje Rojansko čitalnico hvalil. Temu gospodu bi jaz rad povedal, da tukajšnji pošteni narodnjaki njegov dopis tako-le tolmačijo: „nullum verbum“ — — čem reči, nobene besede brez laži. *) I bogme, taka je tudi. Evo dokaze. Dokler Rojanska čitalnica obstoji, od 21. junija l. 1868, sem jaz njen ud in dobro poznam vso njeno zgodovino. Sprva, dokler jej je bil predsednik gosp. Zor, on in gosp. Cegnar in gosp. Piano voditelji njeni, bila je vedno polna kmetov, mladih in starih obojega spôla; govorilo se je slovensko, in besede so bile lepe čestokrat. Potem je predsedstvo prišlo v kmečke roke g. Požar-a. Še vedno je pošteno napredovala. Potem se je bila nekako predružačila, predsedstvo se je oddalo vrlim narodnjakom. Še zmirom bilo je dobro. Al počasi, to je, zdaj skoro leto in dan, začela se je v njo vrvati vsake baže mešanica po stanu in narodnosti — in napredovala je res. Pa v čem? Preje se je mnogo napredlo v plesih, laščini in razprtiji. Da! zadnja igra bila je tako „napredna“, da med igro so rigali — po igri (o postu v slovenskem društvu!) plesali (v pohujšanje naroda našega ali morebiti v poduk?!) prepirali se tudi in žugali z „Ohrfeigen“! Na, to je lep napredek! Še nekaj. V Rojanski čitalnici ni čisto nič „fajn“ in „nobel“, če ne plešejo in sicer laških plesov, govorijo laško in če poštenega domačega kmeta po strani ne gledajo s psovko: „guarda là quei mostri di sciavi!“ Vrh tega pripelje marsikdo cel regiment oseb seboj, ki se šopirijo kakor petelini, če se pa za kak dober namen novci nabirajo, pa ne dadó beliča. Gosp. Ružička, odbornik, do grla sit takega napredka, se je po zadnji igri izbrisal iz društva in ž njim več drugih.

Tudi „nulla dies sine linea.“

Iz Gorice 15. marca. — Tukajšno katoliško-politično društvo, ki ga policija ni še zadušila kakor vaše Ljubljansko, je v zboru svojem 12. dne t. m. grofu Hohenuwartu in družnikom njegovim za pogumno brambo svobode katoliške cerkve enoglasno izreklo iskreno priznanje. Prav tako, kajti to je gotovo misel ogromne večine slovenskega naroda, in oni zborov sklep je bil pravi glas njegov. — „Sveti Veliki teden in Velika noč“ ali cerkvena opravila tega sv. časa — s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo, se zove knjiga v latinskem in slovenskem jeziku, ki pride te dni tukaj na svetlo sestavljena po prof. Andr. Marušiču, znanem izvrstnem pisatelju slovenskem. Dobro došla bode obojni strani, za katero je zložena.

Iz Idrijskega loga 12. marca. — o — Brali smo v nekaterih časopisih o Laški zavarovalnici „L' unione“, ki ima svoj sedež v stolnem mestu Italijskega kraljestva. In res, tudi v naše kraje sta lansko leto priromala dva agenta asekurance. Na dušo sta, kakor Lah zna, go-

*) Prav tak dopis nam je danes došel iz Tržaške okolice od družih častitih rok, ko je bil že ta natisnjen; zato ga moramo odložiti in iz njega le povedati še to, da neki osmošolec Kenda je zvonec nosil med kričač iza ples!!!

Vred.

je na tem mestu izrekla hranilnici. Če pa vendar danes bodem odločno glasoval za predlog finančnega odseka, bom storil to zato, ker je to dolžnost vsakega pravega zastopnika naše dežele. Prosim tedaj, naj slavni zbor izve, da s tem hočem pred vsem to konstatirati, da tudi jaz sem bil med onimi, ki so hvaležno sprejeli blago ponudbo hranilnice naše.

Zgodovina novega poslopja je precej obširna od tistihmal, kar je hranilnica prvokrat izrekla, da hoče darovati poslopje realki, do današnjega dne. In v tej zgodovini najdem tri zastavice, katerih si jaz nikakor rešiti ne merem.

Prva zastavica mi je ta, da prvi sklep hranilnice bil je ta, da se zidanju realkega poslopja je namenilo 150.000 do 200.000 gold.; zdaj pa, kakor se za gotovo sliši, bodo ti stroški blizo segli do pol milijona. Gospoda moja! „Wer da baut an' offenen Straßen, muß die Leute reden lassen!“ se glasi znani nemški pregovor. Ko bi bilo hranilnično vodstvo ostalo pri onem sklepu občnega zbora, ne bi bilo zdaj onega tarnanja treba, da so stroški zidanja preveč svedli rezervinega fonda. Ko bi se bili gospodje ravnali po prvem sklepu hranilnice, kar je njih dolžnost bila, ne bi stroški tako ogromno preseгли prvotne svote. Ko bi bila hranilnica le polovico tega, kar bode zdaj poslopje veljalo, dovolila za ta namen, bila bi lepo, imenitno poslopje postavila realki, — za realko, rečem; kajti realka ni univerza ali politehnika. V realko pride mladina, 10 ali kakih 15 do 17 let stara; ali je za take učence palače treba, in ne bi poslopje prav izvrstno bilo, ako bi le polovico tega stalo, kar bode zdaj veljalo? Od druge strani pa moram še tudi to reči, da bi bilo po mnenji izvedencev v tem poslopju marsikaj svojemu namenu boljše narejeno, ako bi bilo drugače narejeno. Hranilnica bila bi velika dobrotnica deželi z veliko manjšimi stroški, ako bi bila ostala pri svojem prvem sklepu, kajti zadostovalo bi bilo 200.000 gld. za zidanje primerne poslopja in poleg tega bila bi lahko nakupila vso drugo hišno opravilo in učila, katera so bila preračunjena na 16.000 gld. in pozneje znižana na 10.000 gld. Ti stroški pa in še drugi stroški, za katere zdaj še ne vemo, zadenejo deloma deželo, deloma mesto, oba malo premožna. Z 200.000 gld. bila bi hranilnica vse lahko oskrbela in deželi in mestu izročila veliko, čedno in z vsem oskrbljeno realko, vrh tega pa rezervinemu fondu prihranila polovico stroškov. Gledé le na gizdavi „monumentalni Bau“ je izgubila izpred svojih oči blagajnico hranilnično in pa to, da poslopje ima biti le poslopje za — realko. — To vse je mi prva zastavica, za katero uganjke na najdem.

Druga zastavica je ta, da smo mislili celi dve leti, da je namenjeno to poslopje realki na korist deželi in mestu. Na to smo vsi prisegali do 11. februarja leta 1873. Zdaj pa so gospodje hranilnični zasukali to stvar tako, da še za 5 let nimamo gotovosti, da ostane realka v tem poslopju. S tem je skor da preklican prvi sklep hranilničin in zahvalo smo votirali za nekaj, kar še imeli nismo. Za ta čudoviti presúk nikakor najti ne morem razloga, če ni kaj družega skrivnostnega zadej. Povdarja se sicer in to z neko posebno silo, da „reservefond“ mora zavarovan biti interesentom hranilničnim. Vprašam le: ali gospodje v hranilnici niso popred vedeli tega, kako daleč smejo segati, da ne pride ta fond v nobeno zadrego? ali ne čutijo, da si s tem zasúkom sami sebi dajejo nezaupnico?

Zastavica tretja, katere nikakor uganiti ne morem, mi je pa ta, da kar na enkrat so drevesa z nebes padla in da kos vrta moramo odstopiti! — Da realki v šolskem oziru ni vrt na poti, to je tista komisija, v kateri sem tudi jaz bil, sama pripoznala; to je pripo-

znal zastopnik mestni in zastopnik deželni, a tudi zastopnik realke sam je rekel, da vrt ni nobena ovira realki. Mahoma pa se je stvar zasukala na to, da bode to realki na korist in da bode tudi mesto lepšalo. Gospoda moja! kedar tisti čas pride, da nastane potreba, cesto na tem mestu razširjati, ne bode od nas nobenega več na svetu! In kaj hočete lepšati? Ali ni na tem koncu cesta dosti široka? Na unem koncu proti „nemškemu trgu“ (deutscher Platz) bi morebiti utegnilo koristno, to je res, biti nekatere bajte odpraviti! Ali kedar bode magistrat do te denarne moči prišel, da bode hiše v Ljubljani podiral zavoljo olepšanja, verjemite mi, da bode se tistokrat pisalo 1973. (Veselost.) Ves ta ugovor je tedaj čisto prazen. — To so mi te tri zastavice, katerih še noben gosp. govornik od une strani danes rešiti ni mogel.

Povdarjalo se je zmirom le „zaupanje“, pa spet le „zaupanje.“ Da, da zaupanje! Vsaj ne kažemo nezaupanja, če zahtevamo edino to, kar je občni zbor hranilnice 1870. leta sklenil in da se nam to „schwarz auf weiß“ dá. Ali je to nemogoče, če ni kaj družega zadej? In, gospoda moja, bojim se res, da je kaj družega zadej, in da strah, da ne bi „oslabljeni rezervini fond“ interesentom skrbi delal, je le izmislik. Gosp. grof Thurn nas je tolažil, naj se ne bojimo, da ne bi ostala na večne čase ondi realka, vsaj so napisane na poslopju besede: „K. k. Oberrealschule“. Kako pa, ko bi se kedaj zgodilo, da bi se kedaj nemški ta napis premenil v slovenskega? Kaj pa potlej? (Klici na desni: Tako je!*) — veselost na levi. Za tem grmom, gospoda moja, menda tičijo tiste ovire, ki nam jih nenadoma zdaj delate, sicer res ne vem, zakaj drug drugemu ne zaupamo?

S tem sklepam govor svoj, in le to še enkrat ponavljam, da dolžnost je vsacega deželnega zastopnika, da z glasovanjem svojim varuje korist dežele. (Živa pohvala na levi.) (Dalje prihodnič.)

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Kake pol ure drdram po cesti, kar šine memo voza oni pes, ki je v mestu pri znancu mojega očeta toliko škode naredil, se obrne pred konjem nazaj, pogleda mene, in potem teče vso pot tik voza ali pa pred konjem. To me napoti do misli, da je ta pes najbrže brez gospoda; morda mu je umrl ali pa ga je na kak drug način zgubil, in ker je bil meni splohi všeč, sem ga sklenil obdržati, ako bi šel domú z menoj in se dal rabiti za kaj.

Pripeljem se do razpotja, kjer se imam zaviti na stransko pot. Tu se pès ustavi in ozira po meni, kakor da bi hotel prašati, kam se ima zaviti. Pokažem mu z bičem, kam se bom zavil z vozom, in on jo mahne s širokimi skoki naprej proti posestvu mojega očeta, ki se je ravno tu pokazalo za smrečjem.

„No,“ si mislim, „neumen ta pes nikakor ni, bistra glava pa se dá česa privaditi, če tudi je po naključji ta glava pasja.“

*) No! zagovorniki hranilnice so tedaj s klicem „fo išt eš!“ (tako je!) sami potrdili, da rezervini fond ni ovira, da se poslopje za zmirom zagotovi realki; ovira je le — mogoča slovensko-nemška realka! Pri tem klicu nemških gospodov „fo išt eš“ se pač vsakdo nehoté spomniti mora slovenske otroške igračice: „polž, polž, pokaži svoje rogé!“

Vred.

Še dober četrť ure in domá smo, jaz, konj in pès, in mojega očeta pasja čeda nas primerno sprejme; posebno moj nov tovariš zbudí med staro pasjo gardo občeno pozornost, vse ga pride vohat, in kakor se mi zdi, je prijateljska zveza med starimi in novim tujcem kmalu sklenjena, kajti vsi se mirno razkropé krog poslopja in po njem.

Oče so prišli ravno iz skednji, kjer se je mlatilo, in ko jim vse sporočim, kar sem imel, me vprašajo:

„Kje pa si dobil onega pèsá, ki je prišel s teboj? Si ga mar kupil? Je li lovsk pes?“

„Vsega tega ne vem, pač pa vam bom povedal, kako sem ga dobil in kako se je že odlikoval. Le z menoj stopite v sobo!“

Na to jim pripovedujem, kako sem prišel do pèsá in kak okus je pokazal pri družini, katero sem šel po očetovem naročilu obiskat. Oče se smejejo na moč in pravijo slednjič:

„Veš, zakaj sem te bil tje poslal? Jeli, da ne veš? No, sem si mislil. No vidiš, oni gospod ima troje hčerk in je moj prijatelj. Meni jih je hvalil, kar se je le dalo, in tako sem si mislil: No, kedar Tone domu pride, naj si jih gré pa malo ogledat, če mu bo katera všeč. — Zdaj že razumiš?“

„Da, oče, razumim, toda po pravici in odkritosrčno rečeno, oče, izmed teh Cimfrlin mi ni nobena prav nič všeč.“

„Verjamem, verjamem,“ se smejejo oče, „dekle, ki vsega tega potrebuje, kar je pes snedel in sabo nesel, pač ne bo dobra gospodinja za kmetiško posestvo. Vidiš, nekaj ti je pes že koristil, ker je spravil se za ženske skrivnosti. Le obdrži ga, saj se tudi meni, kar sem ga videl, precej brihten zdi. Pa še nekaj. Trgovec iz mesta praša po hrastih. Piši mu, da jih za to ceno ne dobi več, in odgovori drugemu, ki praša po diljah, da zdaj še niso suhe. Vse to lahko zvečer opraviš, predno greš spat.“

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Avstrijske javne knjižnice imajo 4 milijone in 748.961 knjig in zvezkov. Natolcevalo se je namreč iz Italije, da Avstrijske biblioteke imajo samo 2 milijona in 408.000 knjig in zvezkov, tedaj med vsemi kulturnimi državami primerno najmanj. Zato je ces. statistični urad natanko preiskaval stan javnih knjižnic in zvedel, da imajo skupaj gori navedeno število. Med knjižnicami, ki so se od leta 1860 zdatno pomnožile, spominja statistični urad Ljubljansko, Celovško in Goriško.

Naši dopisi.

Iz Trsta 20. marca. — Iz Tržaških časnikov ste drage „Novice“ gotovo že zvedile, kako velikansko fijaško so preteklo nedeljo pri nas liberalci doživeli s svojim korsom in maskerado. Kaj neki bo sedaj rekel oni Vatilapesca, katerega ste zadnjič omenile? Priplazilo se je celih 12 do 14 kočij, ki so se pa kmalu v stranske ulice pozgubile, kajti „gospôde“, ki je v njih sedela, je sram bilo, da da se je dala na vrat na nos vjeti na limanice. To je bil ves šemasti korso, kateri je bil najbrže le zato aranžiran, da se katoličanski čut Tržaških prebivalcev zasramuje. Če bi bilo aranžerje korsa usmiljenje gnale do onih, ki o pustu niso mogli svojih sladkarij in druge robe prodati, naj bi bili denar zložili in ga onim merkantom podarili. Tržačani so tedaj pokazali, da se niso še navzeli one krive vere, kot oni „mameluk“, ki je Vam ono nesramno

pismo pisal. Gotovo bode letošnjim aranžerjem pa tudi volja prešla, drugikrat o postnem času snovati korse in maskerade. Res je, da je v Trstu tudi bilo nekaj javnih plesov v tem času, al izvzemši onega 18. t. m., katerega so vojaki napravili o priliki, ko so se jim vojskine svetinje delile, so bili vsi zeló prazni. Iz tega lahko slovenski „mameluk“ spozná, da Tržačani vendar niso tako brezverni, kakor bi jih on rad imel. — Kar se pa Vaše opazke tiče, o kateri se „Narod“ *) huduje, je ona popolnoma resnična, kajti kdor se je udal kurentu tako, kakor oni pisún, da očitno maskerado o postu za „omiko“ in „napredek“ povzdiguje, ta prodaja nesramnost tudi očitno.

En Slovenec v Trstu prebivajoč, ki je pa katoličan.

Trst 22. marca. **) — „Narodov“ korespondent se vže zopet oglašá in pravi: „hic est niger, hunc tu Rojane caveto!“ Presneti latinec! da bi jaz ne bil hlač po šolah (se ve) latinskih trgal, še razumeti bi ga ne mogel in ne bi mi bilo mogoče odgovoriti. Resnica v oči kolje, kaj ne, gospodine? Vi priznate sami, da se v Rojanski čitalnici laško kroži (nečem reči govori), da čitalnica hira in umira; pa pravite, da ni lepo tacihi reči svetu naznanjati. „Narodovec“! ali pa ne veste, da s plaščem molka zakrivati napake, ne bode oživelo mrtveca; pomagati se jej more le, ako se odpravijo bradovice modernega liberalizma, nerodni, pa ne narodni izrastke, katerih iznova naštevati nočem, ker so bile v „Novicah“ že večkrat imenovane, ne iz hudega namena, ampak iz ljubezni do čitalnice, ki je izprva tako lepo spolnovala svoj namen. Prosim vas, odgovorite mi, gospodine: kdo in kaj je poštene kmete in duhovne iz Rojanske čitalnice pregnalo? v čem napreduje čitalnica? Ali ni lahko sram predsedništva, da se v društvu mnogovrstne surovosti godijo? Čitalnica Rojanska, gledé na takega zagovornika, kakor ga ima nad „Narodovim“ korespondentom, pač lahko reče: Bože, obvari me tacihi prijateljev, neprijateljev se bom sama obvarovala!

Iz Kranja 22. marca. — Naznanile so že zadnje „Novice“ žalostno vést, da prečastitega našega dekana gosp. Janeza Reš-a ni več. Nenadoma je 17. dne t. m. sklenil blago svoje življenje. Ob dveh popoldne se je še zdrav in vesel s svojimi pomenkoval, kake pol ure pozneje pa so našli ga že mrtvega. — Zopet zgubila je tužna domovina vrlega sina. Bil je ranjki odločen narodnjak, nepremakljivo stal je v vseh volitvenih bojih na narodni strani in blagodušno je podpiral vsako narodno podvzetje. Kako ljubljén in spoštovan je povsod bil, pričal je velikansk pogreb, kakoršnega Kranj le redkokrat vidi. Vse premoženje svoje, izvzemši nekaterih legatov, volil je revežem v Kranji, Idriji in Polhovem gradcu, kjer je bival svoje dni kot dušni pastir. Izmed legatov naj omenimo čitalnico Kranjsko, katere podpredsednik je prejšnji čas bil; njej je daroval 200 gold., in iz oporoke njegove pa to, da je željo izrekel, da naj ne bo navadnega nadgrobne govora. — Preblagemu dušnemu pastirju, vrlemu rodoljubu, milemu dobrotniku bodi zemljica lahka!

Iz Ljubljane. (Iz seje deželnega odbora 23. marca.) V podporo posestnikom na Dolenjskem, ki so bili po strašni toči in nevihti 19. julija l. 1873 najhuje zadeti, je deželni odbor dovolil 6000 gold. iz deželnega zaklada, in sicer na podlagi natanjnih pozvedeb za

*) „Narod“ se je že na vse strani tako v blato zagazil, da zagovarja in brani celó to, kar se gnjusi vsacemu, kateremu spodobnost še kaj veljá. Kako da ne bi branil svojega „Vatilapesca“, ki je celó z „maskerado o pustu“ zagovarjal napredno postopanje dr. Razlaga!

**) Da!

Vred.
Vred.

Tako je hranilnica govorila 19. avgusta leta 1873:

Vsled čestitega dopisa 4. julija t. l., št. 4291, priobčuje podpisano vodstvo, da gledé na sedanji stan stavbe nikakor ni upati, da bode realka do začetka prihodnjega šolskega leta dodelana, da toraj bode realka v sedanjem poslopi ostati morala še prihodnje poletje.

Tudi zahtevane izjave o pogojih zastran porabe novega poslopja vodstvo ne more še dati in se zaradi tega sklicuje na dopis do mestnega magistrata dne 20. junija t. l. št. 1950, in na dopis do deželnega odbora 18. junija t. l. št. 2449. (V teh dopisih sta posék dreves in vmik deželnega vrta prvič stopila na dan.)

Podpisano vodstvo je **pogoj** v teh dopisih omenjeni, da se drevesa v deželnem vrtu posekajo in da se zid tega vrta vmakne, stavilo le zaradi javne koristi ter v korist poslopja samega, ono bode **daljne pogoje uredilo potem**, kakor se bode **navedeni pogoj sprejel ali zavrgel**.

Če toraj deželni odbor misli, da sam nima pravice, se temu pogoju podvreči, treba je že iz tega vzroka čakati na dotični deželno-zborni sklep, predno je mogoče, odločiti daljne pogoje.

Vodstvo Kranjske hranilnice.

V Ljubljani 19. avgusta leta 1873.

Janeschitsch l/r., vodja.

Tako je govorila hranilnica 18. februarja leta 1874:

Sklicaje se na dopis 26. januarja l. 1874 št. 619 priobčuje podpisano vodstvo, da iz naznanjenga deželno-zbornega sklepa razvideti ne more dopolnitve, ampak le odvracanje hranilničnih terjatev. Ali je odvracanje brez-pogojno, ali je dopolnitev vezana na pogoj, kateremu podvreči je hranilnici iz razlagov v njenem dopisu 11. februarja l. 1873 že navedenih popolnoma nemogoče vsaj na več let, je bistveno enako. Stvar se tudi ne spremeni po dostavku v deželno-zbornem sklepu, da od hranilnice zahtevano izrečenje pravicam rezervnega zaklada oziroma upnikom hranilničnim bode brez škode; kajti ne gledé na jako dvomljivo sestavljeni izrek, bilo bi to izrečenje v najugodnejšem primerljivi pomen imelo le po kakošnem razidu hranilničnega društva, med tem ko bi si hranilnica ne mogla pridobiti potrebnih sredstev po tem, da poslopje v zastavo dá, kar se prav lahko primeri, kakor bi v hipu potrebovala denarja v plačilo hranilničnih upnikov. Hranilnica, ki sploh nima najmanjšega vzroka, tako za-se nadležno izrečenje dati, mora pa še obžalovati zlasti to, da jej deželni zastop v tej zadevi ni prišel prav nič naproti, ampak da se je celó pri dotični deželno-zborni obravnavi pokazalo prav neopravičeno nezaupanje, katero se je tudi izrazilo v besedah dotičnega sklepa.

Gledé na te okolščine dozdeva se vodstvu najprimerneje, **odpovedati se vsakateremu pogojevanju z deželnim zastopom in izreči, da je pretrgana vsakatera daljna obravnava.**

Nezaupnica, katero je izrekel deželni zastop hranilnici, opravičuje pa, da se tudi ona odtegniti ne more nezaupanju in da se zavaruje proti kakošnim pravnim nesledkom, ki bi jih morda izpeljavati hotel deželni zastop iz tukajšnega dopisa dné 11. februarja 1873 št. 183. S tem dopisom hranilnica sicer deželnemu zastopu ni pripoznala nikakoršne pravice, ampak zaznačila je le stališče, na katerega se postaviti misli o svojem času pri izročitvi za realko potrebnih prostorov, za kar ji je povod dal ondotni dopis dné 10. januarja l. 1882 št. 6670

Ako bi pa pri vsem tem kdo izreči hotel mnenje, da se je z onim dopisom že **priznala poraba poslopja za gornjo realko**, poslužuje se podpisano hranilnično vodstvo tamkaj izrečno pridržane pravice preklica in s tem preklicuje vse obljube, ki bi jih kdo hotel najti v dotičnem dopisu.

Konečno se še dostavlja, da hranilnica zdaj zaradi gornje realke ob enem v obravnavo stopi z mestnim zastopom Ljubljanskim.

Vodstvo Kranjske hranilnice.

V Ljubljani 18. februarja 1874.

J Seunig l/r., predsednik.

R. Janeschitsch, l/r.

Po vseh teh pismih sodi svet sam lahko, ali je deželni zbor kaj krivičnega zahteval s svojim sklepom: naj hranilnica z javnim pismom poprej zagotovi realko v tej hiši, predno dežela na tavžente svojega denarja vtakne v njo.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Oče gredó po tem k mlatičem, jaz pa na travnik gledat, če je že dovolj namočen, in tako preteče dan. Po večerji grem v svojo sobo, se vsedem k mizi in pišem pisma, narcčena po očetu. Tudi se zamaknem v neke račune in ko sem gotov, je polnočna ura že odbila. Čas je, da grem spat. Spravim se toraj, postavim luč k mizi tik postelje in hočem se vleči, a v tem hipu zagledam pod odejo v svitek zavitega — pèsa, katerega sem iz mesta seboj pripeljal.

„A, a, tako se pa nisva zmenila,“ si mislim, ga primem za vrat in hočem iz postelje vreči. Toda tu naletim na strašno opozicijo. Pès skoči kviško ter jame režati nad menoj in mi kazati dvojno vrsto prav spoštljivih zob; vsa njegova pozitura pa mi je porok, da ne misli nikakor blagovoljno mi prepustiti postelje, marveč se za-njo bojevati z menoj do krvi.

Kaj mi je storiti? V hiši je že vse spalo, moj boj s pèsom bil bi gotovo jako viharen, njegovo rujovenje, če ga preženem s kako palico iz že pogretega ležišča, bi spravilo vse prebivalce kviško in napravilo nepotreben strah, vrh tega mi tudi ni bilo znano, kako daleč bi segala pasja opozicija, in tako po kratkem premišljevanji sklenem, pustiti nocoj pèsa, kjer je bil, sam se vlečem ali naslonim v naslanjač s trdnim sklepom, jutro pèsu s palico izgnati opozicijsko trmo iz glave.

Kdor je truden, spi, kjer je, na mehkem ali trdem. Taka se je tudi meni godila, dasiravno naslanjač ni bil dosti mehkejši od navadnega vojaškega ali jetniškega ležišča, toraj skoro trd, kakor klop. Na jutro zgodaj me zbudi hlapec, ki je prišel po moje čevlje.

„Joj, gospod,“ se čudi, „al so pri pisanji zadremali? Žakaj pa tako dolgo pišejo? Vidijo, to ni prav, naj vsaj gredó spat v posteljo, da si malo počijejo!“

Jaz vstanem, se malo stegnem in pravim:

„V posteljo? Le poglej, Jože, kdo leží v postelji!“

Jože pogleda na posteljo, kjer je pes še kakor svitek ležal, skoči tje in z besedami: „O ti vražja beštja ti, ti boš spala v gospôski postelji!“ zgrabi pèsa za vrat in ga potegne iz postelje, da pade „beštja“ ob tla. A kakor blisk se vzdigne, skoči in se zakadí v hlapca, da ga skoro podere, ter ga zgrabi za rokalo. Jože bolečine zakriči, jaz pa skočim po palico in primažem pèsu kake tri gorke, tako da pusti hlapca in se obrne proti meni; to priliko porabi Jože, se obrne in smukne

iz sobe, vrata za sabo odprta pustivši, pès pa za njim in jaz s palico za pèsom. Na stopnicah smo zopet vsi trije skup; oče, ki so slišali hrup, skočijo tudi iz svoje spalnice in pridejo k nam, ko se ravno ravšamo, in moja pèsu namenjena palica priletí hlapcu na keleno; vsi trije zdaj vendar zmagamo, pès pobegne po stopnicah doli.

„No, ta pes ima lepe navade“, pravijo oče, ko so zvedeli, kaj se je zgodilo, „le glej, da ga zopet kmalu od hiše spraviš.“

„O, ga bom že jaz“, se jezi hlapec in si mane koleno in roko; — „jaz mu bom posvetil, da ga ne bo več nazaj, ne bojte se!“

Mene sili smeh, dasiravno se mi Jože malo smili; vendar si ne upam ustavljati se očetovemu povelju. Da je pes pogumen, to je pokazal, in to je veliko vredna lastnost; dresiran ali hiše privajen res še ni, toda z dobro voljo se ga tudi to navadi. Zato mi je bilo res prav žal, da se je s svojim vedenjem prvi dan že očetu in hlapcu zameril.

Čez dan sem imel mnogo opravkov, toraj sem na pèsu kmalu pozabil. Zvečer ga ni bilo videti nikjer, najbrže ga je bil Jože odgnal. Prašati nisem hotel po njem. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Zdrava rodovina, ki jej menda na svetu ni para, se nahaja na Francoskem.* V Parizu namreč je te dni grof Waldek obhajal svoj 109letni rojstni dan, in starček je še prav čvrst korenjak; ob dveh po polnoči, ko so se od njega poslovili gostje, ki so ga vozovali, je začel še pesem iz neke opere s polnim glasom. „Moj ded (stari oče) je bil 162 let star, ko je umrl, in jaz sem 21. iz naše rodovine, ki smo 100 let doživeli“ — je pripovedal oni večer svojim gostom.

Naši dopisi.

Iz Celja 24. marca. (*Čitalnice naše ni več!*) Ako se spominjamo veselih časov, ko se je osnovala čitalnica naša in je bila prvi narodni dom za slovenski Štajar pod vodstvom velezasluženega rodoljuba dr. Kočevarja, bridko mora v srce zaboleti vsacega narodnjaka, ako vidi, kako zelo žalosten konec je vzela. Hirala je več časa, dokler jej ni smrtnega udarca dala tista kuga, ki jo je neslovenski „Narod“ zasejal najpred na Štajarskem. Nesloga domačinov bila je mlin na vodo nemčurjem, ki niso mirovali, dokler niso zadušili vsega narodnega gibanja. Hvaležni „Narodu“ so nemčurji zato pri zadnji volitvi prihiteli dr. Vošnjaku na pomoč. „Novice“ so pač pravo reklo, ko so lani pisale, da ne raste več trava, kjer Vošnjakovci hodijo. Čitalnica naša je tako na kantu, da se prodá zdaj vsa hišna oprava in kar je sicer imela. Bog Vas obvari Ljubljance take nesreče; zato ne pustite vmes ljudi, kateri kot slovenski Atila razrušijo in pokončujejo vse, kar je poštenega narodnega!

Od Kočevsko-Črnomaljske meje 22. maja. (*Detomor.*) Čedalje lepši sad zori na košatem drevesu liberalne ère, ki si je vero z zastave zbrisala in hoče katoliško cerkev popolnoma v kurnik potisniti ter jej usta zamašiti. Ne vem pa povedati, je li prigodba, ki jo obznanjam, sad „Tagblattov“ ali „Narodov“, — brž ko ne bode obeh! — Pri nas v Maverlu v Črnomaljski fari porodila je zakonska žena, še le letos pred pustom poročena, dete, ki je bilo pa sad nekega poprejšnjega znanja in spečanja. Da bi ljudém ali morebiti tem bolj svojemu možu nesramnost prikrila in pred svetom za

pošteno veljala, zakopa dete, ali v gnoj ali v zemljo, ni mi znano, toda tako plitvo, da je lovska pesica ovoha, izkopa, po cesti in po vasi okoli vlačí, trga in žre kósec za kóscem. Vže je pès ročice in druge dele do malega potrl in podrobil, ko ondotni krčmar na zagnali vriš zraven pride in vsaj glavico velí oteti, ter v Črnomelj naznanilo o tej najdbi poslati. Žandarji in sodnijski gospodje prišedši stvar ogledajo, in ženo, na katero ni le sum letel, ampak je tudi v resnici tega zločinstva kriva, pri tej priči seboj odpeljajo. Menda je mlado poročenko tudi njen zakonski mož v ječo spremil, — s kacimi misli, Bog vé? Kaj se bo izpovedala, naznanim drugi pot. Bojda je oče te lepe poročenke pred malo leti pri havziranji na kant prišel, a upnike s tem prekanil, da je precejšnje svoje premoženje v naglici na ženo prepisal. Ako je to resnica, učite se, da en krivičen vinar deset pravičnih vje, da krivično blago nima teka. — Toraj le tako naprej s „Tagbl.“ kulturo in „Narod.“ omiko, potem pa po mračnjaških f.... mlatite in udrihajte! Veter sejete, vihar bote želi.

Boštanj na Dolenskem 29. sušca. (*Strašen oginj*) je 27. dne t. m. popoldne ob 2. uri v vasi Smarčna v pol uri pokončal 18 hiš z gospodarskim poslopjem vred. Poslopja večidel s slamo krita, močan veter, ljudje v vinogradih, nekateri na Bruniku na sejmu: v tacih okoliščinah tudi pripeljane troje gasilnice niso moge kar nič pomagati zavoljo pomanjkanja hitro delavnih moči. Zgorela so tedaj poslopja z živežem vred in enemu gospodarju celó čvetero živine. Kako da je požar se pričel, se ne vé. Zavarovani so samo 4 gospodarji; bilo jih je sicer popred 8 pri „elementarci“, ko pa je ta propala, opustili so zavarovanje pri kakih drugi banki, mislé, da bi se jim ravno taka zgodila. Škoda se cení nad 40.000 gold. — Dobrotniki! ki ste že večkrat milostni bili nesrečnikom, prosim Vas, tudi zdaj pomagati našim nesrečnim Smarčanom, ki so brez strehe in živeža! Če komu ni mogoče svojega dara le-sem poslati naravnost, naj ga blagovoljno dá sl. vredništvu „Novic“ *) ali svojemu gosp. županu ali gosp. fajmoštru, katere ob enem lepo prosim, darove v pomoč tem nesrečnikom prejeti in jih sem poslati. — Pri tej priliki dohaja mi na misel, da se je pred nekimi leti v zboru kmetijske družbe naše povdarjala potreba posilnega zavarovanja, ali slišali smo pozneje, da se zborov predlog na Dunaji ni sprejel in se je reklo, naj ta reč ostane le prostovoljna. Čudno! Davek plačevati se ne daje na prosto voljo; davek moramo plačevati, da se vzdrži država; zakaj tudi bi se na zavarovanje ne sililo, da se vzdrži premoženje ljudém, ki davek plačujejo? Mi tukaj mislimo, da bi bila taka postava živo potrebna, ne pa verska, ki prav nič ni potrebna, ampak bode le nezmerjih zmešnjav za seboj imela.

Anton Planinc, župan.

Iz Ljubljane. — Prvi del državnega zbora je kmalu pri kraji; poslanci so na razhodu in se vrnejo te dni na svoj dom. In kaj bodo domú prišedši liberalci in ustavoverci povedali svojim? Jeremijade bodo javkali na razvalinah prvega direktno voljenega državnega zbora! Razrušena je stranka liberalna, — voditeljem ustavovernim njihovi mameluki obračajo hrbet, — ministerstvo je zapuščeno od svojih in zmaguje, kakor pri razpravi o Tirolskem jezuitskem vseučilišču, le s pomočjo njemu nasprotne (pravne) stranke. Blizo tam smo zdaj v Cislajtániji, kjer so že več časa v Translajtániji, kjer tudi je vsemogočna stranka Deakova razpadla in že ministrov ni dobiti. Solnce liberalizma hitro je zatonilo; postal je Saturn, ki sam

*) „Novice“ rade sprejmejo vsak dar, ki se pošlje milovanja vrednim pogorelcem. Vred.

iz bližnjih in daljnih krajev na ogled. Amerikanci, znane bistre glave, mislili so in mislili, pa izmislili si napraviti ogromen stolp (turn), ki bode po visokosti enak onemu zgodovinskemu, ki so ga nekdanje namerali Babilonci, ko jim je Bog jezik zmešal. Naredili ga bodo iz kovanega železa, zvezan bode križ s križem tako, da bode veter celi stolp lahko prepihal in vendar ne ga mogel podreti. Visok bode 1000 čevljev; spodej v premerji bode imel 150, gorej pa 30 čevljev. Po stopnicah šlo se bode lahko gori in doli, v sredi pa bode imel napravo, po kateri bodo ljudi, ki ne bodo hoteli po stopnicah gori iti, v 3 minutah gori potegnili, v 5 minutah pa spet nazaj spustili, in to 400 oseb na enkrat. Srečno pot na to potovanje! Mi ostanemo doli. Dva Amerikanca Clarke in Reves ga bosta stavila, stroški so prevdarjeni na 1 milijon dolarjev.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Drugo jutro me pošljejo oče po opravkih dve uri daleč k nekemu premožnemu posestniku, ki je bil ob enem mlinar, a njegov mlin jako lep in umetnega stroja. Toliko sem slišal o mlinu, videl ga še nisem, pač pa je bil mlinar že enkrat pri nas, toraj sva bila osebno znana.

Naprežem konjička belca pred koleseljec in drčim po gladki cesti od doma. Par streljajev od našega pohištva zapazim znanega pèsa skakajočega za vozom, a ko vidi, da se po njem ozrem, se vstavi, kakor da bi prašal, ali sme iti z mano ali ne; rep se mu vleče po tleh, tudi ga stiska med noge, kakor da bi imel slabó vest. Meni se jame žival smiliti, mislim si: „revež, saj ni učil se še spodobnosti, toraj mu ne smem zameriti njegovih pregreh,“ in mu mignem z roko, da naj gré za mano. Na to se spusti v tek in je kmalu vstric vozá, kjer me pogleda in priliznjeno z repom maha. Ko mu priklimam, se zopet spusti v tek in teče, rep kviško, pred konjem po cesti, ne zmenijoč se za vozove, ljudi in živino, ki so nas srečevali.

Blizo dve uri pretečete, predno se pripeljem do mlina. Gospodar, čvrste postave in srednje starosti, je videl že voz drdrati proti hiši ter z roko nad očmi gledal, kdo se pripelje. Ko se voz ustavi in on spozná mene, prihiti k vozu, mi pomoli krepko svojo roko in pokliče hlapca, da spravi konja pod streho. Na pragu se pokaže isti hip ženska podoba, na videz nekoliko mlajša od moža, pa v krepkosti in telesni obilnosti doiti ga hiteča. Obraz ji je okrogel in prijazen, zlasti oko žareče ko poldansko južno solnce.

Ko stopim iz vozá, me prime gospodar za roko in pelje proti pragu, kjer se žari gospodinje obraz, ter me predstavi svoji ženi rekoč:

„Tu vidiš sina mojega prijatelja Matija! Ni mar tak ali marveč še gorji, kakor sem ti pravil?“

„Bog vas sprejmi“, me pozdravi gospodinja, „prav veselí nas, da se približate naši hiši.“

„Ne samo približal sem se,“ odgovorim jaz, „marveč vstavil se bom za par uric, če me ne boste odpodili, gospá.“

„Oh, ne gospá, gospodinja! Priimek „gospá“ mi ne gré, mi smo le kmečki,“ me ustavi malo sramožljivo in nadaljuje: „Prav veseli smo vas, le noter stopite. Marijca, hiti pogrnit mizo na vrtu v senci,“ veli v hišo obrnjena, potem zopet meni: „saj vam je ljubši na hlad-

nem, kakor v soparni zaprti sobi, v kateri je še peč zakurjena, ker danes ravno pečemo?“

„O, kamor vam drago,“ odgovorim in stopim v vežo, v kateri vidim ravno zginiti hitrih nog žensko srnico s prtom v roki.

„Jaz grem pa po malo mokrote,“ pravi gospodar, „saj vem, da se vam jezik ust prijema. Žena, pelji ti našega gosta na vrt, potem pa glej, da dobimo tudi kako zagozdo za želodec.“

Jaz se hočem braniti, a mož je bil že zginil, in tako grem za gospodinjo na vrt. Ta je bil precej obširen, z remeljni ograjen prostor unkraj hiše, čegar polovica je bila obsajena s cvetlicami, druga pa z zeljem, repo, salato in drugo kuhinjsko zelenjavo. Na senčni strani, v kotu stala je lopa z zelenjavo obraščena.

„Tu na levi,“ pravi gospodinja, „je kraljestvo moje hčere, a tû na desni moje. Kar vidite na levi, je priča skrbí Marijčine roke, na desni pa se jaz bolj s praktiko pečam, vendar tudi Marijco navajam na svoj okus, ker iz cvetlic na priliko se dobí sicer prijeten duh, a družega nič, s čemur bi se človeku postreglo.“

Moram reči, da me je ta govorica gospodinje osupnila. Ta neprestrašenost in lahkost, s tujcem — kajti to sem jaz bil vsaj njej še — brez vsega obotavljanja pričeti po gladki poti pogovor, se mi je zdela pri ženski kmečkemu stanú čisto nenavadna, saj še gospé najviše omike pridejo v zadrego, kedar imajo pričeti z neznanim človekom kak pogovor, to sem jaz vedel že iz lastne skušnje. Ni me sram obstati, da sem bil v tem trenutku sam v zadregi, ne vedoč, kako bi odgovoril gospodinji.

„Res,“ pričnem vendar-le, „okus obéh občudujem in kar je več, botanično ali rastlinsko znanstvo, kajti tû med salatami nahajam celó kitajsko, katera se lahko vsak dan reže —“

„In na novo zraste,“ mi seže gospodinja v besedo. „To salato so mi nasvetovali gospod župnik in nasadila sem jo.“

„Toraj gospod župnik se pečajo z rastlinstvom, se morda celó učenjak v tem stroku?“

„O, se vé da! Da bi videli njihov vrt!“

„Tako, tako! So morda tudi vaši hčerki dajali poduk, kako naj se cvetice sadé in gojé? Kajti leva stran vrta se mi zdi kakor kak botanični ali umetni vrt.“

„Nekoliko so jej pokazali, toda Marijca to sama zna, je bila več let v nunski šoli.“

„Pa kar jaz vem, se v nunski šoli ne učé toliko. Jaz sam poznam več mestnih gospodičin, ki so bile v tisti šoli, pa nimajo ne duha ne sluha za to.“

„Že niso imele pravega veselja. Vrh tega je našo Marijco učil županov sin, ki je zdaj profesor.“

„Tako, tako!“ odgovorim jaz, nekoliko poparjen po tej novici; kajti vse, kar sem o Marijci dozdej videl in slišal, mi je bilo naslikalo prav zalo podobo o nji v mladem še srcu. Če jo je pa učil človek, „ki je zdaj profesor“, je ni učil samo naravoslovja, in če se je njegovega poduka tako prijela, jej tudi on ni bil samo učitelj. Ta misel mi kar naenkrat ustavi jezik.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Celovca. (Vabilo.) „Trdnjava“, politično društvo za Koroške Slovence, imelo bo 15. aprila t. l. ob treh popoldne v gostilnici k „Sandwirth-u“ svoj letni občni zbor. — Obravnavale se bodo silno važne stvari, zato naj se vsi udje gotovo in o pravem času snidejo k zborovanji.

dov tudi osodepolni kozarec, katerega podoba so plemiči — poznejši grofje — Kobencl v vedni spomin ravno opisane dogodbe sprejeli v svoj grb.

Prišedši zopet na Dunaj bil je Kobencl od ondotnih stanovnikov, ki so bili o njegovi pogumni in odvažni hrabrosti kmalu zvedeli, z veliko radostjo in poslavljenjem sprejet. Pospenjal se je od tistih dob na vedno viša in viša dostojanstva, postal nadkancelar in dvorni prvosednik v Gradcu, ter deželni poglavar Kranjski; v teh častnih službah je tudi leta 1603 umrl. Po Valva-zorju bil je 51. deželni glavav Kranjske vojidine. Slava njegovemu spominu!

Politične stvari.

Episode iz državnega zbora.

Ker smo svojim bralcem obljubili, da jim podamo nekoliko za nje bolj mikavnih črtic iz državnega zbora, naj tukaj sledé nekatere episode iz zadnjih razgovorov o obravnavi budgeta za učne namene.

Prvo za nas bolj zanimivo epizodo je bil napravil in izpeljal dr. Vošnjak s svojim govorom za vpe-ljavo slovenskega jezika v naše srednje šole. Stvar sama na sebi ni komična, če se enkrat sliši; toda dr. Vošnjak se nam zdi kakor tisti, ki je vedel dogodbo o strelu in jo povsod hitel praviti, če je le mogel do besede priti; po tem je postal mož smešen, ne po svoji povesti, katera ni bila nikakor smešna, marveč prav žalostna, ravno tako žalostna, kakor dr. Vošnjakove lamentacije o slovenskih šolah. Vse to, kar je on pravil na njegove besede malo pazljivi in za-nje neobčutljivi zbornici, pravil je že trdovratnim in gluhim nemškim ustavovercem davno pred njim dr. To-man, dr. Costa i. dr. in sicer mnogo boljši, mnogo krepkejši, z dokaj večo vednostjo in parlamentarično izurjenostjo. In kaj je pomagalo? Nič! Ustavoverci so molčali in podirali dotične predloge, kakor so to storili z Vošnjakovim predlogom; razloček je bil ta, da so prvi govori zbudili vsaj zunaj državne zbornice nekako pozornost in pod Hohenwartom nam pridobili vsaj nekoliko drobtinic; zdaj pa je bil Vošnjak upijoč v puščavi, kateremu so se ustavoverci za hrbtom posmehovali; govor njegov jim je k večemu razodeval, da dr. Vošnjak je le plitve vednosti, toraj jim mož sam ne bo delal posebnih preglavic.

Njemu zeló podoben je bil gosp. Dežman in sicer zarad tega, ker je tudi on prodajal v zbornici že staro šaro. Robo, katera v zborih konstitucionalnega društva, deželnega zbora Kranjskega in pri kakem ustavovernem banketu ne najde več kupca, je peljal seboj na Dunaj in tam napravil popolno razprodajo (gänzlichen Ausverkauf) svojih plesnjivih principov in po moljih zdrave pameti snedenih idej, češ, ti ljudje ne poznajo še mojega preležanega blagá, morda naredim kako kupčijo. Mi to blago že poznamo, toraj se nam ne zdi truda vredno ga pregledovati. Le par cunj posebno upijoče barve, katere je kazal ustavovernemu poslušateljstvu, izberemo iz njegove krame in jih pokažemo od prave strani, da jih tudi preslepljeni volilci njegovi na Dolenskem lahko malo bolj na tanko ogledajo.

V začetku svoje zabavlji je rekel, da tudi na levici sedé zastopniki slovenskega naroda. Da, toda kaki! Nam pride na misel tisti zagovornik, ki je imel braniti nekega zatoženca; a mesto da bi ga bil branil in spodbijal zatožbo, mu je pa rekel: „Obstani, kar si storil, saj ti nič ne pomaga; jaz vem, da si lump.“ — Gosp. Dežman se je pa tudi še pobahal s tem, da so njegovi volilci po vsem njegovih misli, da

vsi komaj pričakujejo ponemčevanja, in je trdil, da Slo-vencem primanjkuje učiteljev in učnih pripomočkov. To ni res, kakor je vsakemu znano; učiteljev je še preveč, ker so raztreseni po vsem cesarstvu ta- in unkraj Li-tave; učnih pripomočkov bi nam pa le manjkalo, ako bi bili v deželnem zboru sami Dežmani in med šolskimi učenjaki sami Zime.

Zanimivo, dasiravno ne novo, je, kar je gospod Dežman trdil o gimnaziji v Kranji. Rekel je, da se slovenski učni jezik tam ni obnesel, marveč se je pokazalo, da so učitelji težko učili v njem in učence silili starši na Ljubljansko gimnazijo, kjer so imeli pri-liko učiti se nemščine. Kar se tiče prve točke, je ver-jetna, kajti znano je, da so bili nastavljeni na Kranj-sko gimnazijo učitelji, ki so slovenski malo ali nič bolje znali, kakor turški, toraj jim je bilo težko podučevati v slovenskem jeziku in so se morali vrniti k nemškemu, a ta krivda ne zadene Slovencev, ampak vlado, ki je nezmožne učitelje poslala na to gimnazijo. Kar pa je trdil o učencih, je le toliko resnično, da so jih stariši silili v Ljubljano, kedar so dokončali četrti razred, ker dalje v Kranji niso mogli študirati. Da bi bila pa v Kranji tudi gorenja gimnazija, bi pač Dežman še tega po pravici ne bil mogel reči.

Iz ravno te resnicoljubnosti izvira tudi druga trdi-tev Dežmanova, da so one občine, ki so bile odvrgele klerikalni jarem, pošiljale prošnje do deželnega šolskega sveta za vpeljavo nemščine v svoje ljudske šole. Naj nam g. Dežman imenuje te občine! Edina Postojna in ljubljanski konstitucionalci so poslali take prošnje, al kako so se te prošnje rodile, to g. Dežman sam naj-bolj vé in bi bil moral kot resnicoljuben mož tudi povedati.

Tres faciunt collegium! Kjer sta dr. Vošnjak in Dežman, se dr. Razlag ne sme pogrešati. Vošnjak je govoril za slovenske, Dežman za nemške šole, Raz-lag pa, ki čuti vedno v sebi poklic posredovati med strankami, je prekosil oba s tem, da je poganjal se za internacijonalno (mednarodno) vseučilišče za vse Jugoslovane. Pričakovali smo tudi od njega poseb-nega predloga, v katerem jeziku naj se na tem vseuči-lišči predava, a ni ga bilo. Morda nas Razlag nekega belega dne razveseli s kakim novim internacijo-nalnim jezikom za to vseučilišče po njegovem okusu. Da je dr. Razlag s tem govorom stopil v nasprotje s svojim govorom na Vižmarskem taboru, iz tega si mož menda nič ne stori. Pač res, ta doslednost je čisto — Razlagova.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

K sreči pride v tem trenutku gospodar z bokalom rumeno-rudeče barve iz hiše, se zavije naravnost proti lopi in kliče:

„Le sem, le za mano! Ana, primi gospoda pod pazduho in pelji ga sem, saj veš, kako se gospôdo k mizi vodi, haha!“

V istem hipu se prikaže iz vrat deklica s ploščo, na kateri nese kupice in še nekaj proti lopi. In kaka deklica! Obraz, kakor gršk kip, obrvi izrezane, oko enako jutranji zvezdi, postava kakor izdolbena po vseh pravilih umetnega podobarstva in obleka praznična, kakor je navada pri premožnih hišah. Oko njeno je spu-stilo le enkrat svoj žar po meni, potem se je uprlo v

tla, kakor da bi se dekline balo, kje spodtekniti se. Jaz sem bil po tej prikazni popolnoma očaran, tako da sem komaj vedel, kako sem prišel z gospodinjo do lope.

„Tako“, zadoni globoki glas gospodarja, „le sem postavi vse, tu sem na mizo. Tako! Zdaj pa pogledj tega-le gospoda. Ali ni res čvrst mladenič, kakoršne izredí naša zemlja?“

Marijco obide rudečica, da jej lice kar gori, ko počasi vpré okó v mene, a hitro išče družega predmeta za-nj ter z rokami praska po sneženo-belem prtú na mizi. Tudi jaz sem popolnoma zmešan in nikakor nisem v stanu, najti besede, s katero bi jo nagovoril. Slednjič si vendar pomagam in pričnem:

„Gospodična, ravno sem imel priliko občudovati Vaš vrt, v katerem ste sadili cvetice po navodu gospoda profesorja —“

Kdo je videl že čisto, neokuženo kri? Kdo rudečico purpurne rože, ki se nahaja po njivah med žitom? Ali morda Krške rake, kuhane v kuhinji, kjer so jih navajeni? Taka rudečica oblije gladko lice Mlinarijeve Marijce pri besedi „profesor“, katero sem jaz, ne brez posebnega pomena, spustil iz svojih ust.

Ne vem, kak bi bil konec njene zadrege, ko bi se bil pogovor na ta način gladko razvijal. Toda v takih zadregah pride navadno pomoč od zunaj; tako je bilo tudi tukaj, kajti ravno, ko je bil gospodar jel natakati kozarce, se vzdigne zunaj pred hišo prav vojaški hrup, ženski krik, kokodaskanje petelinov in — kar je presegalo vse — pasje lajanje.

„I kaj vruga je zunaj?“ pravi mlinar in se pomika iz-za mize, kamor se je bil že prej spravil, a v tem hipu prikaže se na pragu krepko podstavljena ženska podoba kričeča:

„Marijca, piška je proč, vrat jej je zavil.“

„Kdo?“ vpraša gospodinja.

„Peš! Ne vem, od kod je prišel —“

Dalje ne more govoriti, kajti pri zadnji besedi se zvali na tla in izpod nje priteče pes — moj pes, v gobcu lepo piško perzijanskega plemena ter se spusti po vrtu; a ko mene zagleda, jo vdere naravnost proti lopi in mi položi zadušeno piško pred noge, potem pa vpré oči va-me in maje z repom, kakor da bi pričakoval kake pohvale.

„Je to li vaš pes?“ me praša mlinar s potegnjenim glasom; pa predno moram kaj odgovoriti, se sliši jok Marijce, mati stopi k njej in jo skuša tolažiti, pa jok postaja vedno silnejši in se čuje še, ko obe ženski zginete v hiši.

„Vrag vzemi žensko občutljivost“, pravi oče čmeren, „če se v kako stvar zaljubijo, potem jim za ves svet še mar ni. Moram vendar iti za njima, da ji potolažim.“

S temi besedami odide tudi oče v hišo in pusti mene samega. Pred mano na tleh leži pišče perzijskega plemena mrtvo, zraven mene pa stoji še vedno pès majaje z repom. Mene prime jeza, sunem pès, ki je našo družbo tako razpodil, da zacvili in z repom med nogami pobegne in išče izhoda iz vrta, ker si skozi hišna vrata menda več ne upa.

Jaz med tem čakam in čakam in iščem besedi, s katerimi bi zagovarjal pasje hudodelstvo, a nihče se ne prikaže, da bi me poslušal. Grem počasi nazaj proti hiši, v vežo, memo kuhinje, kjer pa kuharica nevoljna zapré mi kuhinjska vrata pred nosom, in stojim kmalu na pragu.

„Ali naj naprežem, gospod?“ me praša hlapec, ki je stal pred hlevom.

„Da, le naprežite!“ odgovorim, dasiravno nisem še opravil, kar so mi oče naročili.

Iz hiše ni nikogar, in ko hlapec napreže, se vsedem

na voz, dam hlapcu goldinar, za katerega se mi do tal prikloni, požene belca in voz oddrdrá. Nazaj pogledajočemu se mi zdi, ko da bi skoz okno gledalo obličje Marijce za mano, a bilo je objokano.

Ti zver pasja ti! Kaj mi je napravila! O, le čakaj, da te dobim še enkrat v pest, gorjé ti! Kaj bom očetu sporočil? Če jim resnico povem, me bodo zmerjali, da sem tega pès, seboj vzela. — In potlej pa — Marijca! Njena podoba mi je popolnoma glavo zmešala. Mnogo sem videl že dekličev, lepših in manj lepih, toda take čarobnosti, take — kako bi rekel! — domače, okusne, prikupljive se postave nobene še, ne v svilnatem in ne v bornem platnenem krilu. Da, prav gospodinja se mi je zdela, ki bi bila v stanu, odvaditi človeka mestnih veselosti ter privezati ga na kmetijsko življenje. — Pa čemu take misli? Saj ima svojega profesorja, ki jej je gotovo na srce priraščen in jo bo vzela, da dobí le stalno službo.

Z zadnjo mislijo se tolažim in skušam izbrisati si podobo Marijce iz glave. Da bi se malo raztresel, vstavim konja ter si zapalim smodko; z dimom vred naj se razkadé misli na deklico iz mlina po zraku, ker moja tako ali tako ne more biti. (Dal. prih.)

Narodna smešnica iz Istre.

Zapisał J. V.

M a t i s i n.

Mat kupi ploh špeha, ga navesi u kuhinji. Sin praša mater: Majo! zač ée nam biti ta špeh? Mat mu reče: To éemo staviti malo pod kapus, malo pod braskvu itd. Kad matere ni bilo doma, razreže sin vas špeh i podtakne kuse u zemlju pod kapus i braskve u vrtu. Nato pridu pasi, razgrebu vas vrt i špeh pojedu. Ko pride mat domu, praša sina: Kamo je špeh? On odgovorí: Stavil sam ga u vrtu pod kapus i braskvu, kako ste mi rekla. A mat reče: Tužna jaz! sine, ti si neuman!

Drugo leto zakolje mat prasca doma, i stavi u kuhinji prešute (gnate) i pleća sušit. Sin praša: Majo! zač te nam biti prešuti i pleća? Mat mu reče: To ée nam biti za dobar dan (kadar se bolje jé). Pripeti se, da pride siromah, ko mater ni bilo domá, i reče: „Dobar dan! Sin si misli, sada je prišal „dobar dan“, pak mu dá prešute i pleća va vreću. Kada pride mat doma, praša: Sine, kade su prešuti i pleća? Sin odgovorí: Prišal je „dobar dan“ s vreću, pak sam mu jih dal, kako ste rekla, da hote biti za „dobar dan“. A mat muči tužna i žalostna.

Otrokom je treba nauka, da ne bude škode u hiši.

Glagolitski napis

na zvoniku v Sovinjaku v Istri. *)

1557. va vrime župana Kirina Sirotića.
ki je i starušina
crkveni. ino i
veće sused.

Mnogovrstne novice.

*) Zagrebski nadškof Mihajlovič je daroval za vseučilišče v Zagrebu 30.000 gold.

*) Iz besede ino v tem napisu se razume, da se v Sovinjaku vže meša slovenščina s hrvaščino. Tukaj se najde beseda starušina pravilno pisana od star — staruh — starušina.

vladnih namestnikov) in ti jih pa le še vedno huje pritiskajo. Nezmerni zakladi, katere bi redno in umno obdelovanje polja in pametno ravnanje z gozdi lahko na dan spravilo, so zdaj še zakopani in se deloma pogubé, deloma spridijo, ker se nihče ne trudi, da bi jih vzdignil.

Kakor se iz tega vidi, je želja, da se Bosnija prične na Avstrijo in tako odpre kulturi, podprta z važnimi razlogi. To zahteva dandanašnji napredek v vseh rečéh, to zahteva tudi ideja civilizacije in toliko hvajljene humanitête, katera ne trpi v svoji sredi puščave ali dežele sužnjih. Izpeljava te želje bila bi dokaz pravega napredka in sočutja do človečanstva, čegar udje v Turških pesteh zdihujejo in nimajo pravic, katere gredo vsakemu človeškemu bitju. Turčija pa za nje ne bo nič storila, naj storé toraj druge države! Država pa, ki ne skrbi za blagor državljanov, naj se razruši.

Národno blago.

Prislovice in reki iz Istre.

Zapisal J. V.

- Ne gre mi pestva uho (tega nečem slišati).
- Čuda slave, malo časti (hinaštvo).
- Mudra gospodarica svojemu mužu va devetem selu postelju pripravi (z domačim gostoljubstvom).
- Živ nemore va zemlju, ni mrtav izpod nje (pomagajmo mu, da živi).
- Kmet, ako greš k grajanu, nosi mu; ako pride grajan k tebi, daj mu.
- Polé svoje majke rano spati, kasno stati, polé tuje majke kasno spati, rano stati (rečejo dekletom željnim možitve).
- Kada neče dobro leto k nam, moramo mi k njemu (v potrebi se moramo stisniti).
- Žito gre v malin, a človek u malenicu (odgovore rekšemu: grem v malin).
- Ki je kemu vaje, ta je temu rajen (rad).
- Tri mrazi (slane redom) jedan daž (v jeseni).
- Nisu torilice (ustnice) bre nejelice (vsaka usta jedó).
- I Bog bi se delil, da ima brata (govore nesložni brati deleči se ob otačastvu i materinstvu, väterliches und mütterliches Erbgut).
- Joh ti mudremu meju nemimi (neumnimi).
- Joh mu, ki ima oči, pak hodi slep po svetě.
- Pride bura pak popita: devojka, si bila v letě brumna (si li napredla, naplela, našila robe zazimo)?
- Ako ki reče: to će težko pojti, se odgovori: tako, Bože, u raj.
- Kada pride obletina, naš mali će biti tekina (naše dete bo shodilo, ko bo leto staro).
- Večerni podsik kaže lepo vrěme (večerna jasnina na zapad.)
- Vrěme se čumrdi (se oblači).
- Bol prekonati (preboleti).
- Zahajati koga (skušati).
- Konati (do kraja tirati).
- Rogušice (pšenični kukci) imajo rožičke.
- Guča (hribec).
- Raztéz (raztegnenje).
- Baščak (leto staro prase).

Mnogovrstne novice.

* Čedalje bliže! — O neki mestni zadevi se je unidan podala nemška in mladočeska deputacija iz Prage na Dunaj, kjer jo je ministerstva predsednik knez Auersperg na obed (kosilo) povabil. In mlado-

čehi z Nemci vred so radi šli v vladno gostje. To pa je po vsem Českem včinielo veliko nevoljo. Da bi se mladočehi nekako otresli te nevolje, so raznesli glas, da tudi staročeh dr. Klaudi je pri ministru kosil. Al skazalo se je, da to je bila — laž. Ena laž več ali manj! — si mislijo mladočehi kakor mladoslovenci.

* Kazen na denarji — rubežen — ječa — odstava: to je vrsta kazin, ki je zadela vélikega škofa Poznanskega grofa Ledohovskega zato, ker se ne vdá Pruskim brezverskim postavam, enakim tistim, ki jih zdaj delajo v državnem zboru Dunajskem. Škof Ledohovsky raji vse strpi, kakor da bi zatajil pravice katoliške vere, in pogumno duhovstvo in vero ljudstva škofije njegove stoji za njim, ki ga preganja sila Bismarkova.

* Nov red na južni in Gorenski železnici se je vpeljal že pretekli teden, a vodstva železnic ga nista zadosti razglasila. Na južni železnici je prememba za Ljubljano le ta, da prihaja vlak iz Trsta zdaj 53 minut popoldnevu, a oni iz Dunaja ob treh in 27 minut popoldne. Na Gorenski železnici pa so premembe večje in za Ljubljančane neugodne. Zdaj dohajajo v Ljubljano po trije vlaki na dan, in sicer: prvi vlak se odpelje ob eni in 10 minut čez polnoči, drugi ob pol dveh popoldne in tretji po šestih zvečer. Prihaja jih v Ljubljano ravno toliko v sledečem redu: prvi ob pol devetih zjutraj, drugi ob pol treh popoldne, tretji ob pol treh ponoči. Ta red je za Gorence, ki prihajajo v Ljubljano, jako prilichen, kajti če se pripeljejo zjutraj ob pol devetih v Ljubljano, potem lahko vse opravijo in odrinejo zopet ob pol dveh ali ob šestih popoldne; za Ljubljančane pa je neugoden, ker jim jemlje mogočnost, svoja opravila opraviti na Gorenkem kje v enem dnevu, kajti ponoči ob pol treh se ne vrača nihče rad nazaj, posebno ker so postaje povsod precej daleč od mestov, na priliko v Loki ali Radoljci. Zlasti tistim, ki so se ob nedeljah in praznikih radi vozili v krasno Gvrensko stran, in se po starem redu vračali zvečer ob desetih, je bilo vse veselje skaženo. Vendar je zdaj, kakor poroča „Laib. Ztg.“, vodstvo železnice sklenilo, ob nedeljah in praznikih spuščati iz Ljubljane še poseben vlak malo pred sedmim zjutraj, ki se bo pripeljal nazaj proti desetim zvečer. S tem pa je le nedeljskim veselim tičem pomagano, trgovcem, ki imajo ob delavnikih opravke zlasti v bližnjih krajih na Gorenkem, pa ne.

Zabavno berilo.

Mej pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

— Drugi dan ni bilo govora o pretečenem med nama in tako tudi dalje ne. Jaz sem pomagal očetu, kar sem vedel in znal, pri gospodarstvu, in tako je preteklo nekoliko dni. Pes se mi je pri lovu na prepelice in perutnino sploh posebno odlikoval, toraj sem mu bil kmalu odpustil, kar mi je bil hudega storil.

Nekega dné podim s puško in pèsom velikega jastreba, ki je že mnogo kokoši pobral; ko sem bil prvič po njem strelil, se mi je zdelo, da sem ga zadel, ker je jel prav pri tleh leteti. Lovsko veselje me žene za njim in ker se vsede, pa le zopet zletí, predno ga more doseči moje puške zrno, me pelje prav daleč, kake tri ure od očetovega posestva. Jaz sem se bil že nekoliko vtudil, a vendar me je tič jezil in obljubil sem si bil, da ne grem domú, predno ga ne vstrelim.

Tako ga zalezovaje se približam majhnemu gradiču, lastnini nekega bogatega trgovca iz mesta, ki pa

navadno ni tam bival, marveč le poletni čas za kake mesece poslal svojo rodovino tje, da je imela priliko poskusiti malo življenje na kmetih in uživati zdravi, čisti zrak. Tik glavnega poslopja, ki pa ni bilo veliko, je bil vrt in konec tega meja visokih smrek. Tu sem se je bil jastreb, že sam zelo vtrujen, zavil in se vsedel na vejo, katera se je bila zazibala pod njegovo težo. Ob enem se čuje v grmovju vrta klic koklje, opominjajoče svoj zarod, da je nevarnost blizo.

Tiho se pomikam jaz za mejo bliže, puško napeto v roki, in ko se približam toliko, da si upam zadeti, pomerim in sprožim, ravno ko jastreb, zapazivši me, razprostire peruti, da bi odletel; a zadet se spusti po poku puške polahkoma na tla, moj pes se požene čez mejo in tudi jaz hočem za njim.

Pri poku puške pa se čuje tenak žensk glas ali marveč krik strahu. Da bi pomiril boječo se žensko, skočim tudi jaz čez mejo, a ne brez slabih nasledkov za mojo obleko, kajti hlače so se mi bile nateknile na štremlj in se mi, kakor sem koj zapazil, razparale po stegnu do kolena. Hencana nesreča! Ni se čuditi, da je žensko bitje, ki je bilo na vrtu in zagledalo moškega v taki obleki in s puško čez mejo se spustivšega, že prej vstrašeno po strelu, zdaj srni enako v hitrosti z daleč se razlegajočim vpitjem bežalo proti gradiču, a moj pes v strašnih skokih za njo!

„Sem, Atila (to imé sem bil namreč dal pèsu), sem k meni!“ kričim na vse grlo in žvižgam, vmes pa vpijem: „Ne bojte se, gospodičina, saj ni hud, stojte!“ in ko vidim, da vse to nič ne pomaga, tečem sam za obema.

Krik gospodičine in moje vpitje pa je bilo privabilo iz gradiča drugo starejšo žensko in par majhnih otrok; od strani bliža se tudi človek hlapčeve podobe z lopato. Vse to letí iz različnih krajev proti gospodičini, a pès je prvi pri cilju ravno, ko gospodičina priteče do nekega drevesa in se ga z obema rokama oklene. Atila se spne po nji gori, potem pa odskoči in jo nepremakljivo gleda.

V tem pritečem jaz, brcnem pèsu, da cvileč odskoči in hočem gospodičino ogovoriti, a že je mati pri meni in hlapec z lopato ne daleč.

„Moj Bog“, spregovorí mati — kajti da je mati, to sem precej ugnil — „ali tukaj napadajo tolovaji kar pri belem dnevu ljudi? Kaj ti je storil, Minka, govori! Blaže, ti pa skoči brž po ljudi, da primejo tega človeka! Ne, ne, tu bodi, me dve sve brez orožja.“

„Oprostite, gospá“, spregovorim jaz, „in dovolite mi, da se opravičim. Ali se vam zdim, kakor razbojnik?“

„Kakor strgan capin vsaj“, se jezi mati in njeno oko se sprehaja po mojih hlačah.

„Strgan sem res, a le po nesreči“, se izgovarjam jaz; — „če mi dovolite, da vam vse razložim, potem, mislim, da me ne bote tako ostro sodili, častita gospá.“

Med tem, ko sem govoril, se je bila tudi gospodičina ojačila in dasiravno je bila v prvem trenutku skrila svojo glavico na prsi matere, zapazim, da se njeno okó skrivaj po meni ozre. Hlapec je bil, vidé, da ne bo treba njegove lopate, postavil jo na tla in se naslonil na njo.

„Ostrašili ste nas bili na vsak način močno in pravice tudi nimate, po našem vrtu hoditi s puško in pèsom“, odgovorí gospá nekaj bolj mirnega glasú.

„Zarad tega se ne bom izgovarjal, častita gospá; blagovolite le, da vam razložim, kako je vse to prišlo.“ Potem ji povem v kratkem vse, kakor se je zgodilo, in nasledek je bil ta, da me prosi gospá odpuščenja zarad preneglih besedí in gospodičina, zdaj brez vsega strahu, pristavi:

„O, zdaj mi ni nič za strah, da le vem, da je jastreb mrtev, kateri nam je že toliko kokoši in piščet pobral. Rada bi ga videla, ker takega velikega roparskega tiča blizo še nisem videla.“

„S tem vam lahko vstrežem, gospodičina“, pravim jaz iz srca vesel, da se je ta stvar na to stran zasukala. „Saj mora še tam doli pod smrekami ležati. Če vam je drago iti za mano, ga bomo kmalu našli.“

„Idimo, idimo“, pravi gospodičina, „mama in otroci, idimo! Jaz bi tako zver rada videla.“

Pri teh besedah skoči naprej, gospá pa gré za mano vedno opominjaje otroke, da naj pazijo, da jih jastreb ne vprašne ali ne vgrizne. Tudi pes se plazi od daleč za nami, a ne upa si blizo, ko vidi moje resnobno oko. Pod smreko najdemo res jastreba na hrbtu ležečega; bil je še nekoliko živ in molil kremplje kviško, tako da si ga nihče ne upa prijeti. Jaz pa mu stopim na vrat in po njem je, mrtev leží na tleh, a vsi ga gledajo, posebno otroci.

(Dalje prihodajič.)

Naši dopisi.

V Gorici 24. apr. — Majhni vzroki — veliki nasledki! Kdo ne vé, kako nedolžna je bila znana grof Coronini-eva resolucija v zbornici poslancev zarad vpeljanja domačih kot učnih jezikov v naših srednjih šolah? In komu ni znano, kako je slavna zbornica, oziroma gospodujoča stranka v njej Coronini-ev nasvet še bolj nedoločen naredila? In vendar smo mi Goričani tako dobri in z malim zadovoljni ljudje, da smo gosp. poslancu velikonočni teden sijajno ovácijo napravili. Ta ovácija je bila visokim in nizkim germanizatorjem trn v pèti. Stara „Presse“ je prinesla tendenciozen telegram in popis o tej reči, v katerem se ovácija podtika „Italianissimom“ in je C. marsikatero zaušnico dobil. „L'Isonzo“ je pod naslovom „Ovaduhi“ ojstro — preojstro bičal omenjeni dopis in njega nameravanje.* Na to je prišla „Triester Zeitung“ od 21. dne t. m. s hudim denunciatornim dopisom „iz Gorice“. Povod dopisu je to, da je naše mestno starešinstvo v seji od 15. t. m. eno-glasno sklepilo, poslati poslancu grofu Coronini u zahvalnico za resolucijo sproženo v državnem zboru. Glavne točke „Triesterčinega“ dopisa so: Na čelu demonstrantov za Coronini-a je župan Perinello, ali za njim stoji dr. Deperis, za Deperis-om pa — znani Favetti, kateri poslednji je v zvezi z agitacijskim „Comitato italiano“ v Trstu (ki pošilja adrese v Rim in prosi za združenje italijanskih avstrijskih okrajin z Italijo). Ves strup pa je nakidal „Triesterčin“ dopisnik na konec svojega sestavka, kjer od vlade energično zahteva, da naj ne le šole, temveč tudi nižje ljudstvo določno ponemčuje. Če pa res vlada namen ima, deželo ponemčiti, pravi dopisnik, naj se tudi nikar ne ogiba sredstev, s katerimi edino le se dá oni namen doseči. Ta sredstva pa so (po dopisnikovem mnenji): Proč z vsemi domačimi učitelji in profesorji; na njihovo mesto naj se pošljejo nemški možje in vodstvo šol naj se izroči liberalnim nemškim rokam!! Italijanski in slovenski profesorji naj se prestavijo v take kraje, kjer ne bodo imeli tal za narodno rogoviljenje!! To je najhujše, kar so kedaj tujci iz Gorice pisali. Za danes se vzdržujem pojasnil in obširnišega modrovanja o tem na vsak način predrznem pisanji. Zadnji „Isonzo“ ni imel še časa dostojno zavračati „Triesterčin“ dopis, v naglici ga samo s par besedami opisuje; pa pozna se opisu, da mu sape zmanjkuje; tako je pisalca oni dopis

* Grof Coronini sam je tudi — v „Presse“-i — dopisu ugovarjal. Pis.

Vsak lahko previdi, kak dobiček bi imela Dalmacija in ž njo vred Avstrija in Ogerska po pridobljeni Bosniji. Neizmerni, še ne vzdignjeni zakladi, ki leže v zemlji za poljedelstvo, nedotaknjeni še gozdi, obširna živinoreja, katera bi se dala napraviti, bogastvo rude (zlata, srebra, železa) — vse to čaka le pridne delavne roke, pametne kupčije, in dežela sama in tudi sosedje imajo tam vir velikega bogastva. Se vé da potem najbližja dežela Dalmacija postane trg za take pridelke, napravi dolgo vrsto morskih luk, zmiraj polnih trgovskih ladij, posredovajočih kupčijo, in iz južnega Ogerskega, kjer je zaloga žita za vso južno Avstrijo, je odprta kratka pot do — gledé žita vedno revne — Dalmacije, do morja, od koder bi se dali morski bregovi Avstrijski veliko lože in ceneje preskrbeti z žitom, kakor po sedanjih železnicah, ki dovažajo žito tje še vedno po jako dolgih, tedaj dragih potih.

Ako bi bili pa naši politikarji preveč vestni in bi ne našli niti poštenega imena za pridobljenje Bosnije, niti pravičnega, postavnega vzroka, jim povemo, da je Bosnija še le po bitvi pri Mohaču odtrgana bila od Ogerskega kraljestva in da se je pripustila še le v miru v Karlovcu leta 1699 sklenjenem, Turkom v popolno last. Mi imamo vsaj toliko pravice do Bosnije, kolikor Pruska do Alzacije in Lotarinškega.

Prebivalci bi temu nikakor ne nasprotovali, kakor se to v Renskih deželah godí. Dalmatinci so jim tako že „pobratimi“, ker so bolj ali manj z njimi v dotiki; ista vera, iste šege in skoro isti jezik je obojim, tudi niso Bosnijaki še pozabili, da so bili siloma odtrgani od Ogerskega kraljestva in od Dalmacije. Vrh vsega tega si pa Turki niso nikdar prizadevali, pridobiti si njihovo ljubezen in udanost; ravno nasprotno so vse storili, s čemur se more človek pristuditi človeku. Mohamedanstvo namreč s svojimi verskimi členi in državnimi napravami ni več za sedanjo dobo; vsi narodi se napreovali, le Turek je ostal na isti stopinji, na kateri je bil pred 1000 leti; on je nesreča in mora za vse Slovane ob Donavi, pod njegovo oblastjo se ne bodo mogli nikdar ne duševno, ne materijalno povzdigniti. Ako bi se dalo vprašanje ljudstvu na glasovanje: ali hoče priti pod Avstrijsko oblast in zediniti se s svojimi brati Avstrijskimi Jugoslovani, gotovo bi ogromna večina navdušeno zavriskala: Hočemo!

Treba toraj, da evropejska diplomacija to stvar v resen pretres vzame in s Turki govori resno besedo in če bi bili v Carigradu gluhi za tako besedo, potem naj se zgodi, kar se je zgodilo s kraljestvom Poljskim in v najnovejšem času z Alzacijo in Lotaringom, čeravno z manjšo pravico, večjo silo in manjšo zadovoljnostjo ljudstva.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Med tem ko je vse zamaknjeno v jastreba, zamaknejo se tudi moje oči — ne sicer v mrtvega tiča, pač pa v mlado gospodičino, katero sem imel še le zdaj priliko bolj natanko ogledati. Bila je šibke, ravne rasti, toliko sem mogel videti, ker mi je hrbet obrnila. Kako rad bi jo bil ogovoril, a nisem imel pravega povoda k temu. Vendar se ojačim in pravim:

„Če je jastreb vam všeč, gospodičina, z veseljem ga vam darujem.“

Gospodičina me pogleda in njeno oko se sreča z mojim, pa brž zopet odleti.

„Hvala,“ diha bolj, kakor govori, „jaz bi ne vedela kaj početi ž njim.“

In rudečica jo oblije, kakor pomladansko rožo, a tudi jaz čutim neko premembo v sebi, bilo mi je, kakor da bi me bilo na tistem kraju v prsih, kjer se neki nahaja srce, nekaj zbodlo. Gospodičina, temno rujavih las in šibke, a okrogle in polne rasti, čarobnega očesa in sploh arsenal vse ženske lepote, je bila vzrok tega, ni čuda toraj, da sem prišel nekako ob svojo zavest in pozabil za trenutek, kje da sem. Pravijo, da se mladenčem moje starosti rado tako godí, če so v enakem položaji, kakor sem bil jaz.

„Pojmo nazaj, otroci,“ spregovori gospá prva, „zdaj ste že dovolj ogledali si jastreba. Tudi postaja že hladneje, in vi ste vsi lahkó oblečeni.“

Te besede prebudé tudi mene in ko vidim, da otroci neradi pusté „tiča“, rečem:

„Morda bi mali radi imeli jastreba, da bi si ž njim igrali. Le vzemite ga, zdaj vam ne bo nič storil.“

Otroci ga zgrabijo veseli in dva ga neseta, vsak za eno perutnico proti gradiču. Jaz pa se priklonim pred gospó in gospodičino in se poslovim, še enkrat proseč odpuščenja za se in za pesá, katerega — to obljubim še posebno gospodičini — bom prav občutljivo kaznoval za predrznost njegovo in neubogljivost gledé mene. Pès je stal na strani in gledal od daleč našo kopico, bliže si ni upal.

„Ne, ne, prosim vas, gospod,“ spregovori gospodičina hitro, „obljubite mi, da pèsu ne boste nič hudega storili. Saj je brez pameti žival in ne vé, kaj počenja. Obljubite mi to!“

„O, iz srca rad, posebno če prošnja za pèsá prihaja iz tako lepih ust,“ odgovorim jaz. Skoro sem mu nevošljiv, da ima tako čarobno zagovornico.“

Gospodičina zopet zarudí, a obrne se hitro in teče za materjo, katera je bila z otroci že odšla. Tudi meni ne ostaja družega, nego da grem. Pokličem pèsá, kateri mi pa ne upa še prav in nekoliko korakov boječ za mano gré.

Na poti proti domu me obhajajo različne misli, tako da svojih strganih hlač čisto pozabim. Ta deklica, ki sem jo danes videl, in Marijca iz mlina! Nehoté jamem primerjati obé. Minka, nježno steblo iz gospoškega vrta, svitlega, a bolj blede-belega obličja in deviško plašnega, a vendar globočino srca prederečega očesa in bolj idealične postave, za materijalnost ne vstvarjene, — Marijca, čvrsta in lična postava, ko jabelko rudečkastih lic in žarečega očesa, čegar žar ogreva in topi, po vsem bolj vstvarjena za materijalnost, da-si mora njeno srce tudi polno biti žlahnih čutil; Minka, bitje, katero utegne vzeti prva slana življenja, a Marijca navajena že in vtrjena za vsak veter življenja, — zares, v primerjanji je Marijca zmagovalka. Pa kaj mi pomaga to, če je meni nedosegljiva, če je že profesorju zapisana! O profesorji, kolikokrat ste mi napravili že britke ure, in še zdaj vtikate svoje roke med mene in mojo srečo!

Ta zavest mi tudi prežene vse misli na Marijco in zamislim se zopet v Minko; čim dalje se moj duh pečá ž njo, tim gorša mi postaja in slednjič mi njena podoba popolnoma pokrije podobo Marijce.

Domu pridem ves zamišljen in tudi prihodnje dni nisem nič kaj dobre volje, tako da imajo oče priliko, očitati mi lenobo in malopridnost, posebno, ko jim nekega dne vodo — namesto po travniku — po zelniku spustim, na katerem so bili ravno zelje vsadili, tako da voda mlade vsadke spodpere in seboj vzame. Se ve da se mi je to pripetilo raztrešenemu.

„To ne bo nič,“ pravijo oče, majaje z glavo; „že vidim, da te življenje na kmetih ne mika in te obrtnija

ne more na-se privezati. Bo treba kaj družega, kar te bo na dom in delo vezalo. Jaz že vem, kaj tu manjka, gospodinje v hiši. Oženiti se boš moral.“

Pri teh očetovih besedah skočim kviško in pogledam očeta, ki nadaljujejo:

„Da, oženiti se boš moral. Če si sam še nisi zbral neveste, ti bom šel jaz pri tej reči na roko.“

„Oče, jaz poznam še tako malo žensk — skoro nič“ — ugovarjam jaz.

„No, ravno zato!“ odgovoré oče. „Ti si še mlad in bi se morda dal po kakem gladkem obrazu ali priliznjem obnašanji zapeljati, da bi bil potem vse življenje nesrečen.“

„Ne, ne, oče, tega ne mislite!“

„Tim bolje za-te. Ker še nobene ne poznaš —“

„Poznam že eno, oče, toda —“

„No, čemu „toda“? Ali te morda noče? Saj sem ti že rekel, da ti jaz ne bom nobene branil, če se mi le preveč nepristojna za te ne bo zdela. Premisliti moraš, da ti bo žena tudi gospodinja, predstojnica hiše, v kateri je veliko gospodarstvo.“

Tako se pogovarjava dalje in oče zvedó vse, kar se mi je v gradiču pripetilo in da jaz na Minko še zmirom mislim.

„Hm,“ pravijo potem, „jez ti je ne bi branil, ako te hoče, samo na to te opomnim, da meščanska dekleta niso za kmeta. Treba, da jo prej dobro spoznaš, predno jo snubiš. Bog vé, kako je odgojena in ali se bo hotela možiti na kmete, čeravno si ti boljši zet od marsikaterega meščana.“ (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* V Dalmaciji razsaja že dolgo lakota, ki posebno zdaj spomladi hudo pritiska in mnogo ljudi pokonča. Ubogi hribovci niso že več mesecev kruha videli in životarijo ob zmesi iz skorje in zelene trave. Kdor more, hiti v mesta ob morskem pobrežju, da si košček kruha in polente zasluži in s tem sebe in gladno rodbino preživi. Brezvestni oderuhi prodajajo ubogim ljudem škap turšice po 9 gold., v tem, ko je navadna cena le po 6 gold., in vrh tega še tirjajo, da jim že ob prihodnji žetvi vse povrnejo. Ljudje pa še ne vedó, ali bo letos kaj pridelka, ker je kakor prejšnja leta že zdaj huda suša. Vrh vsega tega je tudi živinska kuga bila in marsikom 80% živine ugonobila. — Pri vsem tem pa v državnem zboru Dalmatinske železnice, ki bi ljudem vsaj nekoliko zaslužka dale, vedno še rešenja čakajo, ker se bolj mudí s „konfesijonelnimi“ postavami in izganjanjem oo. jezuitov, kakor da se ubogo ljudstvo smrti otme.

* *Globus ali zemeljna krogla.* Pri Mariboru se je v neki šoli med drugimi učnimi pripomočki tudi „globus“ kupil, ki je natisnjen v Berlinu. Čudno pa je pri tem „globusu“ to, da — ne najdeš „Avstrije“! Po deželah Avstrijskega cesarstva je narisano z debelimi črkami ime: „Deutschland!“ Kje ste, c. k. šolski nadzorniki? Je mar res novodobna šola vzrejevališče za Nemčijo do Adrije?

* *Poljedelska šola v Istriji.* „Osservatore Triestino“ naznanja, da ministerstvo ne more potrditi imenovanja dr. Ricca-Rosellini-a za ravnatelja poljedelske šole v Istriji. Ako bi omenjenega potrdilo, ravnalo bi zoper ministerski sklep dne 23. junija 1873, vsled katere določbe imajo ravnatelj in učitelji biti domačini, R. pa ne zná niti nemški niti slovenski in ni Avstrijski državljan. Da pa Isterski poljedelci imajo priliko, dotični poduk uživati, dokler se najde sposobna oseba za poljedelsko šolo, hoče ministerstvo pet do šest štipendij po 300 do

400 gold. ustanoviti za sinove Isterskih posestnikov, da zamorejo obiskovati kmetijsko šolo v Gorici.

* Na Dunaji so v prvih treh mesecih tega leta v mestnih mesnicah za prodaj in vžitek zaklali 1149 konj.

* *Številke govoré.* — Lani se je vzelo v cesarsko armado v Cislajtani 53.116 novincev, od katerih je znalo pisati 27.020; a v Translajtani 38.915, od kojih je 12.979 pisati znalo. Od vsacih 1000 novincev je znalo pisati v dolnji Avstriji 985, v Šleziji 946, v gorenji Avstriji 893, na Českem 810, na Salcburškem 756, na Štajarskem 755, na Moravskem 671, na Koroškem 581, na Tirolskem 366, na Primorskem 307, v Gališkem 115, na Kranjskem 106, v Bukovini 89, v Dalmaciji 43; na Ogerskem 385, na Erdeljskem 149, na Hrvaškem in Slavonskem 143. Števila govoré dovolj jasno, kje je večji potreba šol. — Slehernemu bralcu obudé ta števila neko misel. Naj povem, kaj si jaz mislim. Ako bi se od 92 za vojsko prevdarjenih milijonov odbil sedaj v mirnih časih samo en milijon pa se odločil v podporo ljudskim šolam, ali bi se ne prihranil samo pri vojski za 10 ali več let ta denar? Koliko bi se pa v drugih strokah prigospodarilo?

Naši dopisi.

Iz Gradca 1. maja. — Tukaj na svetlo dajani „Deželni zakonik in ukaznik za vojvodino Štajarsko“ bil je že pod mnogimi zdaj boljšimi zdaj manj dobrimi vredniki. Sedanji vrednik meni, da je kaj nenavadno modrega iztaknil ter piše vvodno v zakonilo deželnih postav tako: „Privolivši deželni zbor Mojega vojvodstva Štajarskega zaukazujem tako.“ Ako bi se dalo tako, bil bi že kdo drug tudi tako pisal, ali ne ide. Moglo bi se reči: Privolivši v sklepe deželnega zbora ukazujem; ali tukaj privoljuje zbor, cesar pa ukazuje, ter po takem besede: Privolivši deželni zbor visé popolnoma v zraku, ne bivajoč v nikaki organski zvezi s koncem stavka.

V Gorici 3. maja. — Take zmage je niso še imeli naši liberalci, kakor letos. V 3. razredu so se borili s katol.-konservativno stranko in premagali jo z 42—46 glasovi. Ali to ni še taka reč, saj 3. razred je bil njihova doména od nekdanj, samo zadnji 2 leti ne. Nezaslišano je pa, kar se je včeraj zgodilo. Mislite si vso dr. Pajerjevo umetnost in zgovornost in veljavo, in za njo ves vladni, policijski in Ritterjev aparat; mislite si, da ni še nikoli pri nas, tudi v najboljših Favetti-evih časih ne, katera druga moč tega ogromnega aparata predrla; mislite si, da vsaj eden skrajno-liberalnih („Isonzo“-vih) kandidatov je sam živi „satan“ Pajerjev & Comp. — in vedeli boste ceniti včerajšnjo „Isonzo“-vo zmago! Šlo je za življenje ali smrt omenjenima strankama, med voditeljema njenima, dr. Deperis-om in dr. Pajer-jem. Dr. P. je doživel svoj Sedan. Še tisti večer pred volitvijo je razposlal P. nek manifest, v katerem pravi, da „danes se je podal dr. Deperis k g. baronu mons. Codelli-u (proštu), da bi sklenil zvezo s klerikalci proti njemu in njegovi stranki“; da skrajni liberalci so mu zato tako nasprotni, „ker je (on P.) l. 1867 glasoval za vpokojenje magistratnega tajnika Favetti-a in je še zmirom proti temu, da bi se F. v staro službo nazaj postavil.“ Ali tudi to ni razrušilo kompaktne „Isonzo“-ve falange in ni — kakor se kaže — tudi med zmernišimi elementi pridobilo Pajerju privržencev. Kako to, ne vem; znabiti so bili kandidatje njegovi preobskurni ali so se zdeli mnogim premalo sposobni. Tudi to je bilo Pajercem na škodo, da so bili njegovi, oziroma, vladini agitatorji prisiljeni, obra-

veselilo. Kmalu pa se podamo v gostilno nazaj k večerji in počitku.

Ponedeljek zjutraj se podamo ob pol petih na kolodvor, al kaj vidimo? Nekaj, kar noben človek v tem kraju ne razume, namreč magjarsk napis nad kolodvorom. To je pač žalostno; na Pivki „Küllenberg“ in v Reki magjarsk napis.

Ob petih zjutraj se odpeljemo; kondukerji so prijazni in postrežljivi, in tako se pripeljemo ob osmih in 20 minut v Šentpeter. Tu smo morali čakati dve uri na Tržaški vlak in 26. aprila ob eni popoldne smo zopet v Ljubljani.

France Kadilnik.

Slovansko slovstvo.

* *Letopisa Matice slovenske (slovaške) ročnik XI., svazok I.* je ravnokar prišel na svitlo v Turč. sv. Martinu, ki ga je sestavil Viljam Pavlini-Tóth. Poln je različnega, jako zanimivega blaga. — Poleg letopisa je ta Matica ob enem izdala „Sbornik slovenskych (slovaških) národnich piesni (sem ter tje z napevi), povestí, porekadiel, hádok, hier, obyčajov a povier.“ Tudi ta zbirka je zanimivo in dokaj vredno narodno blago.

* *Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1873. Knjiga XXV.* Med različno tvarino tega zvezka zanimival nas je posebno članek: „Borba južnih Slovena za državnu neodvisnost u XI. stoljeću od dra. Fr. Račkoga.“

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Nasledek tega pogovora je bil, da sem sklenil napotiti se proti gradiču in sicer, da bi se ne zdelo prebivalcem, kakor da bi prišel nalašč le tje, s pèsom in puško. Vendar nisem imel namena po poti loviti, in Atila, ki mi je zasledil in iz ležišča spodil tri zajce, me je jel, videč, da ne strelim, prav sumljivo gledati, kakor da bi ne vedel, kaj mi je danes, da ne streljam.

Pridem do gradiča, a s kakim izgovorom bi se podal v poslopje? Da bi zbral nekoliko svoje misli, se vsedem na tik poti ležeč hlod; od tū se je videl gradič in vse, kar je bilo krog njega, toraj tudi vrt. Skrbno se oziram po njem, moje oko se zarije v vsak grm, iskajoče za njim kako žensko krilo, a ne v gradiču ne v okolici je ni videti žive duše; bilo je, ko da bi bilo vse pomrlo, vrata gradiča zaprta. Kaj je to? Je morda že rodovina preselila se nazaj v mesto?

Že se hočem zopet napotiti proti domu nazaj, kar zaslišim otročji vrisk in smeh in žensk glas od tiste strani, od katere sem se jaz približal gradiču. Obrnem se toraj nazaj, da bi kakor po nevedoma srečal veselo družbo. Pèsa, ki je vzdignil glavo po koncu in hotel teči družbi naproti, pridržim pri sebi in grem, kakor navadno lovec. Na ovinku poti zagledam družbo: mater, otroke in — Minko, katera se mi danes še mnogo lepša zdi v ličnem zelenem krilu. Ko me zagleda, postojí in meni se zopet zdi, kakor da bi jo oblila po obrazu rudečica. Otroci, videči pèsa, se bolj združijo krog matere. Jaz potegnem klobuk iz glave in pozdravim, rekoč:

„Ne bojte se, mali, Atila vam ne bo nič storil,“ in ker sem vštric gospodične, pristavim še: „Veseli me, gospodičina, da Vam, kakor se vidi, zadnji strah ni škodoval, sicer bi jaz ne vedel, s čem bi se vam opravičil.“

„O,“ hiti gospá z odgovorom, „je že vse pozabljeno. Ne delajte si težke vesti zaradi tega. Minka ni tako strašljiva in občutljiva. Pa kam ste se bili danes namenili?“

„Na lovu sem, kakor vidite, gospá. Pokazati pa nimam ničesar.“

„Ste bili nesrečni,“ spregovori gospodična; „in zdaj, ko ste srečali ženske, boste še bolj nesrečni.“

„To je vraža! Med ženskami je razloček. Ako bi bil na priliko zjutraj, ko sem šel od doma, srečal vas, gospodičina, prepričan sem, da bi bil imel zdaj težko nesti zajcev.“

„O, tudi to je vraža,“ odgovarja gospodičina živahno, „kako da bi bila ravno jaz izjema med ženskim spolom?“

„Minka ima prav,“ pristavi mati, „danes ne boste nič zadeli, če tudi kaj najdete. Zato vas povabim, da greste z nami v gradič. Vem, da ste trudni in če lačni še ne, gotovo žejni, ker ste že daleč prišli. Na lovu se pa človek speha, posebno če je taka vročina, kakor danes.“

Razumi se po samem sebi, da sem vabilo z veseljem sprejel. V gradiču so se mi ponudile nekatere okrepčevalne stvari, pa kar me je najbolj okrepčalo, je bilo to, da mi jih je prinašala in ponujala Minka sama. Pozneje smo se sprehajali po vrtu, in tu sem imel priliko v pogovoru z Minko opazovati, da je omikana in zvedena tudi gledé gospodinjstva, kar me je tem bolj veselilo, ker bi taka nevesta bila tudi očetu po vsem všeč. Ko se proti večeru poslovim, obljubivši, da bom kmalu zopet prišel, vzamem prepričanje seboj, da tudi Minki nisem več tujec, dasiravno je skušala še skrivati to, kar se je v njenem srcu godilo. So že skrivna znamenja, po katerih se izdá žensko srce, če tudi samo ne vé za-nje.

To prepričanje pa me je čisto prestrojilo. Oče so zvečer tudi to hitro zapazili, in po večerji, ko sva bila sama, me prašali, kako sem opravil. Se vé da sem jim jaz popisal Minko kot kraljico vsega ženstva in pristavil, da imam upanje in da je tudi mati mi bila zeló prijazna. Oče so sicer majali z glavo, rekoč, da zaljubljeno oko vse v prelepi svitlobi vidi, a vendar niso rekli družega nič, kakor:

„Čez noč se marsikaj spremeni. Zdaj pojdi spat, jutro govoriva dalje!“

A drugi dan nisva govorila o tem, ker sem se jaz moral peljati v mesto plačat davke. Vstavim se pri že znanem krčmarju, ki mene in pèsa — kateri je bil šel z menoj — sprejme prav tako, kakor me je bil sprejel prvokrat. Ravno tak zajutrak, kosilo, sploh vse, kakor je bila tū navada. Po kosilu mislim odriniti in grem le še v kavarno pit čašo „črnega“.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Sporočilo Peštanske zavarovalnice*, kateri je glavni zastopnik za Kranjsko gosp. Fr. Drenik, kaže za leto 1873 sledeči promet: Dohodkov v premijah 3 milijone in 157.758 gold. 30 kr., škod se je plačalo za 2 milijona in 168.383 gold. 22 kr., čisti dobiček znaša toraj 75.047 gold. Odškodnine je „Peštanska“ plačala od l. 1865—1873 o ognji 11 milijonov in 308.536 gld. 4 kr., o življenji 226.813 gold. 84 kr., skupaj 11 milijonov in 535.349 gold. 88 kr. Poroštvo je: začetni kapital 15.000 delnic po 200 gold., tedaj 3 milijone gold., in rezervina zaloga znaša 1 milijon in 938.355 gld. 89 kr., skup 4 milijone in 938.335 gold. 89 kr., letna plačila zavarovancev 3 milijone in 157.758 gold. 30 kr., tedaj skupno poroštvo 8 milijonov in 96.094 gold. 19 kr.

Zaznamba delov kakega zemljeknjižnega tela se more vjemati z zaznambo v katastru in v katasterski mapi.

V napisu imovinskega lista se ima navajati dose-danja zemljeknjižna zaznamba zemljeknjižnega tela, ako jo ima, oziroma njegovih delov, kakor tudi kateri obče znani priimek; tukaj se ima tudi razvidno storiti, ako je zemljeknjižno telo v razmeri različni od popolne lastnine.

§. 7. Vsaka prememba v zapopadku imovinskega lista, katera je nastala po vpisu v kakem drugem listu, se mora službeno razvidna napraviti v imovinskem listu.

Ako se zemljiška služnost vpiše v vložku služne (podložne) imovine, se mora ta služnost, kakor tudi vsaka prememba v vpisu ob enem z vpisom službeno razvidna napraviti v imovinskem listu gospodujoče imovine.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarska skušnja.

* *Zoper hrošče ali kebre.* Letošnje mrzlo in deževno vreme utegne tudi hroščem ogreniti spomladansko veselje. Če bi pa vendar pozneje prišli in se hoteli za zamudo odškodovati, razglašamo priprost pomoček zoper nepovabljenе goste, kakor smo ga v nekem listu našli. Vzame se namreč sod, kateremu se na enem konci dno izbije, na drugo dno pa ponoči svetilnica postavi v sod, da od mraka do jutra gori. Od zgoraj se v sodu napravi kolobar iz smolenice (Theer). Luč privabi hrošče v sod, smola jim pa letavke osmoli, da ne morejo več vzleteti. Nekaj jih obleži v sodu, še več pa zunaj, ki se potem lahko pokončajo. Če se to nekatere noči ponovi na več krajih, bode ves okraj mrčesa precej rešen. Smolenico nadomestuje tudi vsak drugi klej ali lim.

„Slov. Gosp.“

Slovansko slovstvo.

* *Kratek poduk o zemljišču, c. kr. slovenskim vojakom v poduk. II. priloga h knjigi „Bojna služba“. V Celovcu 1874. Založil A. Komel.* Za čast Avstrijskega vojaštva ravno tako, kakor za blagor svoje domovine zavzeti c. kr. stotnik gosp. Komel je ravnokar knjižico, ki je pod gori navedenim naslovom, na svitlo dal v Celovcu in je namenjena poduku našim rojakom, ki v vojski cesarja našega služijo. Podučuje jih namreč poznati zemljišče, ki ima kaj mnogovrstni vpliv na boj, in sicer:

1. zavira prostovoljno pomikanje vojske, na priliko skozi grape in debra (Schluchten), čez globelji (Vertiefung) in jame, prek rek in močvirja;
2. zakriti zamore bojnike, da jih sovražnik ne vidi, tako na pr. za grmovjem in živim plotom, za žitom itd.;
3. zavaruje domače vojake pred sovražnimi krog-lami, na pr. za gorami, zagrajami in zasipi;
4. s tem, da so nekateri deli njegovi (zemljišča) viši od drugih (dominiren).

Ako voditelj našete lastnosti zemljišča prav porabi, to je, se po njih ravná, pomnoži vspeh lastne vojske, vspeh sovražne pa jako skrati.

Knjižica razdeluje to poznanje zemljišč na 3 dele: 1) popis gorá (orografija); 2) popis vodá (hidrografija); 3) popis krajev (topografija).

Goré na pr. popisuje tako-le:

Manjše višine zemljiščinega površja so gorice ali holmci; pravijo jim tudi brda (Hügel). Veče višine so gore (Berg).

Gore, ki so med seboj sklenjene, se imenujejo gorovje ali pa gorstvo (Gebirge, Gebirgskette). Če so gore čez 6000 čevljev (1900 metrov), imenujejo se visoke gore (Hochgebirge). Venožje ali podgorje

(Fuss) je spodnji del hriba. Najviši deli se imenujejo teme (Scheitel), koki, kope (Kuppen), vrhi ali vrhunci (Gipfel), slame ali greben (Kamm) in hrbet (Rücken).

Strani (Seiten) gore se imenujejo boki ali po-bočje, rebro ali breg, brežina, plazovina (Gehänge, Abdachung, Böschung).

Plane višavine ali ravnine na gorah imenujemo visoke planote, platô (plateaux).

Isto tako kratko a jasno v lepi slovenščini vodé in kraje. — Res, veselje je čitati drobno knjižico ne samo na stališču vojaškem, temuč podučno tudi sploh za mladino slovensko, kateri razlaga različnosti gorá, vodá in krajev. Pisatelju gre tudi hvala, da je na svitlo dal to delce, ki podučuje slovenske vojake, iz poti spravlja grde grmanizme učiteljem njihovim — oficirjem — in tako čedni slovenski jezik vpeljuje v armado, s tem pa pomaga, da se blagi namen spolnuje, ki ga imajo vsaj nekateri viši. Kdo bi bil pred 20 leti mislil, da oficirji se bodo morali slovenščine učiti — kakor se zdaj prav pridno učijo, ako hočejo više službe doseči. Hvala Bogu, da smo take čase doživeli!

* „*Abecednica s podobami za čitanje i četetje.*“ Risal i pisal And. Fr. Žnidarčič, vikar i c. kr. okrajni šolski nadzornik na Banjščicah (Canale-Görz).

Tako se imenuje nova knjižica, ki je ravnokar prišla v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovcu na svitlo. „Abecednica“ ima 22 čednih podob, s katerimi se lanko v petih, šestih dnevih čitati nauči.

„Abecednica“ veljá v tiskarnici, pri pisatelju in v bukvarnicah 30 krajc. Kdor jo hoče po pošti prejeti, dodá še 2 kr. za poštnino. Ako bi pa kdo 10 „Abecednic“ pri pisatelju naročil (z nakaznico), ne plača poštnine od njih.

„Abecednica“ je namenjena učiteljem i učiteljicam, pa tudi očetom i materam, ki želé svoje dete v čitanji i četetji vaditi. Sčasoma mora do tega priti, da bode vsaka mati učiteljica, pa vsaka hiša začetna učilnica.

Tje méri „Abecednica“.

A. F. Ž.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Ko vstopim v kavarno, pridrvi kakih pet ali šest bivših mojih sošolcev k meni, mi stiskajo roko in spravijo med-se k okrogli mizi. Kazali so vsi veliko veselje, da mene „filistra in pol-kmeta“ zopet vidijo.

„Smo hoteli že vsi skupno“, prične eden izmed družbe, „napasti te v gnjezdu tvojega „starega“; toda zdaj, ko si tu, boš pa tukaj dal za par bokalov, saj si gotovo prinesel veliko mošnjo seboj, katero ti je „stari“ dobro natlačil. O, tvoj „stari“ ima gotovo še plesnjive dvajsetice, tolarje, cekine in enak drobiž, katerega naši žepi ne držé. Za zdaj te ne moremo drugače počastiti, kakor da plačaš to, kar smo tukaj popili in pokadili. Potem gremo malo po biljardu dregat, da se nam kosilo vsede, potem pa hajdimo k zali Marjetici, saj jo še poznaš, ne?“

In ko jaz odmajem z glavo, nadaljuje drug:

„O, se vé, da jo poznaš tisto punčko, ki je nasproti šoli prodajala kostanj, kruh in enako robo! Zdaj je kletarica in — pri moji veri! — ni je bolj zale po vsem mestu. Pa saj jo boš sam videl.“

To se vé, da me nekdanji sošolci niso pustili od sebe; ostati sem moral pri njih in iti ž njimi k zali Ma-

rijetici, dasiravno me radovednost gotovo ni tje gnala. Vendar je bila to res lična, zala deklica rudečkaste barve, milega očesa in jako gladke kože; obnašala se je jako priljudno, z melodičnim glasom prašala vsacega, kaj želi, smejala se ko grlica jasno in pri tem kazala vrsto slono-koščenih zobčev; a nikakor ni bilo videti, da bi jej bil kak gost ljubši od družega, vsakemu je kazala isto prijaznost.

Moji prijatelji so se vedno šalili z njo, jaz pa nisem mogel priti do prave veselosti, in še le ko smo ga bili izpraznili par bokalov, se tudi jaz bolj otajam in sem družini v vsem kos. Pili smo mnogo, napitnica se jame vrstiti z napitnico in polnoči je že davno proč, ko gremo iz gostilnice vsi bolj ali manj vinjeni in glasni, kakor da bi bil ves svet naš. Plačal sem bil jaz, to se razumi po samem sebi.

Pri takih prilikah se marsikaj stori, kar bi se ne storilo, ako bi bile glave trezne. Ko smo namreč prišli na bližnji trg, predlaga eden izmed družine:

„Veste kaj, fantje, danes moramo kaj narediti, drugače ne bo spanja! Saj vam je vsem še v spominu tisti vladni svetovalec, čegar grdega pès, kateri ni nikogar pri miru puščal in zlasti otroke strašil, smo plavati učili in sicer tako dolgo, da je utonil!“

„In kateri nas je šel zarad tega tožit vodstvu šole, da smo bili potem vsak po osem ur v šoli zaprti,“ pristavi drugi.

„O, tega se tudi jaz spominjam,“ pravim jaz, „sem bil tudi zraven.“

„Dobro,“ pričné zopet prvi, „mi smo prejeli svojo plačo, on še ne. Jaz predlagam, da mu napravimo pod oknom ponočno godbo.“

„Predlog je enoglasno sprejet,“ jih pravi več, in tako se podamo vsi proti stanovanju svetovalca, katero je bilo v predmestju v precej ozkih ulicah. Tam mu napravimo ponočno petje, a kako! Vsak poje svojo, in sicer ne le svoj glas, ampak tudi svojo pesem in pès moj, ki še ni nikdar kaj enacega slišal, tuli tudi svojo vmes. Na ulici ni bilo sicer nikogar, a kmalu se pomolé različne glave s ponočnimi kapicami skoz okna in prašajo druga drugo, je li sodni dan, ka-li? Nas pa vse to ne moti in še le, ko tudi gospod svetovalec odpre okno in pogleda, kaj se godí in od kod prihaja ta zares strašna glasba, vtihnemo in zakričimo vsi z enim, kolikor mogoče močnim glasom: „Pereat, svetovalec, vrag ga vzemi!“

Po vseh drugih oknih se sliši krohot in smeh, svetovalec pa zapre svojega s treskom in ko ga zopet odpre, se vidi, da ima v roki bokal vode, s katero nas misli plačati za godbo. Toda mi se brž razletimo in bokal z vodo vred se razbije na tlaku, a moker ni nihče drug kakor moj pès. Zopet krohot med nami in klici: „Dobro, svetovalec, vrlo!“ Po oknih pa smeh, kar nam je bilo znamenje, da svetovalec pri sosedih ni mogel posebno priljubljen biti.

Morda bi s tem serenada še ne bila končana, kar zakriči nad nami iz družega okna glas:

„Zgubite se, pevci, patrola gre!“

S patrolo opraviti imeti ni prijetno, posebno ker je zdaj še svetovalec začel na vse grlo kričati:

„Lumpje! Ponočni rogovileži! Patrola, pa —“

Dalje ne more govoriti, ker mu priletí ta hip pest peska v obraz in nekaj menda tudi v usta, ker je začel prhati in pljuvati.

Ponočne straže koraki se slišijo že blizo, toraj se mi zavijemo in pokažemo jej pète. A ker smo vedno še dobro vinjeni, ne moremo prav hitro teči in kazalo je, kakor da bi nas patrola morala doiti, posebno ker jej je svetovalec iz okna pokazal pot za nami. Zato zavpjem jaz:

„Vsaksebi, tovariši, vsak svojo pot! Če koga vjamemo, vse tají in ne izdá nikogar. Čez štirinajst dni se zopet vidimo!“

Na to jo jaz in pes vsekava v stranske ulice, nazaj proti tistim, kjer smo peli, in ko sva krog vogla, se hitro ustavim in grem, sapo k sebi držé, svojo pot. Ko si malo oddahnem, jamem žvižgati, da bi na ta način kak sum še bolj od sebe odvalil, češ, da nič ne vem. Srečam sicer par policajev, ki me pa le opominjata, naj ne žvižgam zdaj v trdi noči, a družega se mi ni nič pripetilo, in ko pridem do svoje gostilnice, kjer je, se ve da, vse spalo, grem v šupo in se vležem na svoj voz. Zjutraj zgodaj se peljem domú, povem očetu, da sem naletel na sošolce, ki so me v mestu pridržali, in tako sem mislil, da je vse pri kraji in da včerajšnji dan ali marveč noč ne bo imela družih nasledkov, kakor to, da me je glava strašno bolela. Marijetica je sicer lična kletarica, a po vinu, katero toči, vendar-le glava boli.

Tako sem mislil, a motil sem se, kajti že tretji dan ostraši sodnijski brič mojega očeta — jaz sem bil ravno na polji — s povabilom k sodnji. Oče, ki niso imeli nikdar radi opraviti s sodnijami, mi domú prišedšemu s strahom pokažejo osodepolni dopis, a jaz jih umirim s tem, da rečem, da se je slavna sodnija gotovo zmotila. Vendar pa sam nisem bil tako miren, kakor sem se delal, kajti Bog vedi, kaj je svetovalec natvezil sodnji! Morda celó, da smo ga hoteli okrasti ali ubiti! Pa kako se je zvedelo, da sem bil jaz pri oni ponočni godbi? Kdo me je li izdal? Na, če je bil kdo izmed družbe naše, potem — gorje mu!

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Toča.* V Boloniji na Laškem je 7. maja tako strahovita toča vsipala se na mesto in okolico, da že 60 let kaj tacega ni bilo. Popoldne od 3. in 30 minut do 4. in 15 minut, tedaj tri četrt ure sula je v tako obilni meri, da so bile ulice — kakor zimski čas s snegom — s točo napolnjene. Enako je tudi narastla voda za 73 milimetrov v silno kratkem času, kar se ni zgodilo že 30 let.

* *V Ameriki* so ženske na noge stopile zoper — tam mogočno — strast žganjepivstva. To strast namreč skušajo pregnati z — molitvijo. Pridejo namreč v žganjarijo, kjer pijó možki, v trumah do 1000, med njimi gospé najviših stanov v svili, in začnó moliti in peti psalme. Če jih prodajalec zapodí iz sobe, gredó na ulice in tam nadaljujejo pred pivnico molitve in petje, dokler ne odide zadnji pivec in krčmar ne zapre žganjarije. Pri nas bi, se ve da, kaj tacega policija ne dopustila.

Naši dopisi.

Iz Slovenjegrada 18. maja. — Po toči zvoniti je prepozno, a vendar naj spregovorim nekatere besedice o volitvi našega okraja, ki je bila 9. dne t. m. — Da, točo smo imeli, pobila nam ni sicer poljskih pridelkov, pač pa naredila veliko škode na narodnem polji, katero je prišlo po nji v oblast nasprotnikov naših, nemškutarjev. Pri volitvi deželnega poslanca 9. t. m. namreč je premagal nemškutarški kandidat g. Schmidt z 10 glasovi narodnega kandidata dr. Šuca. Pa kako more tudi drugače biti tam, kjer seže vmes nesrečna roka „mladoslovencev“! Davno že je bil nastavljen za kandidata obče spoštovani narodnjak g. dr. Šuc in kazalo je, da bo zmagal z najmanj 10 glasovi, ker so bili vsi

* *Kakošen je bil mesec maj (veliki traven) v preteklih letih, najdemo zapisano v starih kronikah. Mrzli maj je sicer ugoden polju in travnikom; al tak kakor je letošnji skor povsod bil, je velika nesreča kmetijstvu na vse strani. Leta 1740 je zima trajala do srede meseca maja; leta 1512 je sneg celó na Laškem ležal do maja; leta 1430 je mraz pomoril trto po vsem Nemškem, leta 1305 je meseca maja padlo veliko snega; najmrzlejši maj, o katerem se vé, je bil leta 1187, 17. maja je padlo snega še na debelo, in mraz je trajal do meseca rcznika. Tako daleč segajo naznanila iz starih kronik. Od leta 1775, to je, kar so začeli na Dunaji vreme natanko opazovati, je bil najmrzlejši maj po sredni meri toplote leta 1871, vendar njegov mraz ni škodoval. Vsem nam v spominu pa je gotovo mesec maj l. 1866, ko je 23. maja hud mraz veliko škodo naredil in je više kraje zeló toča pobila.*

* V Ameriki so našli mnogo okamnelih predpoptnih živali, med njimi tudi kostišče konja, ki je moral komaj tolik biti, kakor je navadni mesarski pes; razločil pa se je od sedanjega konja po tem, da je imel parklje trikrat preklane.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Vse mi je bilo jasno, ko se podam k sodnji. Zvem namreč, da je bil izdajavec — moj pès. Svetovalec ga je bil namreč zapazil, si mislil: kjer je pes, mora biti tudi gospod, in policija je potem, ko ji ga je natančno popisal, kmalu zvedela, čegav je, ker sta naju srečala, kakor sem omenil, dva policaja.

Svetovalec je bil res obdolžil nas silnega napada, razžaljenja njegove osebe in rogoviljenja po mestu v ponočni uri. Zarad tega sem bil tudi tožen, in preiskalni sodnik je hotel od mene zvedeti imena sokrivnikov mojih, katerih pa jaz nikakor nisem hotel izdati, rekoč, da sem bil dobro vinjen in se ne spominjam ničesar. Ko sodnik vidi, da iz mene ni družega spraviti, me spusti; toda obljubiti mu moram, da ne bom šel daleč od doma, dokler teče preiskava.

Od sodnije grem naravnost domú; kajti pri krčmarju, kateri je izdal policiji moje imé, se nisem hotel oglasiti. Jeza me žene, kakor soparica hlaçon, in sicer jeza nad pèsom, brez katerega bi ne bilo sodnji tako lahko izvedeti mojega imena. Le čakaj, pošast, veseli se! Da mi prideš v pest, potem naj ti bo milostljiv, kdor hoče.

Pri tem sučem palico, kakor da bi pes bil že pred menoj. A zdaj je treba še družega; treba je pomisliti, kako se bom pri očetu izgovoril, kajti resnice bi jim ne povedal za nobeno ceno. Premišljevaóemu se mi ohladi vroča jeza nekoliko in ko očeta vidim tik vhoda na vrt, sem že bolj podoben človeku, ki je doživel kaj smešnega, kakor človeku, katerega kaj skrbi. Ni čuda toraj, da mi tudi oče verjamejo, ko jim s smehom povem, da so že prvi hip, ko sem vstopil, pri sodnji spoznali, da jaz nisem pravi, in me koj zopet spustili. Memo njih grem v hišo, se preoblečem, med tem pa mi zopet pride na misel pes, kateremu prizanesti me ni nikakor volja. Prašam toraj hlapca po njem, a ta mi pové, da ga danes ves dan ni bilo videti.

„No, prišel bo že,“ si mislim, „in prizanešeno mu ne bo!“

Vsak, kdor je bil že v takih razmerah ali si jih vé vsaj misliti, bo razumel, da nisem imel pravega ve-

selja, sprožiti očetu govor o Minki; vsak bo tudi razumel, da mi ni bilo nikakor ljubo, ko so oče zvečer sami lotili se tega pogovora.

„Si že stvar na tanko premislil? Kdaj se bova peljala tje, da si jo tudi jaz ogledam? Saj veš, da gre po stari šegi očetu prva beseda!“

„Oče, pustiva to še nekoliko časa pri miru. Jo moram vendar sam še prej malo bolj na tanko spoznati in opazovati, kakor mi je bilo do zdaj mogoče.“

„No, no, je tudi prav! Ženitev na vrat na nos je pozneje že marsikoga pekla. Par mesecev se še ne mudi.“

Par mesecev! Toliko časa utegne trajati preiskava in nevesta bi bila zeló iznenadena, če bi ženin precej po svatbi moral pod ključ sodnijski!

Teh svojih misel, se vé da, očetu nisem razodel, marveč začel sem govoriti o drugih stvaréh.

Prihodnji dnevi so bili pusti za-me. Pès je bil sicer kmalo zopet domá, toda moja jeza se je bila popolnoma ohladila; saj sem bil sam kriv, da me je izdal, čemu sem ga pa seboj vzal!

Da bi se malo raztresel, vzamem puško in grem na lov. Pa tudi tû nimam sreče, marsikaka žival vteče mojemu svincu. Grem toraj zamišljen svojo pot in predno se prav zavem, zagledam pred seboj znani gradič; dasiravno nisem prav pri volji, sklenem vendar oglasiti se, posebno ker so me bili otroci že zagledali. Na vrtu najdem mater z otroci in Minko, katera zagledavši me, postane rudeča ko pirih. Mati pa vstane, mi gre naproti in me nagovori:

„No, gospod, že dolgo vas nismo videli! Mislili smo skoro, da ste nas pozabili.“

„Res da, dolgo vas ni bilo nič k nam,“ pristavi Minka.

Jaz se izgovarjam materi, kakor vem in znam, Minko pa prašam:

„Ste me li pogrešali, gospodičina?“

Minka mi sicer z besedo ne odgovori nič, pač pa mi je njena zmešanost in zadrega, v katero so jo spravile moje besede, dovolj jasen odgovor. In ko mati z izgovorom, da gre otrokom pripraviti južino, z otroci vred odide, sva sama. Zdaj mi izkipi to, kar mi je bilo na srcu, in tudi Minka, ne več v stanu prikrivati svoja čutila, se nagne mi ihteča se na prsi in jaz sem najsrečnejši človek na svetu. Pozabljena je preiskava, pozabljeno je vse drugo, ko se moja usta dotaknejo njenih devičnih ustnic. Kdor je občutil kdaj kaj tacega, ta me bo že razumil, neizvedencu se pa dosti jasno popisati tako ne dá....

Pa kak ropot je to! Ali je moj pès zdivjal, ali ka-li? Tako, kakor v tem hipu, ga nisem slišal še nikdar lajati in razsajati! Minka se mi iztrga iz rok, skoči kviško in teče proti gradiču. Pa kako, da tako obledi? Ali se sploh pèsov tako boji? Jaz jo hočem pomiriti in kličem pèsa, al ona je že predaleč in predno se prav zavem, mi zgine v gradiču.

„Le čakaj, Atila, zdaj bova naredila skupni račun za vse tvoje grehe,“ si mislim, napnem ves razsrden petelina in se bližam kraju, od koder se sliši vedno še lajanje, zdaj zmešano s človeškim glasom, ki ga skuša pomiriti. Z napeto puško stopam dalje in ko se zavijem pri znanem mi že smrečji, kaj zagledam!! Človeka mladih še let v gosposki obleki, ki se s palico brani pèsa, kateri se zaganja va-nj. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 23. maja. — Po vsem resnično je, kar sem poslednjikrat pisal o kaplanu Fr. Z., da so ga vzeli v vojake. Puške — se vé da — ne bo nosil;

Gosp. Vilhar predlaga, da se umrli ustanovniki ne brišejo iz imenika, nego da ostanejo za vselej v njem z znamenjem, da niso več med živim, v vedni spomin, da so nekdanj književni razvitek naroda podpirali. Ta predlog se sprejme enoglasno. (Kon. prih.)

Politične stvari.

Ovaduhi ali „špiceljni“ v Avstriji — od kodi in od kedaj so?

Če je Avstrija bila kedaj in po čem imenitna in prekosila druge države, je bilo to vohunstvo ali „špiceljstvo“, ki je več ko dve človeški dōbi trovalo ves ljudski živelj in potisnilo Avstrijo v vrsto tistih držav, ki so gledé kulture in napredka med zaostalimi, dasiravno so se veliki duhovi njeni trudili pomagati jej naprej. Vohunstvo se je v viših krogih gojilo in požiralo ne le velike dele lepih dohodkov, timveč zakopalo tudi Avstrijo v visoke državne dolgove.

To vohunstvo je cvetelo zlasti za časa, ko je bil knez Lotar Klemens Metternich državni minister; ta je namreč vzdrževal in iz Dunaja razširjal celo armado ovaduhov višega in nižega stanú in različnih narodnosti po vsi Evropi, katerim je bila naloga vohati, kako narodi napredujejo in kaj se po vladnih in dvornih krogih godí. Se ve, da so vohune večkrat za nos vodili, in tako so poročali ti na Dunaj mnogo, kar „ni šlo na konja ne na osla“, kakor pravi pregovor; toda tu je veljalo načelo: „Če bi izmed 100 ovadeb bilo 99 praznih in le ena resnična, je namen vendar le dosežen.“ Knez Metternich je bil po tem v stanu vladati skoro vso Evropo in prekositi vse najbolj slavne politikarje iste dōbe.

Kakor Dunajska „Social-Reform“ pripoveduje, se je temu glavarju po vsi Avstriji razširjene vohunske čete nekega dne samemu ponudila taka služba; car Nikolaj mu je namreč ponudil četrť milijona rubljev na leto za tajna poročila, ki bi mu jih knez imel pošiljati iz Avstrijskega kabineta. Tisuče ljudi je težilo vohunstvo tega kancelarja, ovadovali so se za denar prijatelji, zlahtniki in dobrotniki; vse to je on vedel, a vendar ko se je njemu tak posel ponujal, se je prestrašil. Toda cesarju Francu se je reč drugačna zdela; kajti ko ga knez praša, kaj bi odgovoril na to razžaljivo ponudbo, mu odgovori: „Le sprejmite ponudbo, saj si jaz prihranim na ta način stroške za ovaduha, katerega bi moral pri caru najeti.“

Sedanji rod je odgojen v vohunstvu, dela učiteljem svojim veliko čast. V Avstriji te preganjajo povsod ogleduhi, ovaduhi in drugi hudobni ljudje. Za letom 1848 so se politične razmere sicer nekoliko popravile, prej prepovedano politikovanje po javnih krajih je zdaj dovoljeno; če spregovoriš kje kako slabo besedo o vladi, te ne vabijo drugo jutro k policiji. Toda državna mašina se giblje še vedno po zarujovelih kolesih, pri prestopu od trdega absolutizma na konstitucionalizem, ki bi imel biti dōba svobode, se je vzelo toliko orodja iz stare zaloge, da birokratično posilstvo ustavno svobodo vniči. Avstrijska birokracija, večidel v Metternichovi, pozneje v Bachovi šoli izučena, zna liberalno govoriti, kazati se ljudoljubno, a ravná povsod absolutistično, po svoji volji.

Da bi pa ideje nove dōbe nekoliko primerili starim, je nastopilo za letom 1848 še mnogo poskušajočih politikovalcev, Bach, Schmerling itd. in zdaj Auersperg. Ti so namalali Avstrijskemu orlu nekaj pisanih pik na perje, da se včasih vidi podoben liščeku in poje pesmi svobode; kdor se pa dá preslepiti po tih glasovih, za-

pazi kmalo, da je naletel na orla, ki ima kremplje. — V Avstriji je pravica družbovanja in zborovanja prosta; če pa se predrzne kako društvo izreči ministerstvu neprijetno misel, se razpusti. To pa se ne pripeti le političnim, ampak tudi drugim društvom. Dovoljeni so nam po postavi tabori; a vsak okrajni glavar jih sme prepovedati. V Avstriji je cenzura ali pregledovanje spisov pred tiskom odpravljena, pa cenzura za gledišča veljá še in se vrši na prav čudne načine. Nadzorstvo oblastnije za tiskovino celó pa je še mnogo sitnejše od cenzure, ker se tiskane stvari, listi itd. konfiskujejo in se lastniku godí veliko večja škoda, kakor bi se mogla goditi po cenzuri.

Vse te nedostojnosti pa prekosí to, kar sme policija pri nas početi z vsakim človekom. Ako te kdo — po pravici ali krivici — ovadi, ima policija pravico, če se ovaduh tudi ne imenuje, preiskati tvojo hišo, tvoje shrambe, pisma itd.; da, če le sum na-te letí, da si to ali ono pregrešil, ima policija pravico te zapreti in če si po dolgi preiskavi za nekrivega spoznan in prašaš po ovaduhu, da bi ga tožil, se ti odgovori: „To je uradna skrivnost.“ Tako se je zgodilo nedavno na Dunaji, da je bilo čez 80 oseb prijetih in zaprtih, češ, da so neko žensko umorili; a nobeden ni bil pravi morilec. Odškodovanja za tako krivico ni nikjer. Tudi se je že zgodilo, da so se pri policijskih preiskavah hiš pograbila pisma, katerih obdolženi, ko se je skazalo, da je nedolžen, ni več nazaj dobil.

Kaka pa je moč policije v Avstriji, se vidi iz tega, da se povzdiga še čez cerkev. Zato je pa nedavno v državni zbornici nek poslanec prav dobro rekel: „V Avstriji hočejo cerkev in škofijstvo postaviti pod policijo.“ To je res, kajti v Avstriji ni prave svobode, Avstrijska svoboda je le — svoboda na videz.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Pri tem pogledu odstavim puško, katero sem bil na pèsu že nameril, spustim petelina doli, jo vržem čez ramo in se bližam obema. Mladeneč, zagledavši me, praša:

„Je vaš ta pès, gospod?“

Atila, zagledavši mene, sam vtihne, priteče k meni in miga z repom, kakor da bi mi hotel kaj povedati.

Moj je, gospod,“ odgovorim; „vam je bil morda nadležen?“

„Če je ta pès vaš, gospod,“ odgovori tujec, „kako se morete predrzniti, da mi pridete še pred oči?“

„Oho, gospod,“ se postavim jaz, „premislite svoje besede, predno jih izpustite iz ust!“

„Vi nesramnež,“ mi je odgovor, „se li spominjate še tistega dné, ko sva naletela drug na družega in ste se vi tako obnašali, da bi ne smeli več priti nikomur, če je pošten, pred oči? Pa kaj“, nadaljuje, ko ga jaz strmé gledam, „kaj je vam zapeljivcu za to! Eno več ali manj, vesti tako nobene nimate.“

V meni zavré jeza, že primem za puško, a premislim si, da je moj nasprotnik brez orožja; toraj se premagam in pravim s tresečim se glasom:

„Opravičite svoje besede, gospod, govorite bolj jasno, sicer bi vas moral kaznovati, kakor se kaznuje pès, kateri se zažene v nas in nam strga hlače.“

„Da, pès je vaš izdajalec, nesramnež vi, ki ste! Da bi ne bil poznal pèsu, bi pač morda nikdar ne bil spoznal človeka, kateri je vničil vse moje upanje, vso

mojo prihodnost, oskrnivši mi bitje, katero sem tako — oh! tako čez vse ljubil.“

Zadnje besede je bolj dihal, kakor govoril. Dasi-ravno sem se jeze še tresel in hotel žaljivca ostro kaznovati, me vendar zadnje besede popolnoma spreobrnejo; tako skoro z besedo usmiljenja in sočutja rečem:

„Jaz vas ne razumem, prijatelj! Vi se motite zaradi mene. Govorite jasneje. Jaz nisem, kar se spominjam, še nikomur nič žalega storil.“

„Tako!“ se zareži zaničljivo; „nič žalega! Če se izpelje človeku to, kar mu je najljubše na svetu, in se potem vniči, ni to nič žalega, ho ho! Se vé, zapeljivcu, kakor ste vi, se kaj tacega ne zdi žalo, saj ste že navajeni, saj delate to vsak dan, kakor sem se ravnokar prepričal.“

„Človek, vi ste ob pamet,“ zavrem jaz, ga zgrabim za vrat in stresem, da bi bil zgrudil se na tla, če bi ga jaz ne bil držal. „Ne dražite me dalje, sicer bi vtegnil —“

„No, kaj bi vtegnili? K večemu me zadaviti. To pa bi mi bila skoro dobrota, kajti potem bi bil oprosten življenja, katero ste mi vi že tako po vsem nepre-nesljivo storili. Le zadavite me, potem bo vsega konec!“

Te besede me popolnoma pobijejo. Zdaj sem pre-pričan, da se ta človek moti v osebi in da se mu jaz zdim kak drugi. Zato ga spustim in spregovorim po-polnoma mirno:

„Iz vsega, kar sem slišal od vas, sprevidim, da se vi motite. Jaz nisem tisti, o katerem govoriti vi. Če hočete bolj jasno govoriti, vam bom kmalo dokazal, da se motite.“

„Da bi se jaz motil? Nikakor! Videl vas sicer nisem, ker je bilo tema, pa ta pès —“

„Je moj že kacih šet tednov.“

„Šest tednov? To je bilo prej, že tri mesece bo tega.“

Toraj vidite, da se motite! Jaz sem dobil pèsa po naključji. Prijel se je mene in jaz sem ga obdržal, ker ni imel gospoda.“

„Ni imel gospoda? Tedaj vam ni znano, čegav je bil prej?“

„Kako li?“

„Oh, ne zamerite,“ pravi na to tujec, „jaz sem za tistim časom jako nezaupljiv. Spoznam, da sem vas po krivem žalil, kajti tisti človek bi se mi vendar ne smel več upati pred oči.“

Jaz mu pomolim roko in pravim:

„Meni se je zdelo, da sem vam kdo drugi, toraj vam tudi zaradi razžaljivih besedi ne morem zameriti, ker so bile namenjene drugemu. Vendar ste zbudili moje sočutje in če vam ni pretežko povedati —“

„Po vsem, kar sem vam rekel, dolžan sem vam pojasnenja. Če me hočete poslušati, vam bom povedal vse. Povest moja je kratka, a žalostna, vsaj za-me. Sediiva tù na travo in poslušajte!“

Ko sva se tik meje vsedla, si pomane čelo in prične svojo povest tako-le:

„Jaz sem premožnih starišev sin in sem se naučil vsega, česar potrebuje trgovec, ki hoče s precejšnim premoženjem — oče so mi namreč zapustili 8000 gld. — začeti kupčijo. Začel sem jo in čez leto že se je pokazalo, da sem naredil dobička čez 2000 gold. — Nekega dne, ko sem popoldan šel malo se sprehajat, zagledam deklico — deklico, oh! Pa kaj bi vam jo popisoval! Moj jezik ni v stanu naslikati le najmanjši del njene lepote. Čemu bi vam popisoval, kako sem se seznanil z njo, kako mi je vzela srcé! Tudi to se ne dá popisati. Mati njena — očeta ni imela več — je radostno mi jo obljubila v zakon, ko sem jo snubil, prepričavši se, da tudi ona mene ljubi, čeravno ne tako

goreče, kakor sem ljubil jaz njo. Čez dva meseca ima biti svatba, tako se je odločilo. Od tistega dne sem zahajal vsak večer tje, a zapazil sem tudi, da mi postaja Leonora tim bolj zamišljena, čim bliže je dan poroke. Jaz jo prašam po vzroku, a odgovarja mi, da se to le meni tako zdi in da ima mnogo še preskrbeti do tje; toraj se lahko primeri, da se sèm ter tjà bolj zamisli. — Ta odgovor pa mene ni popolnoma vmiril, tolažil sem se le s tem, da bo kmalo moja in potem bo vse skrbi konec.“ (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Repata zvezda.* V Marseill-u je 17. u. m. gosp. Coggia najdel novo repato zvezdo. C. kr. Dunajska zvezdnarnica naznanja, da bo ta zvezda, ki se sedaj z močnim daljnogledom nekoliko vidi, okoli srede meseca julija tudi za prosto oko vidljiva. Ker je 13. julija nova luna, bo svitloba Coggia-e — tako se imenuje zvezda — še lepše videti.

* *Kaj stori strah pred vojaščino.* Neki čevljar M. na Primorskem je dal po dogovoru svojemu sinu nekaj (menda strupenega, ka-li?) piti zato, da bi začasno zblaznel in se tako vojaški službi odtegnil. Sin je na to res znorel, vzela sekuro in šel nad očeta, da ga bo ubil, pa ga je le ranil in mu neki eno uho odsekal. Zdaj sta oba v tržaški bolnišnici; ko ozdravita, pa bosta menda oba prišla pred sodnijo. „Glas.“

* *Zeló žalostne so novice, ki nam dohajajo iz Perzije.* Kar ljudje pomnijo, tam ni bilo takega snegá po gorah, kakor zadnje zimo. Mraz in sneg sta postajala tem večja, čem bliže je bilo konec leta. Zlasti v provinci Chiraz se je zgodilo mnogo grozних nesreč. Več vasí je sneg popolnoma pokril, več sto hiš podrl s svojo težo in pokopal cele rodovine pod-se. Iste nesreče so se ponavljale pozneje v Teheranu in več rodovin je moralo potem pri najhujšem mrazu bivati v šotorih. Celó Šahova palača se je podrla pod težo snega in moral je v šotoru prezimiti. Mrtvih in ranjenih je kar na stotine. Še sredi maja so bili hribi in doline s snegom pokriti in pota med vasmi in kraji če ne popolnoma zaprta, vsaj težavna. Meso, kruh, premog, drva, sploh vse, kar je za življenje potrebno, je pošlo ali tako drago, da more le malokdo kupovati.

* *Laška je blagoslovljena* — ne po božji, marveč po davkarski previdnosti. Kdor zasluži 100 frankov, mora, kakor poročajo vladna naznanila, plačati 13 frankov in 20 cent. davka. Zemljiški davek je v 12 letih zrastel za 140 odstotkov. Pri vsem tem ima finančno vodstvo tako zaupanje, da se mu je natvezlo l. 1872 nič manj ko 100.000 praved. O blaga svobodna Italija!

Naši dopisi.

V Gorici 31. maja. — Razstava goveje živine pretekli četrtek na tukajšnjem živinskem trgu za Gradom je prekosila, kar se tiče obilnosti prignane živine, vse nade; samo odličnih glav je bilo kakih 300. Motila je močno razgled prav nepotrebna nerednost; kajti prišlo bi se jej bilo lahko v okom, ko bi se bilo poprej vse dobro premislilo. Od odločenih 15 daril se je podelilo jih 10; za 5 prvih daril so bili neki pogoji preostri in v naši deželi nedosegljivi. Spotikali so se kmečki izvedenci nad tem, da so se stavile na priliko krave vseh krajev — gorskih in planih — v eno vrsto, da se ni gledalo na kraj in razmere. — Razstavni prostor je bil primerno okinčan, ali, kar je vzbujalo nevoljo slovenskih ljudi, bilo je to, da so bili vsi napisi le italijanski!! Kako naj bi naš živinorejec vedel, kam

kako ponosni so mestni očetje na to, da so s tem možem vladi vstregli! Kar smeje se jim, kakor strežaju, ki je bil pohvaljen za to, ker je povelje svojega gospoda na tanko izpolnil. Ali ni to največi servilizem?

Take prikazni pri srenjskih zastopih so žalostne ilustracije svobodne dôbe. Dokler se bomo že od daleč odkrivali c. k. okrajnih glavarjev kapam, v prah lezli pred zlatimi zavrtnimi robi, pohlevno molčali, če kak knez govori, ker je knez, volili c. kr. uradnike, ker želé biti voljeni, in se trgali za pohvalo ali smehtljaj vladnih ust, tako dolgo še ne smemo govoriti o svobodi, kajti servilizem bi nas lahko za ušesa prijel.

Če slišimo tako širokoustno bahanje s svobodo, nam pride na misel nek liberalec, ki je v gostilnici strašno udrihal po birokratih; ko pa nekdo opomni, da gre ravno okrajni glavar memo, je vtihnil, kakor da bi mu bilo sape zmanjkalo, in rekel: „Jaz mislim, da sem med možaki, ki ne bodo mojih besedi kakemu uradniku ali briču na ušesa nesli.“ — Strah je sicer lepa reč, a različen od servilizma. Dokler pa deželni, državnozbornski in srenjski zastopniki ne zgubijo strahu pred c. kr. kapami, zlatimi križci in robi, tako dolgo še ni spodobno, da govorimo o svobodi.

Žalostno pa je za nas Slovence še posebno to, da se poslanci, kateri se nimajo sicer ničesar bati, kakor dr. Razlag, Pfeifer in Nabrgoj, podajo servilizmu. Na ta način ne gremo naprej, ampak odločno nazaj.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

„Nekega večera,“ nadaljuje tujec, malo si oddahni, kakor da bi hotel s tem naznaniti, da pride zdaj do odlomka, pri katerem bo potreboval več moči, „ko sem, kakor navadno, prišel za urico časa k svoji nevesti okrepčat srce svoje, ne najdem nikogar doma; misleč, da je šla moja Leonora z materjo kam v gostje ali h kaki večerni veselici, zopet odidem in se dolgočasim ves večer. Drugi dan komaj čakam večera, in ko zaprem svojo kupčijo, grem navadno pot k svoji nevesti; a tudi ta večer je ni bilo domá in ko poprašujem po hiši, mi pové hišnik, da je včeraj s svojo materjo odpotovala; kam? tega mi ni vedel povedati.“

Zopet si oddahne tujec, si z robcom obriše obraz in ko vidi, da jaz nič ne odgovorim, nadaljuje:

„Kako mi je ta žalostna novica potrla srcé, tega vam ne morem popisati. Odpotovala je z materjo, ne da bi meni le z besedo naznanila vzrok ali kraj, kamor se je podala. Iščem je kakor zgubljeni raj, poprašujem, pišem na vse kraje, a vse brez vspeha. — Tako preteče nekoliko tednov, a čas ne ohladi belečin srca mojega, ne moje ljubezni; ves potrt se plazim okrog, ni mi mar za kupčijo, ne za kako drugo reč; še celó ko mi nekega dne knjigovodja, do katerega sem imel največe zaupanje, zgine in ž njim vred večidel mojega premoženja, sem se komaj zmenil zato; čemu mi bo tudi bogastvo, če mi je vgasnila luč življenja? Morda se bom vam prenapet zdel, morda ljubezen, katero sem gojil še vedno do dekleta, nenaravna; a vse, kar vam povem, je gola resnica. Pa da vas s svojo povestjo ne bom vtrudil, hitim h koncu.“

„O nikakor me ne trudite,“ ugovarjam jaz, „marveč povest vaša mi sega do srca. Milujem vas, verjemite mi to!“

„Hvala! zdihne tujec in ko govori dalje, se mu dvigajo prsi in beseda mu gré le težko iz ust.“

„Hvala vam,“ nadaljuje, „kmalu sva pri koncu. Kupčija moja je šla slabo, bil sem že skoro na kantu. Da bi se rešil sramotnega konkurza, se podam v glavno mesto poravnat se z glavnimi upniki, kar se mi tudi posreči, čeravno pod trdimi pogoji. Pri tej priliki grem na večer tudi v gledališče, manj iz veselja do take zabave, kakor iz tega namena, da bi mi dolgi večer prej pretekel. Igrala se je neka burka majhne vrednosti, v katero je bil vpleten balèt. Naveličan hočem oditi, kar se vpré okó moje v neko plesalko v bolj ko treba kratki in zgoraj izrezani obleki. Kakor kamen obstojim, pogledam bolj natanko in obledim, megljá mi pred očmi tako, da se moram nasloniti ob klop, da ne padem. Mislite si, tista tako plitvo oblečena plesalka bila je — Leonora, nekdanja moja nevesta.“

Tudi jaz strmim, kajti kaj tacega nisem pričakoval. Tujec pa nadaljuje po kratkem prenehleji:

„Da, bila je Leonora, katero sem v taki podobi pred sabo videl. Lepa je bila, še morda lepša od nekdanj in glediščini daljogledi poželjivih mestnih postopácev in lahkoživcev so bili obrnjeni v njo. Jaz komaj čakam konca, potem pa hitim iz gledišča in se vstopim pred tista vrata, skozi katera je morala priti ona. Ni mi bilo dolgo čakati, kmalu se prikaže med vrati zavita v široko ogrinjalo in tik za njo — da, tik za njo že postaran človek po življenja strasti že raztrganega obraza in zapadlega očesa.“

„„Leonora,“ zakričim jaz, ne več v stanu se premagati, „Leonora, me li še poznaš?““

„Plesalka se ozre po meni, ostrmí in nek zabuhli krik jej uide iz grla. Potem pa se hitro zasuče, podá nekoliko osupnjenemu spremljevalcu roko in dihne: „Oh, baron, peljite me v voz, naglo, naglo!“ — In spremljevalec hití ž njo memo mene, jo potisne v tik mene stoječi voz, stopi sam va nj, zapre za sabo, kočijaž požene konje in kočija z vsem, kar je bilo v njej, mi zgine spred oči. — Tako sem toraj našel svojo Leonoro, a plajšč skrivnosti, ki je pokrival vse, kar se je bilo med tem zgodilo, s tem še ni bil nikakor razgrnjen. Nihče ne more razumeti, kaka mi je bila noč, to mi boste pa verjeli, da nisem očesa zatisnil. Drugo jutro odrinem; kake misli so me sprehajale po poti, to si lahko mislite.“

„Toraj niste zvedeli nič več o — o vaši — nevesti?“ si upam jaz prašati.

„Pač, sicer bi ne imel vaš pès pri tej stvari nič opraviti. Čez nekoliko mesecev stopi nekega jutra v mojo prodajalnico postarana, borno oblečena ženska gosposke noše in praša po meni. Jaz sem bil ravno zamišljen v svojo knjigo, a ko slišim imenovati svoje ime, se ozrem po nji, in kaj zagledam? Mater nekdanje moje neveste. Nekoliko boječa se približa in prosi, da bi smela z mano nekoliko besedic spregovoriti. Jaz jej mignem, da gré z mano v majhno sobico zad za prodajalnico, zaprem vrata in jej pokažem stol, da se vsede. Na to se jej vderó solzé iz oči, prosi me odpuščanja zarad predrznosti, da me po vsem, kar se je zgodilo, še upa poiskati in prositi pomoči.“

„„Kje je Leonora?““ je moje prvo vprašanje.

„„Oh, gospod, ne upam si vam je pokazati!““

„„Kje je? Peljite me k nji!““

(Dalje prihodnjič.)

Slovansko slovstvo.

* *Pesni*. Zložil Fr. Ser. Cimperman, uredil in izdal Jos. Cimperman. V Ljubljani 1874. Tako je naslov 274 strani debeli zbirki pesmi, ki je, natisnjena v „narodni

strije in če bi se ji posrečilo tudi tej odtrgati, kar bi rada imela, potem bi Pruski orel res lahko ošabno kričal: „Evropa je moja.“ In to bi gotovo tudi rekel, kajti v Evropi je ni bolj absolutistične vlade od Pruske; cesar Viljem je samovoljen vladar in Bismark o svobodnosti še pičice slišati noče. Tudi je Pruska prva, ki je začela preganjati katoliške škofe in s tem pričela javno boj zoper katoliško cerkev; Pruska vlada hoče toraj vladati v vsem samovoljno in ne trpi nobenega drugega vladarja zraven sebe.

Iz vsega, kar smo rekli, se toraj lahko vidi, da je stan v Evropi nenaraven, da ne more toraj dolgo biti tako in da bo prej ali pozneje kje počilo. Na katero stran bo stopila v takem slučaju Avstrija, o tem, mislimo, ni dvoma; na strani Pruski gotovo ni njeno mesto.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

„Mati uboga me pelje v oddaljene ulice in tam v tesno, temno izbo, ter pokaže na posteljo v kotu mokrotnega stanovanja.“

„„Tam je, le pogledajte jo! Ne očitajte ji, kar je storila, saj se pokorí, da se Bogu smili.““

„Jaz stopim k ležišču komaj postelji podobnemu in kaj zagledam? Leonoro, — ne, to ni bila več Leonora, to je bila senca, marveč koščišče njeno! Ko me zagleda, se obrne trudno in megleno oko njeno od mene proč in koščena roka se vzdigne, a pade onemogla nazaj. Kaj sem čutil jaz pri tem, to popisati mi prizanesite. Dovolj naj vam bo, da vam povem v kratkem njeno kratko, a čudno zgodovino, katero sem zvedel po materi.“

„Ko se je bližala najina svatba, se je Leonora seznanila z nekim mladim gospodom, kateri jo je s sladkimi besedami in s tem, da je kazal v vsem neizmerno bogastvo in rekel, da je grof, tako preslepil, da mu je verjela, kar jej je pravil, da jo namreč neizmerno ljubi in jo bo v zakon vzel. To in pa zapeljiva njegova unanost je premotilo Leonoro, še bolj pa njeno mater, tako, da je zadnja privolila v to, da so vsi skup na tihoma iz mesta zginili, nekaj tudi zaradi tega, ker so se mene bali. A kmalo se je pokazalo, kakega perja tič je bil oni „grof“; nekega dne namreč jo je popihal, zapustivši Leonoro in njeno mater v revščini — v sramoti, kajti Leonora se mu je bila vdala. Brez znanstva, brez pomoči v tujem mestu, kaj jima je bilo početi? V tej zadregi jima ponudi nek človek pomoč s tem, da obljubi govoriti za Leonoro, katera je lepe postave, da jo sprejme vodja nekega gledišča med igralke. Dasiravno nerada, je vendar Leonora v sili sprejela to ponudbo. Glediščina tla pa so polzka, zapeljivih priložnosti mnogo; tudi Leonora, vedno obdana od občudovajočih dvorilcev, je zadušila v sebi kmalu vse premisljive in postala taka, kakoršno sem bil jaz v mestu videl. Nenadna moja prikazen pri gledaliških vratih jo je takrat nekoliko stresla, a to bi bila morda tudi še pozabila, ko bi bila ostala zdrava. Toda nekega večera se je v gledišči zeló prehladila, dobila pljučnico in po tej jetiko. Mati je prodala ves sreberni in zlati kinč, katerega je bila dobila od častilcev svojih, in ko je videla, da za njeno hčer ni več zdravila, je sklenila vrniti se ž njo domu, kjer je imela še nekoliko žlahtnikov. Zadnji denar je vzela pot, žlahtniki pa so jo trdosrčno zapodili od sebe in tako brez vse pomoči se

je mati obrnila do mene, zadnjega, od katerega se je bilo nadjati kake pomoči, če bi odpustil krivico, katera se mi je storila....“

Utrujen omolkne tujec, jaz si ga ne upam motiti v molčanju z nobeno besedo in čakam, da se sam ojači in zopet prične:

„Ta povest mi je strla srce, ob enem pa zbudila strašen srd do zapeljivca moje Leonore. Mati mi pové njegovo ime, katero mi je bilo pa popolnoma neznano. Leonori sem, se vé da, vse odpustil, za kar me je njeno oko hvaležno pogledalo; govoriti ni bila v stanu in jaz sem čutil, da gré h koncu ž njo. Pustivši tam denarja, kar sem ga imel pri sebi, in obljubivši, da bom zopet prišel, se obrnem, da bi prišel na zrak, ker tu mi je vse stiskalo prsi skup, da bi se bil kmalu zadušil, odprem vrata in — skoz nje v sobo šine — pes, ta-le pes, ob enem pa se čuje iz postelje zaduhljiv krik in mati zaupije:

„„Tu je zapeljivec, nesramnež, to je njegov pes!““

„Kakor strela šinem jaz skozi vrata, katera se za mano zapró, in vidim pred sabo po tamnih stopnicah bežati človeka, za katerem se poženem kakor jastreb. A spodtaknem se in padem po stopnicah, in ko hočem zopet vstati, čutim, da mi je noga zlomljena. Z veliko silo se privlečem po stopnicah do izbe nazaj, v kateri je še pes, ker so se bila vrata za njim zaprla. S pomočjo svojega hlapca, po katerega je bila šla mati, se vrnem domu, kjer sem ležal več tednov v velikih bolečinah, deloma v nezavednosti, ker je k telesni bolečini pritisnila še srčna. Ko mi je moč, zopet misliti, prašam po Leonori in zvem, da je že pokopana, in da je nek gospod zadnje dni skrbel za njo, ki jo je bil prej poznal; ob enem se mi pa tudi naznani, da sem jaz ob vse, ker je vse moje premoženje prišlo med tem v konkurs. Iz milosti so še skrbeli upniki moji za-me, dokler sem bil bolan; ko sem vstal, sem bil zdrav, a berač — in to sem danes še tudi, ker nimam nikakoršnega veselja do življenja. Edina želja moja je še, dobiti onega zapeljivca v pesti, ki je kriv moje nesreče in prezgodnje smrti Leonore. Zato še živim in iščem onega zapeljivca; tedaj se vam ne bo čudno zdelo, da sem se lotil vas, ko sem zagledal pèsa, katerega sem si bil takrat tako dobro zapomnil, da bi ga poznal izmed stotero drugih.“

Pripovedovalec neha in si obriše čelo. Mene je bila njegova povest tako ginila, da sem bil pozabil na vse drugo; iščem toraj besedi, s katerimi bi se zahvalil tujcu, a ta me prehití rekoč:

„Zdaj mi je upanje, najti zapeljivca, potrto, kajti edina stvar, na kateri bi ga bil spoznal, je ta pès, in zdaj je ta pès — vaš.“

„Moj po naključji, kakor sem vam pravil,“ rečem jaz. „Vaša osoda mi gre res k srcu in rad bi vam pomagal, če bi vedel s čem. Pravite, da ste prišli ob vse svoje premoženje. Ali ste morda — pa — ne upam si skoro ponuditi vam denarne pomoči — imam tudi malo pri sebi.“ S temi besedami mu pomolim par goldinarjev, katere sem bil sabo vzel.

„Sicer bi se sramoval, kaj vzeti“, pravi tujec in stegne svojo roko po denarju, „a zdaj ne potrebujem zá-se, potrebujem denarja le zaradi tega, da se maščujem. Zato vam hvala lepa iz ust nesrečneža, ki ne živi za se, timveč živi le zato, da kaznuje človeka, kateremu človeška pravica ne more kaj. Zavoljo tega vas zagotovim, da sem vam iz srca hvaležen. Naj vas osoda varuje nesreče, kakoršna je zadela mene! Zdravi!“

S temi besedami odide tujec in mi zgine kmalo izpred oči.

(Dal. prih.)

mrtvo Čestvo nenadoma in tem hitrejšje zbudilo k življenju, čem bolj so si prizadevali popolnem udušiti in zakopati ga. Za tem omenja cesarja Franca I., ki je českemu jeziku pač podelil nekaj pravic, pa vsled puntarskih dogodkov v Parizu zopet ustavil se vsemu prenavljanju in tako jako pospeševal nemščino, da Čehi, ki so hoteli v državni službi kaj postati, so morali zatajiti svojo narodnost ali pa celó preganjati jo.

Ko je pozneje nastopila dôba napredka in svobode in se narodom Avstrijskim obetala ravnopravnost, je tudi Palacky tega načela poprijel, zaupajoč pravicoljubnosti Nemcev; a zmotil se je in sprevidivši, da Slovani od Nemcev nimajo ničesar upati, je pristopil opoziciji. „Če je to omahljivost v načelih, kdo mi bo to zameril in kamen po meni vrgel?“ vpraša Palacky, ter nadaljuje: „Ko je na Dunaji bahanje z liberalnimi frazami konečno postalo slab opravek, zamenjale so v tamošnjem javnem mnenju tudi stranke svoje naloge. Slovani, kateri so bili prej kot reakcionarci razupiti in zasramovani, so bili prav kmalu, ne da bi bili vedeli ali slutili, prekrščeni v nevarne puntarje, kateri niso na nič družega mislili, nego da bi prekucnili vse v državi obstoječe razmere. Naj me ne dolžé pretiranja: naj se le berejo časniki onega časa, posebno Dunajski, in spoznalo se bode, da le znane dogodke navajam..... Po nesreči se pa Nemci v Avstriji splob, nemški Pemci pa še posebej le z dovoljenjem gosposke liberalne nosijo. Ker se namreč čutijo manjšino v deželi in nas Slovane za ravno tako vladoželjne imajo, kakor so sami, si ne smejo zapraviti milosti nemške vlade, naj ta že sedi na Dunaji ali v Frankfurtu ali pa v Berlinu. Oni si ne morejo drugače misliti, nego da med Nemci in Slovani more le taka razmera biti, kakor med kladvom in naklom, da tedaj oni morajo na vsak način čez Slovane vladati, če nočejo postati njihovi sluge; sramožljivi evfemizem njihovega boje nameravanega vodstva ne more nikogar motiti. Na ta način pa se nam vživanje res svobodnih razmer ne le samo kratki, nego čisto jemlje in nemogoče dela. Ker pravi se, ako Slovani nimajo postati gospodje v Avstriji, morajo na večne čase ostati služnji: toraj bi bila „enaka pravica za vse“ tu nemogoča misel.“ (Kon. prih.)

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Ko tujca ni več videti, se zavem jaz še le, kje sem in kako srečen je današnji dan bil za me; toraj se napotim ves zamišljen še proti gradiču. Pès, za katerega se nisem nič zmenil, ko mi je tujec pripovedoval svojo nesrečno zgodovino, se pridrví ta hip od nekodi, naredi par krogov okoli mene, potem pa teče naravnost pred mano.

„Ti si imel tedaj takega nesramnega in hudobnega gospoda“, pravim pesu, ko greva po vrtu. „Sram te bodi! Pa kaj moreš zato, da je bil tvoj gospod taka pošast!“

V gradiču je čakala že družina z malo južnico na-me, Minka je bila nekako sramožljiva, ni si upala mi naravnost v obraz pogledati in ko sem ji pri odhodu pomolil roko, mi je podala le prste, potem pa hitro smuknila po stopnicah gori v svojo sobico.

Za tem dnevom sem pogostoma zahajal v gradič in razmere med mano in Minko postajale so vedno bolj srčne. Iz vsega, kar sem zapazil, mi je bilo jasno, da je Minka materi razodela že najino skrivnost; iz prijaz-

nega vedenja matere proti meni sem sklepal, da jej je najina zveza všeč, in to me je storilo še bolj srečnega. Dasiravno oče moj niso še snubili za-me, kakor je zahtevala stara šega, je bilo vendar že na tistem sklenjeno, da bo svatba čez pol leta. Z očetom svoje neveste sem naletel le enkrat skup, a še takrat sva le malo govorila, ker se mi je zdel suhoparen trgovec in ga je mati vedno karala in zavračala, kedar se je vtilkal v naš razgovor. Zato se mi je zdelo, da on nima prve besede v hiši.

Moja nevesta — to je bila vsaj na tistem že Minka — je bila dokaj omikana in imela tudi mnogo lepih lastnosti. Vendar sem sčasoma v pogovoru z njo zapazil, da je njen duh nagnjen zeló k romantiki, ker se je posebno rada razgovarjala o vitezih srednjega veka in o junacih, katerih junaška dejanja so pesniki prepevali. Poznala je tudi nekoliko nemških pesnikov, posebno Schiller ji je bil priljubljen.

Nekega dne, ko smo se šli sprehajat v okolici gradiča in je bila mati z otroci nekoliko zadej ostala, se pogovarjava ravno o Schillerju in sicer o znani njegovi baladi „der Handschuh“ (rokovica). Jaz sem jej malo nagajal z oporekovanjem in vsled tega sva prišla v tako razburjen pogovor, da nisva zapazila, da sva prišla ravno do železnične ceste. Še le zaprto drevo naju opomni, da ne moreva dalje, predno ne gré vlak memo. Toraj se vstaviva in Minka se obrne vsa spehana in kakor pirih rudečega lica k meni in pravi:

„Vi toraj menite, da tako junaštvo, kakoršno je pokazal vitez v tej baladi, ko je skočil med leve in tigre po rokovico, katero mu je vrgla nježna roka njegove dame med te zverine, ni hvale, marveč graje vredno?“

„Se vé da“, odgovorim, „to ni junašk, to je že predrzen pogum, ker tak pogum je čisto odveč, popolnoma nepotreben.“

„Na, tù se vidi“, pravi Minka nekoliko zaničljivo, „kak razloček je med sedanjimi in nekdanjimi junaki. Nekdanji so za svojo damo vse storili, celó v smrtno nevarnost so se podajali —“

„Če je bilo treba“, jej sežem jaz v besedo. „To bi se tudi zdaj še zgodilo, sedanji moški rod ni nič manj pogumen in blagosrčen. Da bi bila prilika, bi vam jaz hotel to precej dokazati.“

„O tem bi jaz skoro dvomila!“

„Ali dvomite tudi o moji ljubezni do vas?“

„Ne, toda vendar-le dvomim, da ni tako močna, da bi se zarad mene podali v smrtno nevarnost.“

Te besede me razkačijo tako, da v prvem trenutku ne vem, kaj bi odgovoril. Zarad tega mi nevedoma buhnejo iz ust besede:

„Vi dvomite o moji ljubezni in mojem pogumu? Dobro! Le dajte mi priliko, da skažem oboje!“

V tem trenutku se zasliši sopihanje vlaka, ki se z navadno hitrostjo nama bliža. Le trenutek še in — memo bi bil.

„Veljá!“ me prime Minka za besedo. „Če me res ljubite in imate pogum vitezev srednje dôbe, prinesite mi to nazaj, predno gre vlak čez.“

Pri teh besedah vrže svojo torbico, katero je imela v roki, na železno cesto. Vlak je že skoro pred nosom, kakor pogubonosna pošast se bliža z vrtoglavo naglostjo, komaj nekaj sežnjev prostora je še med njim in torbico, ki leži ravno na sredi.

Meni je temno pred očmi, skočim čez ograjo, še par korakov in torbica je moja, če me mašina ne prehití. Že sem na cesti, par čevljev še, kar mi šine neko truplo med nogama skozi, mi spodnese nogo, tako da padem na obraz komaj čevljev od železnih šin in — vlak mi gré tik glave, tako da mi piš vzame za tre-

nutek sapo; ko se zavem, je vlak memo, sabo vzemši moj klobuk. Minka pa stoji bleda ko zid tik ograje in pred njo — moj pès, ponujaje jej torbico, katero v gobcu drži.

Vse mi je jasno, kar se je zgodilo. Moj pès, misleč, da se njemu vrže kaj, kar bi moral nazaj prinesti, je skočil ves vnet med mojima nogama na cesto in s tem, da me je vrgel na tla, rešil me gotove smrti; da ne bi bilo njega, bi jaz ali marveč moje truplo ležalo raztrgano in razmesarjeno na železni cesti, kjer leži potrt moj klobuk! Kako je pes všel mašini, tega nisem mogel razumeti.

Sprevidivši vse to v trenutku stopim k gospodični in pravim britko:

„Zdaj menim, da ste se prepričali, da so tudi dandanes še moški na svetu, kateri se ne premišlujejo iti za svojo damo v smrtno nevarnost. Vsaj sem jaz imel voljo pobrati vašo torbico, in če bi me ne bil pès prehitel, bi jo bil gotovo tudi pobral.“

Predno more gospodičina kaj odgovoriti, pride mati z otroci. „Kaj se je zgodilo, Minka,“ vpraša, „da si tako bleda? Ali si se vstrašila vlaka? In vi, gospod, se mi zdete preplašeni!“

„Naj vam pové, če hoče, gospodična, saj bo imela dosti časa,“ odgovorim jaz mrzlo, vzamem torbico pèsu iz gobca ter jo pomolim gospodični, rekoč: „Tù je vaša torbica, vzemite jo iz moje roke, čeravno je ta roka ni pobrala.“ (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Koliko škoduje ena sama ropna tica.* Posestnik na Nemškem je pretekli mesec našel gnjezdo kurjega jastreba, v katerem so bili štirje mladiči, dva trdna, dva pa slabotna, zraven njih pa lepo jedilno zalogo, namreč 27 drozgov mladih in starih, 8 kosov, 2 jerebici in 2 zajca; tiči so bili že perja osnaženi. Vse to je skobec ali jastreb moral v treh dneh skup znositi, ker še ni nič dišalo, in sicer sam, kajti babica se je bila pred tremi dnevi vjela v nastavljeno past. Iz tega je razvidno, kako škodljive so ropne tice za vrte in polje, ker pobirajo tice, katere se živé od škodljivih mrčesov.

* *Angelj varuh malih.* Pretekli teden, ko se je imel pripeljati vlak južne železnice na Dunaj, pride še pred njim telegram, da se je v prekopu (tunelu) pri Gumpoldskirchenu našel majhen otrok, katerega je gotovo kdo iz vlaka na cesto vrgel, če ni po nesreči sam padel, in ki je zdaj pri tamošnjem čuvaji. Vsled tega naznana je, ko je vlak došel na Dunaj, policija zaprla izhod iz kolodvora in jela izpraševati najprvo konduktêrje. Neki izmed njih pravi, da je stopila v Mariboru neka ženska na vlak, kateri je potem v Gradcu odprl poseben voz tretjega reda za ženske; ta je imela pri sebi dva otroka. Gredo je iskat in najdejo jo, a imela je zdaj le še enega otroka. Prijeta in k policiji gnana, ter prašana, kje je drugi otrok, pravi, da jej je iz rok padel, ko je skoz okno gledala, in da tega ni hotela nikomur povedati, ker se je bala sitnosti pri sodniji. Vendar je vse to pravila tako brez vsega občutka, da jej niso mogli verjeti in jo zaprli. Otrok je bil še le 8 dni star in ko ga je zverinska mati iz voza vrgla, si je le na čelu nekoliko kožo opraskal, sicer pa se mu ni prav nič zgodilo. Kdo bi mogel pač tajiti, da ni angeljev varuhov?

Naši dopisi.

Iz Zagreba 19. junija. — 18. t. m. umrl je v Zagrebu tudi Slovencem dobro znani hrvaški pisatelj in

član jugoslavenske akademije, g. Franjo Kurelac, ki je bil pred leti profesor gimnazije na Reki. Ranjki je bil eden najboljših pisateljev hrvaških, ki se je v svojih spisih mnogo tudi oziral na Slovence. Spisal je mnogo najbolj znanih spisov deloma po društvenih knjigah, pa tudi samostojna dela. Bodi mu zemljica lahka!

V Gorici 19. jun. — „Vročino imamo tako hudo, da malo katero leto o tem času tako Polje je še zmerom lepo, ali bati se je suše.“ — S temi besedami sem sklenil svoj zadnji dopis. Kaj so si morali naši bralci misliti, ko so včeraj to čitali?! Kaki 2 uri potem, ko sem bil pismo oddal, začelo se je vreme sprevračati in doživeli smo — česar gotovo tako hitro ne pozabimo: pravo zimo sred junija (13., 14., 15. junija). Ne le na visokih gorah, temuč tudi v primeroma nizkih krajih je snežilo. Drugod se je dež ulival, da je bilo groza; tudi toča je tu pa tam vmes priletala. Ali, kar je najhujše, nenavadno močna burja je grozovito bučala in po nekaterih krajih veliko škode naredila. Največ je trpela gorenja Ipavska dolina; potem sploh vsi kraji ob podnožji gorá proti severju in severo-izhodu od Gorice. Na trtah je po mestih škoda večja, ko da bi jih bila toča potolkla. Hvala Bogu, da imamo zdaj spet gorko in lepo vreme; grozdje spet lepo cvete. — Ne, vremenski prerok ne more človek biti dandanašnji, kakor politisk ne. — Pa tudi še drugo mojo napoved mi je vreme skazilo, tako da se moram med lažnjive preroke šteti. Tržaška „Talia“ ni prišla preteklo nedeljo v Gorico, in ni bilo torej treba gosp. županu — fraka iskati, da bi jo bil v „veliki dvorani“ sprejel. Ali mu je vreme ustreglo, ne vem, to pa vem, da bratovskima (?) našima laškima društvoma, „gimnastičnemu“ in „filodramatičnemu“, je bilo hudo vreme bolj po volji, ko starim Izraelcem mana. Naše „filodram.“ društvo je namreč neka „sekta“ nekdanj edinega telovadskega društva. Prvi čas, ko se je bilo „filodr.“ društvo osnovalo, ga je prav rada gledala mati „gimnastica“. Pozneje se je nekaj opomoglo in postalo gimnastičnemu enakovrstno. V nedeljo ste imeli obe društvi „Talia“-o svečano na kolodvoru sprejeti; ali — razpor ni samo slovanska reč, temveč vtika svoj rep tudi med druge ljudi. Z eno besedo nastale so — pravijo — med gimn. in filodr. društvom neke navskrižnosti zaradi zastave, uniforme in stroškov, in — za zdaj je navskrižnost vreme poravnalo; v prihodnje bo, kar bo. — Dne 17. t. m. so se pričele pri nas sodnijske obravnave s porotniki; na dnevnem redu je še stero reči. — Pretekli ponedeljek 15. dne t. m. je bila druga seja dež. šolskega sveta, odkar je preuravnana. Deželna odbornika, dr. Pajer in dr. Deperis, se je nista udeležila. Iz Trsta so prišli deželni nadzornik g. Klodič, novi administr. referent, namestn. svetovalec g. Schwarz, in okrajni komisar g. Truxa kot protokolista. Predsedoval je g. namestnik baron Ceschi, sam. Eden najimenitnejših predmetov, ki so se razpravljali — pravi „Triest. Zeitg.“ — je bila prihodnja (prva) deželna učiteljska konferencija. Tudi je g. Klodič poročeval o normalnih učnih črtah, ki jih on izdeluje. V posvet zastran kmetijstvenega učnega tečaja za ljudske učitelje v Gorici (kakor je bil uno leto na Dunaji) sta izvoljena dva pooblaščenca iz sred dež. šolskega sveta. — Deželni zbor Goriški se bo začel, kakor je iz družih časnikov že znano, 19. avgusta t. l.

Iz Trsta 17. junija. — Zadnje dni so se tukaj godile in se vedno še godé prav zanimive reči. Stari možje in skoraj bi rekel, zgodovina sama se ne vé spominjati tako nestanovitnega, grdega in mrzlega vremena v Trstu sredi meseca junija; taka burja je še po

na Španjskem 755 fr., v Avstriji pa 720 frankov. — Iz tega se vidi, da Avstrijo en vojak najmanj, največ pa Angležko stane. — To so stroški, katere država potrosi za vojaka; če pa pomislimo, da bi vsak, ko bi ne bil vojak, marveč bi delal, najmanj vsaj toliko zaslužil, kolikor stane državo, od svojega zaslužka davek plačeval itd., vidimo, da je vojaščina res draga reč za nas in za državo.

* *Zaklad najden.* V vasi Boskovi, Šemilskega okraja na Českem, je dal grobokop Novák popravljati svojo peč. Ko zidar razbija stalo, zadene s kladvom ob lonc, kateri se zdrobi in iz njega se vsujejo srebernjaki. Zidar, ki še ni nikoli kaj tacega videl, strmí, otroci pa, ki so gledali, tekó v vas in povedó, kaj se je zgodilo. Na to prideró iz vse vasi ljudjé in jamejo grabiti srebernjake, tolarje Marije Terezije in pruske, in predno se zidar še prav zavé, so mu bili že vse pobrali, le na dnu razbitega lonca jih je še nekoliko ostalo. Ko grobokop Novák, kateri je bil na polju, domú pride in zvé, kaj se je zgodilo, zahteva od vaščanov srebernjake nazaj, kajti že veliko let je hiša in posestvo njegove rodovine, toraj tudi najdeni zaklad po vsi pravici njegov. Ker mu pa vaščani nočejo dati denarja nazaj, jih zatoži pri sodnji in zdaj je skoro vsa vas vpletena v sodnijsko preiskavo.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Molcé vzame Minka torbico, potem podá ihteča se roko materi, katera še vedno ne vé, kaj se je zgodilo.

„Idimo proti domu, otroci,“ pravi mati, „in vi, gospod, mi potoma razložite vrok nenavadne situacije, v kateri sem vaju našla.“

„Naj vam ga razloží rajši gospodičina, meni se bo že domu mudilo.“

„I, kako? Nas mar ne bote spremili?“

„Hvala lepa! Od tod imam bliže do doma. Lepa hvala za vašo prijaznost, gospá! Atila, stopaj!“

Zasučem se pred strmečo materjo in odidem čez železno cesto, na kateri poberem pomečkani in preščipnjeni klobuk ter ga poveznem na glavo, da nisem šel gologlav, ker za rabo ni bil več. Pès teče pred mano in skaklja, pogosto se oziraje po meni.

„Blaga žival, ti si mi rešila življenje. Da bi tebe ne bilo o pravem času, bil bi jaz skočil pobrat torbico, a mašina bi me bila prehitela in zdaj bi morda ravno trkal pri sv. Petru na vrata in ga prašal, ali ima še prostora za enega.“

Tako premišlujem, pokličem pèsa k sebi, mu potrkam na vrat in malo manjka, da ga ne objamem. Atila, take prijaznosti nenavajen, mi liže roke in ko jamem zopet iti, skače vesel pred menoj.

Čudno, kako se je bilo v kratkem času v meni vse spremenilo! Ravno prej še mi je srce gorelo za Minko, a zdaj? Neprijetno mrzel občutek je nastopil za ognjem. Ženska, katera svojega ljubega spravi v smrtno nevarnost, ga ne ljubi, toraj tudi Minka mene ne ljubi, me ni nikdar ljubila. Hvala za ta nauk, če ravno bi me bil stal skoro življenje!

Domu pridši sem jako moléč in slabe volje, tako da oče zapazijo mojo čmernost.

„No, ti je zopet pes kako sitnost napravil, kakor zadnjič pri mlinarji?“ me vprašajo. „Zapodi ga od hiše, če ne, ga zapodim jaz!“

„Ne, oče, Atila mi je zdaj za vami najljubša stvar na svetu. Pri priliki vam bom že povedal, zakaj?“

„Ti sploh svojemu očetu marsikaj skrivaš. Prikrival si mi, kar se ti je v mlinu pripetilo, in zadržal moje pismo do mlinarja; zadnje je bilo sicer samo na sebi dobro, ker mlinar ni bral, kar sem mu pisal, in prav, da ni. Prikrival si mi tudi, da si v mestu s svojimi tovariši napravil ponočnico svetovalcu, zarad česar si zdaj v sodnijski preiskavi, in zdaj mi gotovo zopet kaj prikrivaš. No, če bo šlo tako naprej, bom o tebi kmalo manj vedel, kakor na pr. o srednji Afriki. Ali ni bolj sramotno zá me in zá-te, če mi take reči drugi, tuji ljudje na ušesa prinesó?“

Priznati moram, da so me te besede očetove res v zadrego spravile, ker sem sam spoznal, da so bile popolnoma opravičene. Zato jih prosim odpuščenja, izgovarjaje se, da sem jim te reči le prikrival, ker jih nisem hotel spravljati v nepotrebne skrbi, in jim obljubim, da jim odslej ne bom ničesar več prikrival. V dokaz, da mi je resnična volja, kar obljubim, tudi spolnovati, jim povem, kaj se mi je danes pripetilo. Ko končam svojo povest, pravijo oče:

„Zahvali Boga, da te je varoval smrti. Žensko zdaj poznaš in jaz mislim, da take vendar ne boš maral za ženo, če si pameten.“

„O ne, oče, nikdar! Te ljubezni sem ozdravljen.“

„Pèsu pa gre danes najlepši kos plečeta. He, Jože, povej Jeri, da skuha danes kos plečeta!“

Jože, ki je zunaj po dvorišči grabil, skoči v kuhinjo in pride kmalo s kuharico nazaj.

„Kdo bo jedel pleče?“ vpraša Jera.

„Pès ga bo jedel, Atila, kakor se mu pravi. Le skuhaj ga, danes ga je zaslužil.“

Kuharica nekoliko godrnja, a gre v kuhinjo nazaj in o poldne dobi Atila res lep kos plečeta, kakoršnega še menda ni nikdar jedel; ves popoldan se je potem lizal.

Nekoliko dni preteče brez posebnih dogodov, kar prinese pot pismo meni pisano in sicer od Minke. Jaz mu ga hočem nazaj dati, a oče pravijo: „Le odpri ga, le, bova vsaj videla, kaj ta ženska spaka piše!“ Tedaj ga odpečatim in berem glasno. Minka izgovarja v njem svojo naglost in izreče slednjič nado, da neljuba ji dogodba ne bo motila ljubezni med nama. Pristavek matere vabi me jutri v gradič, kjer se bo napravila lična veselica — meni na čast! Podpis je: „Tvoja iz vsega srca Te ljubeča Minka.“

„Kaj boš odgovoril na to?“ vprašajo oče.

„Malo potrpite, boste sami brali,“ odgovorim jaz, se vsedem in pišem:

„Gospodičina! Ker imam le eno življenje in bi toraj ne bil v stanu, vselej, kedar bi Vam na misel prišlo, darovati ga Vam in s tem dokazati svojo ljubezen do Vas, sem prisiljen, prepustiti svoje mesto kakemu vitezu srednjega veka, čegar viteze Vi tako visoko cenite. Zdravstvijte in naj se Vam posreči, najti koga, ki bo imel več življenj, da bo mogel vsak trenutek eno staviti po nepotrebem za Vas v smrtno nevarnost.“

„Dobro, dečko, tako je prav,“ rekó oče, ko jim preberem to pismo. „Take mestno odgojene ženske potrebujejo moža, kateri ima čas in voljo biti njihov sluga. Mi pa tukaj na kmetih imamo za-nje premalo časa. To bi bil še tudi lahko pristavil pismu, pa naj bo, je že tako dobro. Pri moji veri, Mlinarjeva Marijca je biser proti tem meščankam. Ta bi bila zá-te, pri tem ostanem.“

„Marijca?“ ugovarjam jaz. „Ta ne bo zá-me, saj ima že svojega profesorja.“

„Haha, profesorja! To je pa res pravi profesor ta! Ali ga res ne poznaš?“

„Kako bi ga poznal! Saj sem le slišal o njem

govoriti, videl ga nisem. Mati mlinarica mi je pravila, da je Marijco učil cvetice saditi in gojiti, drugzega ne vem nič o njem.“

„No, kedar se peljeva v mesto, te bom seznanil z njim, potem se ga ne boš bal gledé Marijce. Jutri se mi napravi, da se popelješ zgodaj zopet k mlinarju.“

„Ali bi ne bilo bolje, ako bi se peljali vi sami, oče?“ ugovarjam jaz nekoliko v zadregi.

„Ej, sram te bodi, da nimaš poguma! Mlinar je bil danes pri meni in prašal, kako da tebe ni nič videti in kaj so se ti zamerili. Dogodba s perzijansko puto je že davno pozabljena, posebno ker imajo zdaj že dve drugi. Le pelji se tje, le, jaz bi rad, da ostane nemo v prijaznosti. Naročil sem pri njem moke, ti jo boš zbral in potem se bo hlapec s težkim vozom pripeljal za tabo. Vidiš, tako greš v opravih tje, če si že drugače ne upaš.“

Oče gredó, jaz pa zapečatom pismo do Minke in ga izročim potu, kateri je vedno še zunaj čakal. Ko odide pot, je tudi Minka za zmiraj iztrgana iz mojega srca. — (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 26. jun. — Že davno prej, ko „Noviški“ „Staroslovenec“, sem bil jaz starinoslovec ali vsaj diletant v starinoslovji. Zato me je te dni tudi mikalo izvedeti, kje so bili uliti stari zvonovi tukajšnje farne cerkve sv. Ignacija na Travniku, katere so 23. t. m. sneli in 24. t. m. tukaj v Gorici v novo, ubrano zvonilo prelili. Veči in manjši starih zvonov sta ulita v Ljubljani, prvi l. 1734, drugi 1836; srednji je bil ulit v Gorici l. 1767 (v Franchi-evi zvonariji). V oznankih raznih časnikov beremo Albert Samasa v inserat, kateri ima na čelu zapisano: „Ustanovljena (zvonarija, namreč?) 1767.“ Kako še le l. 1767? Omenjena naša dva zvonova sta tudi že pri Jož. Samasa-i ulita („Jos. Samassa Labaci“), tedaj mora biti Samasa-ova zvonarija najmanj 140 let stara. — Ker že o zvonovih in zvonarji Samasa-i govorim, naj povem, da sta zdaj on in (združena) Videmska zvonarja Broili in Polli huda tekmeča na Goriškem. Za zvonove na tukajšnji sv. Gori ste se obe firmi krepko poganjali; prepuščeno je bilo delo Samasa-i. Svetogorskim zvonovom nasproti se hoče zdaj z Goriškimi zvonovi izkazati Videmsko-Goriška (Broili & Polli-eva) zvonarija (katera je bila v konkurenciji tudi za znani veliki zvon v Koloniji). — Dne 2. julija bo tukajšnje kmetijske družbe občni zbor. Razen poročila o porabi državne podpore leta 1873 in volitve predsednika pride na vrsto sporočilo zastran zboljšanja živinoreje v naši deželi. Stavili se bodo tudi nasveti zastran spremenjenja družbinih pravil. — Galête (svilnih kokonov) je letos še precej; prodaja se japonska po 90—95 kr. in celó do goldinarja funt; stara rumena (pšenična), katere je pa prav malo, po 1 gold. 15 — 1 gld. 20 kr. Mladi krompir (za katerim sejejo drugo turšico, činkvantin) se prodaja na Dunaj po 4 gold. cent. — Te dni bo krog Gorice žetev. Pšenica je redko kedaj tako lepa, kakor letos. — Na sv. Petra in Pavla dan bo na Travniku „tômbola“ zavodu zane-marjenih otrok na korist. — A propos, „Travnik!“ Kdo vé, ali nam ga naši novi mestni gospodarji še pusté, ali ne? Pripravljajo nas neuradno že nekaj časa na ta uradni atentat s tem, da se v raznovrstnih razglasih, in kjer koli se hoče ta trg imenovati, vselej le „piazza grande“ piše. Kakor hitro bom bral jaz na oglih novo imé, povem brž našim očetom, kako naj polaščijo tudi imé — Gorica. Saj doslednost je vendar lepa reč.

Iz Trsta 28. junija. — Bil sem v Rojani in videl veliko meščanov, ki so se napravljene veselice v čitalnici Rojanski vdeležili. Pri tej priliki ne morem drugzega nego vnovič ponoviti željo, da bi se kmečka čitalnica tudi kmetom prepustila. — Drugih posebnosti prav zanimivih ni, razen te, da so pri Zadru v Dalmaciji vjeli morskega volka (Haifisch), ki tehta 13 centov in sama jetra 120 funtov; dolg je 11³/₄ čevljev. — Toča nas je obiskala po vibarju tako, da kar nam je prvi pustil, je druga, če ne pobrala, pa pobrati skušila. — Domorodno politično društvo „Società patriottica Triestina“ je menda bolj vladno in prav zato jo črtijo neke stranke. — Omeniti pa še moram posebno krčme g. Pertot-a po domače „Pendla“, v kateri se shajajo lahoni. Slovenci, ako nočete, da bi se Vaši pogovori raznesli, nikar tje ne hodite! — Vlada ozrla se je vendar-le na uboge, od vseh strani teptane Slovence. Te dni odstavila je komisarja Lukša iz Proseka, slovečega lahona in slovenožrca; od vladne strani se je zoper drugega trdega lahona Bonina, učitelja, preiskava zaukazala; vlada ali vsaj vladni organi so začeli glasovitemu kolegu gosp. Lukša, J. M. Ferlugi, „capo distrettuale“ v Rojanu, na prste gledati. Pobiral je namreč ta libertinec za ženitvanska spričevala od strank po 50 soldov takse, kar je že davno več slovenskih in tudi laški list „Cittadino“ opomnil, ali preusmiljeni magistrat mu ni čisto nič storil, čeravno je to ostro prepovedano. Zakaj? Slovenci že umite! Neki blagi duši, Avstrijcu, ne Italijanu, je bilo to na vse zadnje preveč, in da se ne bomo motili, na dve ušesi našim čast. gg. bralcem rečemo — ta duša je v strah in trepet lahomom c. k. uradnik za take reči postavljen, ki je po svoji vesti dotične stranke oficijozno povabil in postavno in pravilno izprašal o imenovanih taksah, kar so te tudi pod prisego potrdile. Zdaj se bo ta protokol tudi magistratu poslal, da bo, kar se nadejamo, moral s slovečo blamažo vendar-le gospodu Ferlugi slovesen „z Bogom“ dati. To tudi ni preslabo. — Danes 28. junija je na Občini treščilo v hišo Hrovatin-a, po domače „Koglevega.“ Hiša je zgorela, 4 krave in en prasec poginil.

Iz Trsta. — Telegrafsko vodstvo naznanja, da se je 25. dne u. m. v Bovcu na Goriškem odprla brzozjavna ali telegrafska postaja v zvezi s pošto.

Iz Trsta. — 28. dne u. m. se je v Mokronogu odprla brzozjavna postaja v zvezi s pošto in z omejeno dnevno službo.

Iz Trsta 29. junija. — V Tržaški okolici se odlikujejo posamesne vasi v narodnem napredku, al žalibog, nahajajo se tudi vasi, katere so, kakor bi jih iz Indije v našo zemljo prestavil, brez vse narodne zavesti in politične zrelosti. Med te se v prvi vrsti šteje Ketinara. Pretečeno nedeljo 21. junija imeli so fantje ples. V okolici je namreč navada, da vsako nedeljo v eni ali drugi vasi okolice napravijo fantje na prostem ples pod velikim platnom, kateri je raztegnjen, da senči plešišče. Olepšajo pa plešišče tudi z zastavami. Po teh se pozna na mah značaj vasi, kajti v vaséh, kjer je narodna zavest, vihrajo Avstrijske in trikolorne slovenske zastave, kjer pa še spejo spanje nevednosti, tam nahajaš zmes, kakoršne si človek misliti ne more. V Ketinari so vihrale vse baže zastave: Amerikanske, Angleške in druge, in čujte! največi kinč pa je bila laška trikolora ob cesti. Narodnjaka je moglo srce boleti, videti vse te konfuzije. Slišalo se je mrmanje okoličanov iz druge vasi, kateri so tudi očitno nevoljo izrekli zarad laške zastave. — Čuditi se je še bolj tej zaspanosti v narodnem obziru, ker ima ta vas slovenskega duhovna in narodnega učitelja. Pa že od nekdanj so bili Ketinarci mrzli za vsako reč, nikdar se niso potegnili za eno ali drugo stvar, ampak zadovoljni so

bode morda zdaj puščena zemlja Španjska zopet ozele-
nela in pod perutmi miru se jelo razvijati vnovič občno
blagostanje. Če pa bi Don-Karol, ko bo na prestolu,
le količkaj spustil brzde, bo gotovo zopet se vnel punt
na vseh voglih.

Da, res, Španjska je nesrečna dežela!

Slovansko slovstvo.

* Akademija jugoslavenska v Zagrebu je ravnokar
na svitlo dala 27. knjigo svojega delovanja pod znanim
naslovom „Rad jugoslavenske akademije znanosti i umet-
nosti“. Ta knjiga obsega sledeče članke: „Justus Liebig.
Načrt njegove znanosti i djelatnosti od dra. B. Šuleka.
— O Jegjupki Andrije Čubranovića od Luke Zore. —
Burnjak. Izumio i proračunao M. Sekulić. — Borba
južnih Slovena za državnu neodvisnost u XI. veku (Na-
stavak). Od dra. Fr. Račkoga. — Naravoslovne črtice
sa sjevero-iztočne obale Jadranskoga mora, sabrao god.
1872. S. Brusina. — Povjestni spomenici južnih Sla-
venah. Izdaje I. Kukuljević. Od dra. Fr. Račkoga. —
Nekoje riedke biline na svjetskoj izložbi u Beču 1873.
Od Lj. Vukotinovića. — Valenciennesia. Od Lj. Vuko-
tinovića. — Izvodi zapisnika. — Poklonjene knjige.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Drugo jutro naprežem belca in drčnem proti mli-
narju. A tile skonca nisem mislil seboj vzeti, pa ko me
tako žalostno pogleduje, kakor da bi prosil dovoljenja,
da gré z mano, mu mignem in on se spusti v tek ter
po tihem veselja laja. V mlinu sem bil po vsih prijazno
sprejet, celó Marijca je pritekla lično oblečena na prag
in mi pomolila roko. Se vé da je zopet oče najprvo
preskrbel kaj za grlo in želodec in kar mi je posebno
radost delalo, Marijca se je bila vsedla tik mene.

Ko smo se malo pogostili, vstane mati, izgovarjaje
se, da ima v kuhinji skrbeti za kosilo, oče pa pravi:

„Jaz moram iti malo v mlin; sem dobil ravno no-
vega mlinarja, pa mu še ne zaupam prav. Marijca, ti
pa delaj našemu ljubemu gostu družino in vodi ga malo
po vrtu, da si ogleda tvoje cvetice in druge rastline.“

„Prav rada, oče“, odgovori Marijca in pobesi oči,
„samo bojim se, da bi gospoda Antona ne dolgočasila;
on je gotovo boljše družine navajen.“

„Stori, kar veš in znaš, Marijca, da ga obdržiš pri
nas do kosila,“ reče oče in gré iz vrta.

Zdaj sem jaz sam z Marijco, kateri je zadrega pri-
gnala rožno rudečico na lice. Sprva molči in ne vé,
kako bi začela kak pogovor z mano, a tudi jaz, ki sem
že tolikokrat bil v različnih družbah gosposkih žensk
in vselej lahko vedel nit pogovora, ne najdem prave
besede. Tak stan je bil za oba siten, vsaj sem jaz to
čutil in morda bi ne bilo še dalje nobene besede iz na-
jinih ust, kar pribučí moj pès po vrtu naravnost proti
nama in sicer tako hitro, da se ga Marijca malo vstraši.
A jaz zakričim nad njim in mu ukažem, da se vleže,
potem nadaljujem:

„Pès je vendar neumna žival; naj se ga uči, ko-
likor hoče, popolne pokorščine se vendar ne nauči. Zdaj
bom moral vedno paziti na-nj, da zopet kaj škode ne
naredí, kakor zadnjič, ko — —“

„Oh, ni vredno, da bi govorili, gospod! Saj imamo
več jajc tega plemena. Če ste zarad tega tako dolgo

časa se nam skrivali, pač ni bilo prav. Dva meseca je
že, kar ste bili pri nas in vendar smo skoro sosedje.“

„Ej, kako dobro ste si to zapomnili, gospodična.“

„Prosim, ne imenujte me „gospodično“! Jaz sem
priprosto kmetiško dekle, gosposkega ni prav nič na
meni.“

„Pač pa žlahnega, kakor sem zapazil oziraje se po
vrtu že zadnjič. Dovolite, da ga danes malo bolj na
tanko ogledam?“

„Z veseljem, čeravno se bojim, da ne boste v njem
nič posebnega našli. Navadne cvetice, le da jim vsako
jutro prilivam in jih oplevem.“

V takem pogovoru greva po vrtu, ki je bil res
prav okusno vrejen. Pa da ne bom predolg s popisov-
vanjem vsega, kar sva govorila, povem le konec, in ta
je bil: Ko naju pokliče glas matere h kosilu, sva oba
enoglasno vskliknila: „Je li že kosilo!“ In ko se po
kosilu srčno poslovim od prijazne družine, vzamem pre-
pričanje seboj, da Marijci nisem več tuj človek, kajti
oko njeno mi je povedalo več, kakor pa je hotel izpo-
vedati jezik. Tako veselega in sladkega čutja, kakor
danes, napolnjen se še nisem bil nikdar od nikoder
domu pripeljal. Oče so to hitro zapazili in se skrivaj
smejali, toliko sem zapazil.

Za tem dnevom sem se peljal večkrat v mlin, ka-
kor bi mi bilo navadno treba, in sicer vselej s kakim
opravkom. Kmaló sva prišla z Marijco tako daleč, da
sva oba vedela, pri čem da sva. Ko jo nekega dne
prašam, bi li hotela biti moja družnica do smrti, se mi
izmuzne iz rok in pravi:

„Prašajte očeta!“

Kako urno sem drdral domu! Celó moj Atila je
moral čutiti, kaj je mene navdajalo, tako veselo je ska-
kal pred menoj in se mi prilizoval, kakor je vedel in
znan. Očetu sem to brž povedal in muzaje se so rekli:

„No, tak je pa vse v redu. Bom pa jaz stopil te
dni tje v mlin in govoril z očetom. Mi stari smo v
takih rečeh bolj izvedeni.“

Pri vsem tem veselji ni čuda, da sem bil čisto po-
zabil na sodnijsko preiskavo in se je še le zopet spom-
nil, ko mi prinese brič povabilo, ki me je klicalo h
končni obravnavi, katera je imela biti čez štirinajst dni.
To povabilo je bilo kakor led na zbeljeno železo. Vražji
svetovalec, da mi pade v veselje, kakor muha v juho!

„Ne pomaga nič“, pravijo oče, ko jim pokažem
povabilo in zatožbo, katera me dolži, da sem kriv ka-
lenja javnega miru; „ne pomaga nič, jutri se popeljeva v
mesto, pa najameva zagovornika. Naj te spravi iz mrež,
v katere si se vjel nepremišljeno; saj ti potem, ko boš
oženjen, ne bodo menda več take muhe po glavi rojile.“

Drugi dan se res peljeva v mesto k odvetniku, ki
je prav rad prevzel zagovarjanje mojega pregreška in
trdil, da zarad take neumnosti ne morem biti obsojen.
Te besede njegove me nekoliko potolažijo, da dobim
zopet dobro voljo.

V gostilnici, kamor sva šla kosit in to je bila prvih
ena, kajti danes sva hotela oba biti kar mogoče „no-
belj“, najdeva starega prijatelja očetovega z nekaterimi
tovariši, ki je bil tega tako vesel, da je dal nastaviti
več butelj šampanjca. Te so naju pridržale do večera
na mestu in predno sva se prav zavedla, se je napolnil
prostor z večernimi gosti. Gostilničar, katerega pra-
šamo, kako je to, da prihaja nocoj toliko ljudi, nam
pové, da se hoče kazati nek človek, tako imenovan im-
provizator, ki na vsako stvar, katera se mu pokaže,
pripoveduje jako ginljivo povest. Sicer je pa revež in
vesel, če kak krajcar na ta način vjame. Tacega člo-
veka smo tudi mi želeli slišati in videti in tako smo še
ostali, sicer bi se bila vsaj jaz in oče domu odpeljala.

Improvizator pride, se predstavi in prosi, da bi mu kdo pokazal kako stvar, o kateri bi on potem povedal jako ginljivo povest.

Znanec mojega očeta, že nekoliko vinjen, vstane in pravi, kazaje mojega pèsa, ki je pod mizo ležal:

„Tù vidite pèsa! Ta pes naj bo predmet vaši ginljivi povesti.“

„Kakor želite, naj bo!“ odgovori improvizator s prikonom in stopi na svoj oder.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Mnogo lesic za steklino bolnih* se je prikazalo na Koroškem v 4 občinah. C. kr. okrajno glavarstvo Celovško je tedaj 22. dne u. m. ukazalo dotičnim županom, naj naročijo lovcem, ki imajo v onih občinah lov v najemu, da postrelijo vse lisice in tako ubranijo, da se živalim in ljudem nevarna bolezen brž ko mogoče zatara. — Pes, volk, lisica in mačka so živali, po katerih se steklina najbolj širi.

* *Mednarodni zbor zdravnikov vseh krajev svetá* za posvetovanje o koleri se je na Dunaji začel 1. dne tega meseca.

Naši dopisi.

Iz Ptnja 3. julija. — Žalostno novico imam danes poročati: slavnega jezikoslovca in pisatelja slovenskega Oroslava Cafa ni več! Že nekaj dni je bil jako zmešan, pravil je, da ga hočejo gospodje iz Maribora umoriti in v Dravo vreči in več takih zmedenih reči. Jutri bi bil moral odpeljati se s svojim zdravnikom v blaznico Graško, a predno se je moglo to zgoditi, je dobil v roke samokres in se vstrelil. Tužna majka Slava, ki zgubljaš svoje veljake družega za drugim! Nesrečni ranjki je bil 60 let star in je prav redno živel ter tičal večidel pri svojih knjigah. Bodi mu zemljica lahka!

V Gorici 5. jun. — Znano Vam je, da dvoje znanstev se ponaša — kakor onégova „Zukunftsmusik“ — z naslovom „prihodnostno znanstvo“: vremenoslovje (meteorologija) in statistika. Mene bi najbolj mikalo vremenoslovje, ko bi se mogel človek naravoslovja učiti brez matematike; al za poslednjo jez ne maram. Kaj pa hoče ves ta učeni (!) vvod? Nič — nego to, da smo že spet tam, kjer smo bili v prvi polovici junija: Zunaj v senci imamo + 27° R., v sobi, kjer „kujem“ ta dopis za „Novice“, pa + 23° R.! In vkljub temu se je ljubilo Tržaški „Taliji“ — priti nas obiskat. In tako je prav! Dandanes, ko smo vsi vojaki, grof in kmet, študent in — kaplan, mora znati človek tudi kaj prenašati, kakor na priliko kaki gimnastikarji ali Tržaške gospé — celó judinje! — ki se danes po naših ulicah sprehajajo. — Sicer pa naj Vam povem, da naša „gimnastica“ se ne udeležuje uradno sprejema Tržaških filodramatikov. Očetu županu je menda tudi — prevroče. — „Tombole“ pretekli ponedeljek se je udeležilo manj ljudi, ko družih let — in to zarad nezanesljivega vremena. — V zadevi učnega kmetijstvenega tečaja za ljudske učitelje vseh Primorskih dežel in iz Dalmacije, ki bode prihodnjega septembra in oktobra meseca v Gorici, bil je že dvakrat posvet. V dotičnem odboru sedé po 2 pooblaščenca iz dež. odbora, dež. šolskega sveta in iz odbora kmetijske družbe in pa vodja kmetijske šole. Predsednik tej komisiji je dvorni svetovalec baron Rechbach. — Poročevanje o nevšečnih dogodkih na tukajšnjem gimnaziji (en profesor je odstavljen, eden pa bo prestavljen) bode prepu-

ščeno drugim bolj izvedenim dopisnikom. Bolje bi bilo, da bi se umazano perilo ne pralo o belem dnevu pred ljudmi. Sicer pa — vsaka glava ima svojo pamet.

Iz Trsta 3. julija. — Telegrafsko vodstvo naznanja, da se je dne 29. junija v Voloski in 4. julija v Kanalu odprla nova brzojavna telegrafska postaja z omejeno dnevno službo.

Iz Celovca 4. julija. — Pri nas dozda nismo imeli še nobene posebne politične demonstracije. A velikonemški duh, ki se povsod šopiri, kjerkoli le količkaj tal najde, jel je tudi pri nas rogoviliti. Naša prostovoljna požarna straža je obhajala 28. in 29. junija svojo deseto obletnico in k tej slovesnosti povabila v Avstriji društva enakega poklica. Ta društva pa, ki, kakor vsaka nemška institucija, se rada bahajo zlasti „in den deutschen Vororten“, kakor imenujejo vsako gnjezdo, kjer je par nemcev, so tej svečanosti dala ime „šesti zbor nemških požarnih straž“, in se zbrala v Celovcu, pa le v jako pičlem številu. Sprejem došlih zastopnikov na kolodvoru je bil vkljub vročine zeló mrzel, ne enega „hoch“ ni bilo slišati, marveč ljudje so zijali in gledali tuje prikazni s čudnimi čeladami, na katerih so vihrali rudeči in rumeni konjski repi. Mesto je bilo nekoliko okinčano z zastavami; največ jih je bilo črno-rudeče-rumenih (pruskih) in novo-nemških črno-belo-rudečih; Avstrijska je bila tù pa tam kaka v kotu skrita, menda zato, da bi je nihče ne zapazil. Na ta način, se vé da, je bil shod demonstrativno pruskonemškega značaja, in Hrvatje, katerih je na povabilo tudi nekoliko prišlo, so zeló pisano gledali, ko so zapazili ta „nepolitični“ značaj shoda dobrodejnega (ka-li?) društva. Da bi pa ljudstvu vendar-le pokazali, kaj znajo, so napravili gasilno vajo, katera je bila pa tako revna, da rajši molčim o njej; vendar so se dali vsi na orodji in strehi fotografirati, menda v večni spomin tega, kar — ne znajo. Načelnik naše požarne straže, g. Jergič, se je pa na večer še posebno s tem odlikoval, da je z — menda že vsled prevelikega „gasenja“ — hripavim glasom v gostilnici pri „Sandwirth-u“ energično goste, ki niso imeli čelad, ven gonil. O drugih nerodnostih, ki so se godile, ne bom govoril, le to še pristavim, da se je ta shod Celovčanom prav — čuden zdel. — Deželni namestnik je naznanil z ukazom 15. junija vsem duhovnim uradom po Koroškem, da se imajo duhovniki za Stremajerjeve groše oglašiti do 31. julija. Prošenj ni treba vlagati po škofijstvu, marveč se oddajajo naravnost vladi, katera ima tudi določevati — in sicer brez vprašanja de škofijstva ali duhovnih uradov — kdo je podpore vreden, kdo ne. Se vé, da je bo vreden le tisti, ki se je „politično dobro“ zadržal. Po vsem tem pričakujemo, da se bo malo duhovnov za to „podporo“ oglasilo.

V Trnovem 1. julija. (O sviloreji.) Sviloreja daje dober dobiček, če je vreme za njo ugodno, in se ima dobro seme ter se ravná umno s črviči. Skusil sem to jaz letos, kupil sem namreč pri kmetijski družbi 1½ lota semena in nadjam se dobiti zdaj 1 cent lepih zdravih kokonov. — Zanimati utegne svilorejce nenavadni dogodek, da so gosenice pred prvim levenjem tri tedne jedle. Koristno bi bilo za naše posestnike, ko bi se bolj pečali s svilorejo, katera bi jim prinesla lep dohodek. Pri tej priliki pa tudi naznanjam, da jaz rad vstrežem z dobrim in zdravim semenom, katero se pa tudi dobi pri kmetijski družbi v Ljubljani.

Anton Vrbančič.

Draga. — 21. junija volil je naš novo izvoljeni občinski odbor za župana Franceta Pajka in za svetovalca Janeza Zajca in Franceta Mehle-ta.

Bukovica. — 25. junija se je naš novi občinski odbor prvokrat snidel in volil za župana Antona Kova-

ljeno s trdom in žrtvami slovenskih rodoljubov, skušajo na vse načine ob zaupanju spraviti in spodjesti.

Koliko so nam ti ljudje v teh kratkih letih škodovali, se v kratkem dopovedati ne dá, in in reči se more: Ko bi jih bil sovražnik nalašč za to najel in plačal, da slovenski narod do pogube dotirajo, ne bi bili mogli nam več škodovati.

Strupeni „Zersetzungsstoff“, kateri zapadno Evropo razjeda, s tistim so okuženi, in tistega med narod sejejo; „Zersetzungsstoff“, ki je sovražnik vsakemu življenju, to je tisti liberalizem, katerega nam kot najboljšo blago hvalijo, ponujajo in trosijo, in ni se potem čuditi, da „koder Vošnjakovci hodijo, tam trava ne raste“.

Remšeniški.

Slovstvene stvari.

O slovensko-nemškem delu Wolfovega slovnika.

Kakor naši čitatelji vedó, stoji na dnevnem redu v deželnem odboru Kranjskem razprava o slovensko-nemškem delu slovnika, ki ima na svitlo priti po blagi zupuščini rajnega knezoškofa Wolfa.

Preteklo je že 13 let, kar je po enoglasnem sklepu deželnega zbora leta 1861 odboru došla naloga pospešiti izdanje slovensko-nemškega slovnika. Al — slovnika še ni!!

Zgodovine nesrečne zavleke ne gre nam tukaj razkladati; znana je iz poročil deželnega odbora; mi podamo občinstvu samo pismo, ki ga je gosp. dr. Jan. Bleiweis pisal gosp. proštu dr. Pogačarju, ko je bridko skušnjo doživel, da se ni hotel sprejeti njegov predlog, da se izvrstnemu jezikoslovcu gosp. Jan. Navratilu izroči vredovanje imenovanega slovnika.

Tako-le se glasi pismo od 11. aprila leta 1872:

„Prečastiti gospod prošt! Ker se je zahtevalo, naj g. Navratil pošlje na ogled mu poslano pôle Zalokarjevega rokopisa nazaj, da se vpišejo še poznejši dodatki g. Cafu, mi jih je poslal že pred nekimi tedni, al ležale so pri meni, ker sem od dne do dne pričakoval rešitve te dolgočasne zadeve.

Te dni so mi blagovolili gospod knezoškof osebno prinesiti obe pismi Navratilovi, rekši, da dvakrat so Vas, prečastiti gospod prošt, pozvali, naj v imenu čast. kapitelna jim poveste: ali se dá Navratilu vredništvo slovarja slov. v roke ali ne? — al ker nikakoršnega odgovora ni, nočejo dalje s to rečjo opraviti imeti. Rekli so mi, da ste še zmirom v dogovoru z g. Cafom.

Meni veljá to za odbitek Navratilove ponudbe in to tem več, ker se mi je povedalo (ali je res ali ne, tega ne vem, ker se dan danes ljudje lažejo „wie gedruckt“), da nekdo namerava, tiskano pôlo slovarja na ogled in razsojo izdati, in če bode kritika ugodna, vredovanje in izdavanje pričeti.

Jaz kot referent o slovarji v deželnem odboru, ki je po sklepu deželnega odbora to stvar v pognanje v roke dobil, sem storil svojo dolžnost, po letih in letih in zavrženih silnih stroških sem dobil možá, katerega ste Vi prečastiti gospod prošt, profesorja Marn in Lésar, dr. Razlag in Svetec, Vavrú in dr. Costa sposobnega priznavali, in ki bi se bil dela brž lotil in ga neutrudljivo izvrševal.

Vendar so tudi tú nenadoma se našle ovire.

Obžalovajoč, da se bode slovar spet odložil ad calendaras graecas, Vam prečastiti gospod prošt, pošiljam od gosp. Navratila returnirane pôle nazaj s prošnjo, naj se ne zaméri mu, da čitaje rokopis je sèm ter tjè svoje opazke delal, ki naj se izbrišejo.

Prilagam pa tudi oni dve knjigi, ki ste mi ji izročili, kajti moje posredovanje za dovršitev slovarja je zdaj pri kraji.

Ne vzemite mi, prečastiti gospod, moje odkritosrčnosti v zlo, ker zmirom in povsod odkritosrčnemu biti je bistvo moje nature, in bodite uverjeni, da družega me nič ne žali nego to, da se resnične besede rajnega knezoškofa „um den sehnlichst harrenden Landsleuten“.. še dolgo ne bodo spolnile! — Gospodu Navratilu sem pisal, da vredništva žalibog! ne dobí.

Sprejmite zagotovilo visocega spoštovanja

udani Vam sluga

Dr. Jan. Bleiweis l. r.

V Ljubljani 11. aprila 1872.“

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Meni se je glas tega človeka nekoliko znan zdel; zdaj, ko je prišel bliže naši mizi, ga pogledam bolj na tanko in kaj spoznam v njem! Istega človeka, ki je pred gradičem pripovedoval meni svojo žalostno zgodovino. Komaj verjamem svojim očem, še bolj pa strmim, ko jame isto povest pripovedovati pazljivo poslušajočemu občinstvu. Dasiravno sem bil malo ogret po šampanjcu, sem vendar se kmalu popolnoma strezoval, in ko improvizator, končavši svojo pripovedko, pride s krožnikom k naši mizi, ga jaz malo pridržim in ga nagovorim:

„Ali je ta povest, katero ste ravnokar povedali, resnična? Se je res vam pripetila?“

„Bog varuj!“ mi odgovori, „jaz sem gledališču igravec in skušam na ta način poletiti hraniti si življenje, ker družega zaslužka nimam.“

„Ali poznate mene?“ ga vprašam na to.

On me bolj na tanko pogleda, potem pa pravi:

„Se ve da! Saj še ni dolgo, kar sem imel čast, vam praviti neko povest. Pri moji veri, ravno ta povest je bila — in menda na ravno tega pèsa. O, saj jih znam mnogo; ko bi bil vas prej videl, bi bil povedal kako drugo.“

Po teh besedah se obrne in gre dalje, jaz pa sem popolnoma iznenaden. Ko še premišljujem, kako si dandanes ljudje na različne načine kruh služijo, se prerije skozi goste kruljeva in sploh kakor pokvečena repa zrašena oseba k nam in pomolí mojemu očetu roko.

„O, profesor! No, kako je?“ pravijo oče in potisnejo kozarec proti prišlemu kruljevcu. „No, potegnite ga, do dna ga izpraznite!“

„Profesor“ vzame kozarec, ga res do dna izprazni, ga postavi na mizo, si obriše usta in odgovori:

„No, hvala Bogu, dobro! Kako pa vam?“

„Kakor vidite! Pa saj še mojega sina ne poznate! Tone, to je profesor, o katerem so ti Mlinarjevi pravili. Zdaj je menda šolski strežaj na realki, ne?“

„Ne še, pa kmalu bom“, odgovori vprašani. „Strežaj gre v pokoj, potem sem pa jaz prvi zaznamovan.“

Jaz se sramujem pred samim seboj. Ta človek, ki nima ne enega uda ravnega in je tacega stanu, da bi si ga malokatera želela, bi mi bil pri Marijci nevaren! Oče, ki so menda vganili moje misli, ga poslové, čudé se, „da je tako daleč prišel,“ in kmalu potem vstanemo vsi, se poslovimo drug od družega in jaz in oče se peljeva domú, dasiravno je noč ko peč temna. Meni to ni bilo prav všeč, pa oče so le tiščali, češ, da so se

že več ko stokrat in še v temnejši noči vozili iz mesta, pa se jim nikdar še ni nič pripetilo, in tako sva se odpeljala bolj konju zaupaje nego svojim očem. Za-me je bil ta dan prav zanimiv, ker sem spoznal, da sem se v dveh ljudeh prav grdo zmotil, v „igralcu“ in v „profesorju“.

Srečno prideva iz mesta in drdrava po cesti proti domu. Toda zdaj se jamejo različni duhovi, katere sva bila danes iz raznih steklenic preselila pod najino streho, suvati in ruvati, ko prideva na hladni ponočni zrak. Oče se jim sicer strašno branijo, češ, da je človeški duh vselej močnejši od vinskega, pa ta teorija se v praksi ne skaže, vsaj pri očetu ne, ki se kmalu naslonijo meni v naročje in jamejo prav pošteno smrčati. Jaz sam sem tudi že na pol premagan in dasiravno se branim duhovom, mi začno vendar-le plesati po glavi, in slednjič je glava sama tako neumna, da pleše ž njimi in ž njo vred vse, kar je krog mene, konj, voz, cesta, drevesa, celo mesec, ki se sèm ter tjà iz megel pokaže. Če vse pleše krog mene, zakaj bi jaz ne? — — —

Hlapci so naju drugo jutro našli doma na dvorišču in zbudili na vozu, pred katerem je belec potrpežljivo vprežen stal. Ko se prebudim, čutim, da me lasje neznanó bolé in tudi oče se nekako kisló drzé.

„Hvala Bogu,“ pravijo, ko vidijo, kje sva, „da je bil včeraj vsaj konj pameten, sicer bi naju bila zora lahko v kakem grabnu ali v kaki luži zagledala. Dajte belcu zobanja, gotovo je revež že lačen. „Pa,“ nadaljujejo in se tipljejo po životu in preiskujejo svoje žepe, „kje je moja denarna listnica? Poglejte v voz, morda mi je ponoči iz žepa padla!“ (Kon. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Repata zvezdica po imenu Coggia* (izg. Kodžia), ki se v jasni noči vidi, je bila 1. dan t. m. od solnca $13\frac{4}{5}$ milijonov milj oddaljena, od naše zemlje pa $13\frac{1}{2}$ milijonov milj. Od 1. dne t. m. pa se je začela hitro pomikati do zemlje; najbližje do solnca je prišla 8. dne t. m.; k zemlji še pa se bo še dalje do 20. dne t. m. pomikala, tako da pride nekoliko čez 6 milijonov milj blizo nje; in ta čas se bode najbolj svetila. Do 11. t. m. se je videla celo noč; posihmal vsako noč zatone in nam zato spred oči zgine; sploh je v naših krajih po 17. dnevu t. m. ne bomo več videli. — Zvezdoslovje je pač občudovanja vredna vednost, ki tako natanko računati zná dolge poti, katere Vsegamogočni stvarer svojim odločuje!

* *Kako staroverci, ki živijo na Turškem, ljudi k službi božji kličejo?* Ploh ali desko imajo iz trdega lesa, ki je navadno dvanajst čevljev dolga, štiri čevlje široka in dva palca debela. To desko, kateri grki pravijo simandra, to je znamenje, pa tudi hirosimandran, drži človek v levi roki, v desni pa ima železno kladvo, s katerim na desko bije, zdaj blizo roke, s katero desko drži, zdaj više, tako da se sliši zdaj bolj zamolkel, zdaj viši in bolj čist glas. V nekaterih krajih je taka deska visoko na zvoniku obešena, da je ni treba z roko ali v roki držati; imenujejo jo, menim, mega simandron ali veliko znamenje. To in uno imenujejo tudi agio-simandron ali sveto znamenje. Imeli so sicer tudi oni nekđaj zvonove, ali kar so pod Turško oblastjo, ne smejo več zvonov imeti.

* Meseca junija se je na Dunaji 30 oseb usmrtilo, tedaj počez vsaki dan ena. Med njimi je 23 moških in 7 ženskih samomorivcev. Od januarija do konca junija bilo je vseh samomorov 153, 123 moških in 20 ženskih.

Naši dopisi.

Iz Trsta 11. julija. — V Tržaški okolici, hvala Bogu, imamo razun lahona Bonina zgolj narodne učitelje, kateri so enako vijolicam med trnjem; rekel bi, da skoraj svet o njih ne vé. Temu pa je le vzrok veliki terorizem lahonstva, kateri prihaja od mestnega magistrata, ki vedno z Argusevim očesom na vse one učitelje gleda, kateri le količkaj pokazati hočejo, da so narodnjaki. Kakor je v Ljubljani uradnikom naglavni greh, ako so Slovenci, isto je z učitelji v Tržaški okolici; obdani so z ovaduhi, kateri vsako reč magistratovi inkviziciji — bi rekel — na nos obesijo. Posebno se je v tem odlikoval onemogli izdajica in Ferlugov adlatus Bonin. Vsled krivičnih ováj so se večkrat preganjali in za kazen prestavljali učitelji in žugalo se jim je z vso močjo lahonske krutosti. Žalibog, da je stanje onih učiteljev, kateri ne trobijo v lahonski rog, zeló žalostno, vedno morajo biti v skrbi, da jih ne zgrabijo z različnimi pismi od strani šolskega komisijona Tržaškega, kateri je do sedaj toliko pojma o šolstvu imel, ko Turek o dogmi. Zavaljo tega preganjanja začeli so učitelji misliti na to, kako bi se drugam podali, in že bo gotovo, da misli nas zapustiti odličen narodnjak, kateri je vsled domorodnega duha in drugih zaslug, ki jih pa še sedaj ne smem omeniti, magistratu prav trn v peti in kateri ima zastran tega mnogo sitnosti v lahonskem taboru in tudi pri lahonskem mestnem magistratu. Žal nam bode, če zgubimo moža, kateri pri nobeni priliki ni zapustil narodne zastave, pa tolažimo se s tem, da na drugem kraju, kamor pride, pridobi narod ravno to korist po tej zgubi naši, ker je strokovnjak in izvrsten izobraževalec mladine. Pri priliki moram še omeniti, da se nad našimi mameluki črni oblaki zbirajo, kateri so napolnjeni strel in toče ter žugajo vsaki čas svojo moč spustiti nad-nje; zastonj se napihuje lahonska žaba, Rojanski predstojnik Ferluga, zastonj je strgal že mnogo parov čevljev, letaje od Petra do Pavla kupovat za tuj denar žajfo, s katero bi se opral, zastonj napenja vse strune mešetar laške šole Bonin, boginja Nemesi mu je že blizo, da ga vniči za izdajstvo njegovo. Naj bo ta črna pošast v svarilen spomin, da hinavce in izdajalce, kateri varajo druge in narod, prej ali slej dobiti zasluženó plačilo.

Iz Trsta 13. julija. — Sinoči je zopet prav lepo veselico napravila čitalnica Rojanska; tudi balone trojih barv je spuščala in z bengaličnim ognjem ude že pozno v noči razveseljevala. Ni kaj reči, prav prijetno je bilo; samo premalo kmetov je bilo videti med gospôdo. Sedma obletnica ustanovitve te čitalnice je tedaj tudi pretekla in zdravi in veseli se je danes spominjamo želeči si je nazaj. — Te dni pričakujemo v Trst novega namestnika g. Pino-ta, ki je za Primorje imenovan; zdi se, da mož bo Slovencem pravičen, kar se ravno ne more očitati tudi gosp. Ceschi-ju, da bi ne bil.

Iz Tržaške okolice 2. julija. — Dopisnika iz Trsta 29. junija v 26. listu „Novic“ si predrznem opomniti, da Katinara se je nekđaj imenovala samo vila barona Canki-ja v Rocoli, zraven nje je bila zidana cerkev in duhovska hiša, in to vse se zdaj imenuje Katinara. Pod Katinarski zvon pa spada vas Lonjer, en del Rocola in en del sv. Marije Magdalene. Iz tega je razvidno, da Katinarske vasi ni, katero dopisnik tako grozovitno graja. Da bi pa prebivalci duhovnije Katinarske bili, kar zadeva narodno stvar in sploh izobraženje, tako na nizki stopinji, kakor dopisnik popisuje, na to mu moram odgovoriti, da ni resnično, kar bo razvidno iz slednjih dokazov: 1. Pri Lovcu v Katinarski duhovnji se je čitalnica ustanovila ravno takrat kakor pri sv. Ivanu, bila je mnogo časa dobro obiskana, pa ravno po

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Konec.)

Vsi preiščemo voz, a o listnici ni ne duha ne sluha v njem. Oče postanejo še bolj blede, kakor so že bili. To bi bila prevelika nesreča, če bi jo bil zgubil“, mrmrajo na pol tiho.

„Ste imeli veliko denarja pri sebi, oče?“ jih prašam jaz.

„Žalibog, veliko! Včeraj sem vzela iz hranilnice par tisuč, ker sem hotel z mlinarjem v družbi nekaj kupiti.“

„Nemara je pa kdo denar vam iz žepa vzela, ko sva na vozu spala,“ pravim jaz zdaj tudi prestrašen.

„Najbrže bo tako! O preklicana družina, ki človeka toliko stane!“

„Ne obupajte še, morda se denar vendar-le še kje najde“, jih skušam tolažiti.

„Kje li? Če ga je kdo vkradel, se ne bo dal vjeti; da bi ga pa bil kak pošten človek našel, če sem ga zgubil, tega se dandanes tudi ni nadejati, je premalo poštenih ljudi na svetu.“

„Alo, kaj pa Atila nese v gobcu?“ zakriči pastir, ki je tudi zraven stal. „Kost to ni, je preširoko videti.“

Vseh oči se obrnejo proti Atili, ki je ravno zdaj vkrenil na dvorišče in v gobcu nekaj nesel.

„Listnica je, denarna moja listnica,“ kričé oče; vzemite mu jo in pogledajte, če je še kaj v njej!“

Jaz skočim pèsu naproti, ki je vidno spehan, in mu vzamem debelo usnjeno listnico iz gobca. Bila je zunaj vsa mokra. Trepetaje jo oče razmotajo in ko je odprta, zakričé veselja:

„Ves denar je v njej, le toliko ga manjka, kolikor sva ga zapila. Kuharica, danes dobi Atila zopet kračo, čuješ! Kako li je pes prišel do listnice?“

„Najbrže vam je potoma iz voza padla, on jo je pobral in nesel za nama,“ odgovorim jaz in jamem Atilo božati.

„V zlato bi dal tega pèsa vkovati,“ vriskajo oče, Atila pa teče po dvorišču vode iskat in naleti pri tem na posodo ravno namolzenega mleka, ki je stala pred hlevom, ter ga začne požrešno potepati.

„Nemarna zverina ti,“ pa zakriči dekla, ravno stopivši iz hleva in išče palice; „boš šel! Meniš, da sem zá te namolzla!“

„O, le pusti ga, Lenka; daj mu še eno posodo, če le hoče,“ pa velé oče, „danes je zaslužil še veliko več. Da mi tega pèsa nihče ne vdari, „razumite!“ ukažejo potem hlapcem.

Tako je bil denar rešen, mačnico sva pa pregnala z očetom zopet po vinu. „Klin s klinom“, so rekli oče in šli v klet, kjer je stal sod prav dobre in zdrave kapljice, poslani jim po prijatelju od lastnega pridelka.

* * *

Čemu bi to, kar se je potem zgodilo z mano, obširno popisoval? Saj sledi vse iz tega, kar sem dozdaj popisal, kakor sledi iz več bokalov pijanost. Toraj bom skrčil vse v nekatere kratke stavke.

Pri sodnijski obravnavi sem bil krivega spoznan ponočnega rogoviljenja in razžaljenja svetovalca in obsojen na mesec dni v zapor, a moj zagovornik je vložil pritožbo do višje sodnije ter mi zagotovil, da bom popolnoma oproščen. Zaupajoč besedi njegovi sem tudi podvizal se ženiti pri Marijci, čez tri mesece sva bila res poročena in očeta sta skrbela, da se je ta dogodba zadosti slovesno obhajala. Svatba je trajala dva dni, v

katerih se je mnogo pojedlo in popilo ter tudi mnogo smodnika požgalo.

Pa osoda rada nagaja človeku. Rabsodba prve sodnije je bila potrjena, le kaznen mi je bila znižana na 14 dni zapora. Hudo mi je bilo precej po ženitvi iti v luknjo, a moralo je biti in šel sem. Zdaj sem že zopet pri Marijci, ki je ženica, da je nikomur drugemu ne privoščim.

Minka se je omožila še pred mano in vzela nekega sivega, a bogatega vdovca, kateri pa zdaj ne vé zá njo, ker je z njegovimi bankovci in mladim gizdalinom šla križem svet. Kako sem jaz vesel, da imam Marijco in ne Minke!

„Kaj pa Atila?“ bo morda kdo vprašal.

Kdor ga hoče videti, naj pride k meni in prinese puško seboj. Jaz imam obširen lov, Atila pa dober nos in ker jaz malokdaj kako žival zgrešim, katero mi on pokaže, sva drug z drugim prav zadovoljna. Če je doma, ima pa pri očetu vsak opoldan lep kos mesa; če oče prej umró — kar pa Bog varuj! — kakor on pogine, so obljubili narediti ustanovo, iz katere bo Atila dobival vsaki dan svoj kos mesa še po vrhu. Tako je njegova prihodnost popolnoma zavarovana.

Atila je tudi prav vesel in dobrega zdravja, in kedar moj Tonček, zdaj poldrugo leto star, zaupije: „Tila! Tila!“ urno priteče in še ne renči ne, če ga fantek še tako za ušesa vleče ali s šibo po njem maha. Da ga ima Marijca tudi rada, se razume samo po sebi.

Naši dopisi.

V Gorici 17. jul. — Tri vatle dolgi razglasi po oglih naznanjajo, da se bode 18. t. m. v gledišči slavila petstoletnica Petrarca-ve smrti (umrl l. 1374 blizu Padove). P. je največi italjanski lirik in eden najimenitnejših mož svojega časa. Goriška slavnost se je napravila po prizadevanji tukajšnjega društva „Gabinetto di lettura“; udeleževali se boste svečanosti tudi telovadsko in filodram. društvo, in celó nemški „Gesangverein“ ni hotel pri tem zaostati. — Z našim šolstvom ne bomo imeli nikoli mirú. Zdaj napravljajo tu v Gorici nemško (beri: nemško) deklinško šolo! Jeli to zadnji Ceschi ev čin? Prvi Pino-tov ne more še biti, ker novi namestnik ni še prišel. Brž ko ne je to Dunajske vlade delo — pa gotovo ni prvo, ne zadnje te baže. Prosit! — „Akademija znanosti“ v Berlinu je prisodila eno razpisanih daril (ki se vsaki 2 leti podelujejo), Goričanu Ascoli-u, profesorju-lingvistu v Milanu (?). — „Isonzo“ je bil preteklo soboto v prepoved dejanj zaradi nekega sestavka „I clericali“. Od kar imajo Goriški „klerikalci“ svojo (Majlingovo) tiskarno, je „Is.“ veliko hujši, in se v nekaterih sestavkih že bliža tisti znani pisavi, po kateri se slovensko slovstvo (!) novejšega časa tako žalostno odlikuje. *) — Mikavno gledati je, kako hitro g. Kocjančičevi mlaticini na par na malih in velikih Rojah žito mlatite. Ali še nikoli se niso naši okolični kmetje tako zmotili v cenjenji pridelka, kakor letos. Pšenica je bila krasna; še ko so jo želi, ni bilo videti, da bi bilo klasje jalovo. In vendar je prišlo izpod mašine za dobro tretjino manj zrnja, ko so prej računili. Zrno je pa sicer lepo. Ječmen je dobro privrgel. — Znano je, da se v staroslavnem Ogleji (po zimi) sistematično izkopavajo starine pod vodstvom našega nadinženirja Baulbela e. Gre namreč za to, da bi se natančno razkrila lega starega mesta, da bi se določil obseg mestnih zidov,

*) Tako umazan ondašnji „Isonzo“ menda vendar ni, če je res, da ni hotel sprejeti prestave nekega „Narodovega“ feuilletona.